

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA PÚBLICA, SOCIAL I COOPERATIVA

Nº78 · 2025

SUMARI

VIRGINIA SIMÓN, NOVA DIRECTORA
DEL IUDESCOOP

LA UNIVERSITAT DE JAÉN VA ACOLLIR AMB
GRAN ÈXIT EL XX CONGRÉS INTERNACIONAL
D'INVESTIGADORS EN ECONOMIA SOCIAL DE
CIRIEC-ESPANYA

L'ECONOMIA SOCIAL EUROPEA CRIDA
PER UN FSE+ MÉS FORT

ENTREVISTA

GIUSEPPE GUERINI, PRESIDENT DEL CECOP I
PORTAVEU D'ECONOMIA SOCIAL DEL COMITÉ
ECONÒMIC I SOCIAL EUROPEU

TEMA D'ACTUALITAT

IMPACTE I RESPOSTA DEL
COOPERATIVISME I L'ECONOMIA
SOCIAL A LES INUNDACIONS
D'OCTUBRE DE 2024 A LA
PROVÍNCIA DE VALÈNCIA

2025

Any Internacional
de les Cooperatives

UNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

IUDESCOOP
Institut Universitari d'Investigació
en Economia Social, Cooperativisme
i Emprenedoria

UNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

Facultat d'Economia

GENERALITAT
VALENCIANA
Conselleria d'Educació, Cultura
Universitats i Ocupació

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA PÚBLICA, SOCIAL I COOPERATIVA

Nº78 · JULIOL DE 2025

EN AQUEST NÚMERO...

TEMA D'ACTUALITAT

IMPACTE I RESPOSTA DEL COOPERATIVISME I L'ECONOMIA SOCIAL A LES INUNDACIONS D'OCTUBRE DE 2024 A LA PROVÍNCIA DE VALÈNCIA

Tema d'actualitat coordinat per **José Luis Monzón Campos**, director de la revista 'Notícies del CIDE' i director de CIRIEC-Espanya

EN PORTADA

Entrevista a **Giuseppe Guerini**, president del CECOP i portaveu d'Economia Social del Comité Econòmic i Social Europeu

TAMBÉ DESTAQUEM

Les nostres federacions:
Plataforma del Voluntariat d'Espanya,
l'articulació d'una força de més d'un milió de
voluntaris

I A MÉS

Fundació Horta Sud,
52 anys teixint comunitat en clau local

Edició:

Coeditat pel CIDE (Centre d'Informació i Documentació Europea d'Economia Pública, Social i Cooperativa www.uv.es/cidec · cidec@uv.es) i CIRIEC-Espanya www.ciriec.es · ciriec@uv.es

Patrocina:

Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació de la Generalitat Valenciana

Director:

José Luis Monzón Campos, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Directora Adjunta:

Nardi Alba Benaches, *CIRIEC-Espanya i Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana*

Director del CIDE i Coordinador Editorial:

Rafael Chaves Ávila, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Cap de Redacció i Maquetació:

José Juan Cabezuelo Menadas, *CIRIEC-Espanya*

Consell de Redacció:

Alfredo Artigas Chaves, *XEAS País Valencià*

Germán Beltrán Lapuerta, *Fed. de Cooperatives Elèctriques Comunitat Valenciana*

Rubén Cohen Tercero, *Cooperatives Agro-alimentàries Comunitat Valenciana*

Nieves Dios Ibáñez, *Creu Roja València*

Marina Guillén Valero, *CIRIEC-Espanya*

Andrés Lluch Figueres, *Director general de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral de la Generalitat Valenciana*

Mar Mestre Cervera, *Asociació Valenciana de Cooperatives de Crèdit*

Ana Real Sebastián, *Federació Valenciana d'Empreses Cooperatives de Treball Associat - FEVECTA*

Luis Vañó Gisbert, *Plataforma del Tercer Sector de la Comunitat Valenciana*

Manuel Alegre Nueno, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Carmen Blasco Pellicer, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Yolanda Blasco Gil, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Belén Català Estada, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Rubén José Cuñat Giménez, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Gemma Fajardo García, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Miguel Ángel García Calavia, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Tomás González Cruz, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Antonio González Rojas, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Frederic López Mora, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Francisco J. Medina Albaladejo, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Rosana Montalbán Moya, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Jesús Olavarria Iglesia, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Domingo Ribeiro Soriano, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Teresa Savall Morera, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Virginia Simón Moya, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Francisco Soler Tormo, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Mª José Vañó Vañó, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Isidro Antuñano Maruri, *CIRIEC-Espanya*

Montserrat Balas Lara, *Fundación ONCE*

Alejandro Barahona Riber, *CIRIEC-Espanya, ex Subdirector General d'Economia Social del Govern Espanyol*

Paloma Bel Durán, *Asociación de Estudios Cooperativos - AECCOP*

José Galán Peláez, *CIRIEC-Espanya*

Gabriel García Martínez, *Universitat Politècnica de València*

José Mª Herranz de la Casa, *Universidad de Castilla-La Mancha*

Juan Fco. Juliá Igual, *Universitat Politècnica de València*

Gustavo Lejarriaga Pérez de las Vacas, *Univ. Complutense de Madrid*

Elena Meliá Martí, *Universitat Politècnica de València*

Adoración Mozas Moral, *CIRIEC-Espanya*

Santiago Murgui Izquierdo, *Universitat de València*

Carmen Pastor Sempere, *Universitat d'Alacant*

Javier Quiles Bodí, *Consum*

Ana Isabel Tórtola García, *Fundació Nova Feina*

Francisco Salinas Ramos, *CIRIEC-Espanya*

María José Senent Vidal, *Universitat Jaume I de Castelló*

Secció de Legislació:

Gemma Fajardo, *IUDESCOOP-Universitat de València*

Servei de Documentació:

Ana Martínez Benlliure, *Servei de Documentació del CIDE*

Administració i Redacció:

CIDE/CIRIEC-Espanya

Facultat d'Economia · Av. dels Tarongers, s/n · Despatx 2P21
46022 VALENCIA · Tel: 96 382 84 89 · Fax: 96 382 84 92.

Disseny de portades i de la publicació:

Visualco Comunicació · www.visualco.com

Impressió:

Gràfiques Papallona, s.c.v. · Tel: 96 357 57 00 · València

I.S.S.N.: 1131-6454 · Depósito Legal: V-3181-1991

ÍNDEX

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA 4

COMUNITAT VALENCIANA..... 4

La professora Virginia Simón, nova directora del IUDESCOOP

El CIDECE celebra 35 anys presentant la seua nova biblioteca virtual i nova web de la revista 'Notícies de l'Economia Pública, Social i Cooperativa'

Acte de lliurament dels VI Premis CIRIEC als millors estudis en Economia Social i homenatge a cooperatives valencianes

Les cooperatives generen 65.000 ocupacions i una facturació equivalent al 7,18% del PIB en la Comunitat Valenciana, segons un informe de CIRIEC-Espanya i Concoval

Gran presentació a la Universitat de València del Laboratori de Longevitat IUDESCOOP-ILUNION

CEGEA celebra 25 anys del seu reconeixement oficial com a estructura pròpia de la Universitat Politècnica de València

La Universitat de València, en el seu 525 aniversari, reconeix a Florida Universitària i a entitats del Tercer Sector d'Acció Social

Concoval celebra l'any més cooperativista i solidari en el Dia Internacional de les Cooperatives

Les cooperatives agroalimentàries valencianes van facturar 2.414 milions d'euros en 2023

FEVECTA demana a la Generalitat major esforç pressupostari i presència en el diàleg social

Consum augmenta la seua facturació fins als 4.700 milions d'euros i s'acosta als 22.000 treballadors, el 96% socis de la cooperativa

Caixa Popular nomena a Alicia Soler nova directora general i a Rosendo Ortí president de la cooperativa de crèdit valenciana

Grup Anecoop va elevar un 12,5% la seua facturació en 2024, fins als 1.126 milions d'euros

NACIONAL 26

La professora Adoración Mozas, reelegida presidenta de CIRIEC-Espanya

La revista d'Economia de CIRIEC-Espanya escala posicions en JCR i augmenta el seu impacte

CIRIECSTAT publica una nova actualització estadística de l'economia social a Espanya

La Universitat de Jaén va acollir amb gran èxit el XX Congrés Internacional d'Investigadors en Economia Social de CIRIEC-Espanya

La VI Setmana Universitària de l'Economia Social conclou amb 150 activitats en 36 universitats

Presentat el llibre 'Societats Laborals: 40 anys d'innovació social', editat i elaborat per CIRIEC-Espanya per a Laborpar

Santander acull el 'XXXIX International Annual Meeting' de AEDEM, de nou amb protagonisme de l'Economia Social

EESCOOP va celebrar el seu VIII Congrés Internacional a l'Illa de Sant Simón, Pontevedra

Múrcia, Capital Espanyola de l'Economia Social 2025

CEPES va celebrar a Múrcia la seua XXXIII Assemblea General, reclamant compromís polític per a l'aprovació de la Llei Integral d'Economia Social

La Corporació Mondragón va aconseguir unes vendes de 11.213 milions d'euros en 2024 i torna a superar les 70.000 ocupacions

La Plataforma del Tercer Sector reivindica el model mixt de distribució del 0,7% de l'IRPF i Impost de Societats

INTERNACIONAL 50

Sant Sebastià va acollir el I Fòrum Internacional ASETT, amb una crida a fomentar l'Economia Social com a motor de transformació enfront dels grans desafiaments

La professora Carmen Marcuello, nova presidenta de la Comissió Científica d'Economia Social i Cooperatives del CIRIEC-Internacional

La professora Inmaculada Carrasco, nova presidenta de l'OIBESCOOP

El Parlament Europeu renova l'Intergrup d'Economia Social, al qual s'afeg el de Serveis d'Interés General

L'Economia Social europea crida per un FSE+ més forta

La ACI aprova en la seua assemblea general en Manchester una nova estratègia global per a potenciar les cooperatives

La ACI crea el Cercle de Líders de Cooperatives i Mútues -CM50- per la democràcia econòmica, la pau i la inclusió social

Marroc va celebrar la 5a Conferència d'Economia Social i Solidària, centrada en les polítiques públiques

CIRIEC-Mèxic va celebrar el seu 5é Congrés Internacional d'Investigadors, dedicat al desenvolupament teòric i experiències que consoliden l'Economia Social i Solidària

TEMES DE ACTUALITAT 62

Impacte i resposta del cooperativisme i l'economia social a les inundacions d'octubre de 2024 a la província de València

Tema d'actualitat coordinat per José Luis Monzón Campos, director de la revista 'Notícies del CIDECE' i director de CIRIEC-Espanya

- Impacte de la DANA en les cooperatives de les zones afectades a la província de València. Informe CIRIEC-VALESTAT-CONCOVAL

- La solidaritat cooperativa enfront de la DANA, per Emilio Sampeiro, president de CONCOVAL

- Reconstruir des del comú: aliances públic-socials per a una recuperació justa després de la DANA, per María José Vaño

- Resiliència solidària: informe de les entitats del Tercer Sector d'Acció Social de la Comunitat Valenciana davant la DANA

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ 82

EN PORTADA 82

Entrevista a **Giuseppe Guerini**, president del CECOP i portaveu d'Economia Social del Comitè Econòmic i Social Europeu

LES NOSTRES FEDERACIONS..... 90

Plataforma del Voluntariat d'Espanya, l'articulació d'una força de més d'un milió de voluntaris

LES NOSTRES ENTITATS..... 94

Fundació Horta Sud: 52 anys teixint comunitat en clau local

L'ECONOMIA SOCIAL EN LA HISTÒRIA..... 98

Exemples d'èxit de l'economia social en la història: les lleteries cooperatives daneses, per Francisco J. Medina Albaladejo

L'ECONOMIA SOCIAL EN LES LLEIS..... 103

La reforma de la legislació valenciana sobre Voluntariat (Llei 4/2025, de 22 de maig), per Gemma Fajardo

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES 107

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA · COMUNITAT VALENCIANA

LA PROFESSORA VIRGINIA SIMÓN, NOVA DIRECTORA DEL IUDESCOOP

Virginia Simón Moya, Professora Titular d'Universitat del Departament de Direcció d'Empreses, ha sigut elegida nova directora de l'Institut Universitari d'Investigació en Economia Social, Cooperativisme i Emprenedoria (IUDESCOOP) de la Universitat de València (UV). Va ser elegida per unanimitat, en votació celebrada el passat 4 de juny.

Virginia Simón Moya, Professora Titular d'Universitat del Departament de Direcció d'Empreses 'Juan José Renau Piqueras', ha sigut elegida nova directora de l'Institut Universitari d'Investigació en Economia Social, Cooperativisme i Emprenedoria (IUDESCOOP) de la Universitat de València (UV). Virginia Simón va ser l'única candidata que es va presentar a les eleccions a la Direcció d'aquest Institut, i el Consell la va votar per unanimitat, en votació celebrada el passat 4 de juny.

Simón substituïx en el càrrec a la professora Mª José Vañó, qui ha ostentat la Direcció del IUDESCOOP entre 2019 i 2025, dos mandats seguits de tres anys cada un, el màxim que permet la normativa universitària de la UV.

Durant el període, el IUDESCOOP, de la mà dels membres del seu Consell, ha continuat consolidant

una oferta formativa de qualitat, dirigida tant a estudiants universitaris com a professionals i empreses de l'economia social. Entre els assoliments de l'Institut figuren, per exemple, la posada en marxa del primer doctorat oficial a Espanya en Economia Social, dirigit actualment pel professor Domingo Ribeiro; o la consolidació del Màster Oficial en Economia Social (Cooperatives i Entitats no Lucratives), que ja va per la seua 20a edició, actualment baix la direcció dels professors Teresa Savall i Rubén Cuñat.

Més recentment, el IUDESCOOP ha iniciat projectes tan significatius com el Laboratori de Longevitat, en col·laboració amb ILUNION; o el Projecte POWERCOOP de comunitats d'autoconsum energètic renovable, i participa en Erasmus+ EEE3S+, amb l'informe sobre formació universitària en Economia Social en l'àmbit espanyol, llatinoamericà, el Regne Unit i la UE.

La professora Simón es va incorporar al IUDESCOOP en 2013 quan va iniciar la seua tesi doctoral sobre la 'Anàlisi dels factors d'èxit en el procés de creació d'empreses. Impacte en la supervivència i en la seua capacitat d'innovació'. Dirigida per Domingo Ribeiro Soriano i Lorenzo Revuelto Taboada, la tesi constituïx un estudi comparatiu entre els emprenedors socials i els emprenedors capitalistes.

Investigació en Emprenedoria Social

Ja com a membre del Consell del IUDESCOOP, Virginia Simón ha exercit de secretària del Programa de Doctorat en Economia Social, i l'últim any com a secretària del IUDESCOOP i membre de la Comissió de Coordinació Acadèmica (CCA) del Màster en Economia Social.

Dins de la seua trajectòria investigadora destaca la seua dedicació a l'Emprenedoria Social com a camp

d'investigació principal. Altres línies d'investigació són l'Emprenedoria institucional, pràctiques de recursos humans en empreses socials i factors d'èxit de l'emprenedoria. Està acreditada amb un sexenni d'investigació.

És Coeditora en cap de la revista 'International Entrepreneurship and Management Journal', i ha publicat en revistes de primer nivell com: 'Review of Managerial Science', 'Journal of Business Research', 'Journal of Innovation & knowledge', 'Technological Forecasting and Social Change', 'Journal of Business Ethics', 'British Food Journal', 'Management Decision' i 'CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa'.

És Premi en els 'Editor of Distinction Awards' 2025 per part de Springer Nature a la millor contribució editorial.

EL CIDECE CELEBRA 35 ANYS PRESENTANT LA SEUA BIBLIOTECA VIRTUAL I NOVA WEB DE LA REVISTA 'NOTÍCIES DE L'ECONOMIA PÚBLICA, SOCIAL I COOPERATIVA'

El CIDECE –Centre d'Informació i Documentació Europea sobre Economia Pública, Social i Cooperativa– va commemorar el passat 2 de juliol el seu 35 aniversari, i ho va fer amb una jornada en la Facultat d'Economia de la Universitat de València en la qual es van presentar dos importants novetats relacionades amb la seua activitat: la Web d'aquesta Revista 'Notícies de l'Economia Pública, Social i Cooperativa', i els últims desenvolupaments de la biblioteca virtual del que és considerat com el centre de documentació universitari referent de l'economia social i cooperativa a Espanya i a nivell internacional.

La jornada va comptar amb la benvinguda i felicitacions del vicedegà d'Emprenedoria i Relacions Institucionals de la Facultat d'Economia, Ángel Soler; el director de CIRIEC-Espanya, José Luis Monzón; la nova directora del IUDESCOOP, Virginia Simón, en la qual va ser la seua primera intervenció pública amb el seu nou càrrec, i el director del CIDECE, Rafael Chaves.

Segons van anar desgranant, el CIDECE, des de la seua creació en 1990 per la Universitat de València al costat de CIRIEC-Espanya, ha exercit un paper fonamental en la investigació i formació en aspectes multidisciplinaris de totes i cada una de les famílies de l'economia social, en el subsector de mercat (co-

operatives, societats laborals, mutualitats i empreses socials) i en el de no de mercat o tercer sector (fundacions i associacions).

En el seu quefer, el CIDECE ofereix una atenció experta a investigadors, docents, professionals del sector i estudiants, proporcionant assessorament i accés a fonts d'informació especialitzada, tant nacionals com internacionals: des d'articles acadèmics fins a legislació i estadístiques. La seua capacitat per a localitzar, processar i catalogar materials bibliogràfics en bases de dades pròpies és excel·lent, comptant amb una impressionant col·lecció de més de 2.500 llibres, 700 revistes, 250 tesi, i milers d'articles i actes de congressos.

No menys extraordinari és el seu compromís amb la divulgació: des de 1991 publica la revista quadrimestral 'Notícies del CIDECE', que ha rebut reconeixements com el Premi Pepe Miquel del Cooperativisme Valencià (2007), i que recentment ha estrenat pàgina Web.

Un altre dels seus grans encerts ha sigut l'estreta col·laboració institucional: gràcies a la seua vinculació amb IUDESCOOP, la Facultat d'Economia i CIRIEC-Espanya, i el suport de la Generalitat Valenciana des dels seus inicis, el CIDECE ha aconseguit una sinergia que potencia tant la investigació com la formació i l'impacte social.

Participants en la jornada commemorativa del 35 aniversari del CIDEC, el passat 2 de juliol en la Facultat d'Economia de la Universitat de València.

Molt més que un centre de documentació

En la seua intervenció, el director del CIDEC, professor Rafael Chaves, va enumerar les claus de l'èxit del centre de documentació amb seu a la Biblioteca Gregori Maians de la UV. A més, tal com va afirmar, el CIDEC és molt més que un centre de documentació. Això és així perquè des del mateix s'ha ajudat a construir i consolidar un concepte, el d'Economia Social, a través d'un discurs científic sòlid i rigorós, que legitima polítiques públiques i lleis promotores i reguladores del sector.

A més, el CIDEC ostenta la secretaria de redacció de les revistes científiques de CIRIEC-Espanya, en una labor administrativa, relacional i investigadora que ha permés indexar 'CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa' i 'CIRIEC-España, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa' en els més prestigiosos rànquings mundials de revistes científiques: JCR (Clarivate) i Scopus (Elsevier).

Nova web del Notícies del CIDEC

A continuació, el director de Comunicació de CIRIEC-Espanya, José Juan Cabezero, va presentar la nova web del 'Notícies del CIDEC', que ja està disponible en l'adreça 'noticiasdelcidec.es'. Segons va explicar, la web del Notícies no pretén substituir a l'edició impresa de la revista, sinó complementar-la, posant a la disposició del públic els PDF de tota la col·lecció de números, tal qual van ser publicats en el seu moment, des del número 1, de juny de 1991, fins al número 77, últim disponible en l'actualitat.

Amb un disseny modern i elegant, que combina estètica i funcionalitat, la web afavorix la navegació pels diferents números, que es poden descarregar en un sol document cada un, o per cada una de les seues seccions. Entre elles destaca la secció de 'Temes d'actualitat', que ocupa la part central i sovint més extensa de la Revista, i que en cada edició es dedica a alguna de les temàtiques i reptes de major interès de l'economia social i cooperativa, en funció de la màxima actualitat del moment.

També destaca la secció de l'Economia Social en Acció, que es va estrenar a partir del número 21 de la col·lecció, i que en cada edició publica una entrevista en profunditat a un personatge d'actualitat; un reportatge a una entitat de l'economia social que destaque per diferents aspectes de la seua trajectòria, i un altre reportatge a una federació representativa del sector empresarial o del sector de no mercat de l'economia social.

Ja es troben en línia els números 1 al 20, escanejats, i del 46 al 77, tots ells en PDF. Falten els números 21 a 45, que estan en procés d'escanejat o de recaptar arxius per a la seua conversió i posada a disposició en línia.

Tots els números són singulars, si bé destaquen fites com la publicació dels primers números, amb les primeres notícies, fotografies, articles i reportatges. Algunes edicions ressenyables són per exemple el número 5, especial sobre el Congrés Internacional del CIRIEC de 1992 a València; el número 48 (any 2007) en el qual es parla del lliurament del Premi Pepe Mi-

noticiasdeldiced.es

INICIO CONTACTO X f in @

NOTICIAS DE LA ECONOMÍA PÚBLICA, SOCIAL Y COOPERATIVA

PRESENTACIÓN ~ HEMEROTECA TEMAS DE ACTUALIDAD LA E.S. EN ACCIÓN

EN PORTADA ÚLTIMO NÚMERO #77 NOV 2024

DESCARGAR REVISTA COMPLETA

DESCARGAR REVISTA COMPLETA

NOTICIAS C. VALENCIANA
CIRIEC-ESPAÑA DA A CONOCER LA LISTA DE LOS DOCE GANADORES DE LOS PREMIOS CIRIEC 2024 A LOS MEJORES ESTUDIOS EN ECONOMÍA SOCIAL PRESENTADOS EN UNIVERSIDADES VALENCIANAS

La VI edición de los Premios CIRIEC-España a los 'Mejores Estudios en Economía Social' ha premiado a doce estudiantes. Los trabajos premiados son escogidos por un Jurado de expertos. Cada año, desde hace seis ediciones, CIRIEC-España entrega un reconocimiento y premios en metálico a los mejores estudios en Economía Social realizados en universidades de toda la Comunidad Valenciana. Y lo hace en tres categorías: Trabajo de Fin de Grado (TFG), Trabajo Fin de Máster (TFM) o Tesis Doctoral (TD).

Pàgina d'inici de la nova web noticiasdeldiced.es.

quel al Millor Treball Periodístic a la pròpia revista Notícies del CIDE; el número 63, que estrena nou disseny de portada, interiors i edició en valencià, o el número 75, primer que es publica tot a color.

Biblioteca virtual

La jornada va continuar amb la presentació de la Biblioteca Virtual del CIDE, a càrrec del documentalista del CIDE i CIRIEC, Emilio Silvestre. Tal com va explicar, la Biblioteca Virtual del CIDE es presenta com un recurs acadèmic de primer nivell, oferint un accés obert i gratuït a una àmplia col·lecció especialitzada en economia pública, social i cooperativa. Gràcies a un potent cercador que permet filtrar per títol, autor, col·lecció, tipus de publicació, categoria, any, ISBN, ISSN o fins i tot text complet, esta plataforma facilita una exploració eficaç i personalitzada d'articles científics, tesis, llibres, informes i actes de congressos.

A més, la Biblioteca Virtual reflectix l'evolució tecnològica i el compromís institucional del CIDE. Com a continuació de la seua àmplia col·lecció física, l'entorn virtual amplia i democratitza l'accés al coneixement.

Biblioteca Virtual

Buscador

Título

Autor

Colecciones

☐ CIRIEC-España

☐ CIRIEC-España

☐ CIRIEC-España

☐ CIRIEC-España

Seleccionar Todas Ninguna

Tipo de publicación

☐ Artículo

☐ Conferencia

☐ Informe

☐ Libro

☐ Participación en congreso

☐ Proyecto fin de grado

☐ Proyecto fin de máster

☐ Recursos electrónicos

☐ Revista

☐ Tesis

☐ Work in progress

Seleccionar Todas Ninguna

Categoría

☐ Asociaciones

☐ Autogestiones

☐ Cooperativas

☐ Economía social

☐ Entidades no lucrativas

Biblioteca virtual del CIDE.

La seua integració amb altres bases de dades, l'actualització cronològica dels recursos i opcions avançades d'ordenació convertixen a esta plataforma en un autèntic centre documental digital, que potencia la investigació, la divulgació i l'intercanvi acadèmic.

ACTE DE LLIURAMENT DELS VI PREMIS CIRIEC ALS MILLORS ESTUDIS EN ECONOMIA SOCIAL I HOMENATGE A COOPERATIVES VALENCIANES

El lliurament de la VI edició dels Premis CIRIEC als Millors Estudis en Economia Social va tindre com a protagonistes, a més dels estudiants premiats, a tres cooperatives representatives per un motiu doble, per la seua trajectòria de col·laboració permanent amb les universitats i CIRIEC-Espanya en la investigació i docència del cooperativisme i l'economia social, i per les seues accions de solidaritat després de la DANA del passat 29 d'octubre, esdeveniment que va obligar a posposar este esdeveniment, planejat per al mes de novembre del 2024, però que finalment va tindre lloc el passat 26 de març en la Facultat d'Economia de la Universitat de València, en el marc de la Setmana Universitària de l'Economia Social.

L'acte va comptar en la inauguració amb el degà de la Facultat d'Economia, Francisco Muñoz Murgui; el secretari autonòmic d'Ocupació, Antonio Galvañ; el president de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (CONCOVAL), Emilio Samperro; la directora del IUDESCOOP, María José Vañó, i el president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, Rafael Chaves. Tots ells van valorar la trajectòria de les sis edicions dels Premis CIRIEC, sempre amb la col·laboració de la Generalitat Valenciana, que reconeix la sensibilitat i qualitat dels estudiants en economia social, i que els anima a continuar formant-se en aquest camp.

A continuació, i presentada pel director de CIRIEC-Espanya, José Luis Monzón, va prendre la paraula Mercedes Herrero Montagud, directora general

de Florida Grup Educatiu, qui va exposar la situació dels centres que dirigix després d'una situació com la DANA del 29 d'octubre, quan, malgrat trobar-se en la zona zero de la catàstrofe, tot l'equip de Florida es va unir per a fer dels centres punts d'autèntica solidaritat, així com clíniques veterinàries improvisades, i hospitals de campanya.

Va afirmar que les cooperatives d'ensenyament representen una forma única d'educar, innovar i gestionar de manera democràtica. Els seus projectes educatius naixen de la coherència amb la seua identitat i valors: són cooperativa amb servei de vocació pública, laica, arrelada a l'entorn, compromesa amb les persones, participativa i democràtica.

I va afegir: "Més enllà de l'important paper que juguen les cooperatives d'ensenyament, és necessària la presència de l'ÉS en els currículums educatius de les diferents etapes, de manera que els nostres joves des de ben prompte coneguen l'enorme potencial que té per a ells".

Merescut homenatge a tres potents cooperatives valencianes

L'acte va realitzar a continuació un homenatge a tres de les grans cooperatives amb seu en la Comunitat Valenciana: Consum, Anecoop i Caixa Popular, totes elles creades en els anys setanta i amb un important creixement, que les ha conduït a ser referents de l'èxit del cooperativisme en la Comunitat Valenciana i a Espanya.

Recentment aquestes empreses de l'Economia Social van exercir un paper clau amb les seues accions solidàries després de la tragèdia de la DANA a la província de València, actes pels quals també han rebut aquest homenatge inèdit en la història dels Premis CIRIEC-Espanya.

Actualment, Consum és la sexta cadena de distribució espanyola, i la tercera en format de supermercat; Anecoop és la major cooperativa espanyola del sector hortofructícola i líder en l'exportació hortofructícola espanyola, a més d'un dels majors operadors comercials de cítrics en fresc a nivell mundial. Caixa Popular és la cooperativa de crèdit dominant en la Comunitat, amb més de 80 oficines repartides en diferents localitats valencianes. Forma part del grup Caixa Rural.

Per Anecoop va arrebregar el premi el seu president, Alejandro Monzón; per Consum el seu director de Relacions Externes, Javier Quiles, i per Caixa Popular el director de RSC i Relacions Institucionals, Paco Alós. Els tres van destacar la diferència cooperativa, que entre altres qüestions es distingix per ser empreses que tenen com a principal objectiu la satisfacció de les necessitats dels seus socis, productors, treballadors o consumidors.

Premis CIRIEC 2024

L'acte va acabar amb el lliurament de Premis, pròpiament dit, conduït pel professor Rafael Chaves, que va celebrar que en la sexta edició ha tornat a augmentar el nombre de candidatures presentades, amb propostes que posen de manifest l'interés, la sensibilitat i la qualitat dels estudiants en economia social, així com la diversitat de temàtiques tractades.

Els premis estan patrocinats per la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació de la Generalitat Valenciana, i repartixen entre tots els premiats una quantia total de 6.000 euros.

Els guanyadors en la categoria de TFM van ser Leonardo Jara Rodríguez, pel seu treball "Cooperativisme i Economia Social a Xile, existix un ecosistema d'economia social?"; i Luis A. Flores Molina, per "Determinants de l'èxit i fracàs en empreses associatives: una aproximació a les empreses llauradores de la regió de Ñuble-Xile".

El segon premi de la categoria va ser per a Nicolás Roca Camus, pel seu treball "Aproximació jurídica al sector de l'Economia Social-Solidària i Cooperativa a Xile. Polítiques públiques i situacions de discriminació"; i també per a Alexandre Nabil Basmason, per la seua investigació "Revisió bibliogràfica sobre l'economia circular en les empreses d'inserció".

Quant als TFG, el primer premi es va repartir entre Daniela Claudia Lozano Iscu i el seu treball "Innovació dels instruments de finançament per a les empreses

dedicades a l'economia social"; i Pablo Marco Arnal, per "El finançament públic dirigit a l'impuls de l'economia social a Espanya. Anàlisi dels programes POI-SES i PERTE".

El segon premi va ser per a Salvador Figueres López, pel treball de títol "Conciliació vida-treball en les cooperatives de treball associat"; i Álvaro Enrique Carles Gallego, pel seu "Disseny d'un producte turístic basat en les associacions pesqueres del Golf de Guayaquil (l'Equador)".

Finalment, els premis de les tesis doctorals van ser per a Belén Català Estada, per la seua tesi "Les polítiques públiques de foment de l'economia social: elements d'institucionalització i ecosistemes favorables des d'una perspectiva multinivell"; i Manuel Sánchez-Robles Bueno, per "Les startups en Economia Social". En segon lloc per a Ana Mafalda Carvalho Gomes, per la seua tesi "Programes d'inclusió social per a jòvens en situació de vulnerabilitat: perspectives dels professionals de l'economia social a Portugal", i Víctor Caro Castro, per la tesi sobre la "Contribució de l'Economia Social al Desenvolupament Sostenible: El cas de les Cooperatives d'Estalvi i Crèdit".

LES COOPERATIVES GENEREN 62.605 OCUPACIONS I UNA FACTURACIÓ EQUIVALENT AL 7,18% DEL PIB EN LA COMUNITAT VALENCIANA, SEGONS UN INFORME DE CIRIEC-ESPANYA I CONCOVAL

L'últim informe elaborat conjuntament per la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (CONCOVAL) i Valestat, el Portal Estadístic de l'Economia Social Valenciana de CIRIEC-Espanya, enaltix el cooperativisme a la regió, compost per 2.590 empreses que generen 62.605 llocs de treball directe. Amb una facturació pròxima als 10.000 milions d'euros (9.592 milions), les cooperatives valencianes tenen unes vendes equivalents al 7,18% del Producte Interior Brut (PIB) autonòmic.

Les dades van ser presentades el passat 25 de febrer en roda de premsa oferida pel president de CONCOVAL, Emilio Sampedro, i el director executiu de CIRIEC-Espanya, catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat de València i coordinador del grup assessor de l'INE per a l'elaboració dels comptes satèl·lit de l'Economia Social a Espanya, José Luis Monzón.

En la Comunitat Valenciana existixen 2,7 milions de persones que són sòcies, almenys, d'una cooperativa, la qual cosa representa més de la mitat de la població. Estes xifres ajuden al fet que l'autonomia es trobe en el Top 3 d'Espanya tant en el nombre de cooperatives com en la quantitat d'ocupació generada a través d'esta fórmula.

L'informe reflectix que el sector crea 62.605 llocs de treball directe, dels quals 1.123 s'han generat en

l'últim any. Així, les cooperatives amb seu en la Comunitat Valenciana concentren més del 16% de l'ocupació directa de les cooperatives espanyoles, i en el cas de la província de València es convertix en el territori d'Espanya amb més ocupació cooperativa.

"Gran part de les persones que treballem en les cooperatives som sòcies, propietàries per tant del nostre propi esforç i del nostre propi futur", va recordar el president de CONCOVAL, Emilio Sampedro, qui es va mostrar especialment orgullós també del fet que la taxa d'ocupació femenina en les cooperatives de la Comunitat Valenciana siga del 61,42%, quatre punts per damunt de la mitjana estatal (que és del 57,43%).

Per a Sampedro, estes magnituds representen "els comptes" del cooperativisme, però també va reivindicar "el discurs de la qualitat enfront de la quantitat. Estem parlant d'una fórmula empresarial compromesa amb el territori, generadora d'ocupació estable i de qualitat i socialment responsable, perquè va més enllà de l'activitat econòmica i busca potenciar l'interès col·lectiu i general", va afirmar.

José Luis Monzón, per part seua, va ressaltar la bona salut del sector que "creix de forma continuada després de l'impacte de la pandèmia". L'informe reflectix que en 2024 va haver-hi 114 cooperatives més operant en la Comunitat Valenciana, "però el ve-

ritablement important és veure com creixen la base social, l'ocupació i la xifra de negoci". En 2024, les cooperatives valencianes van generar 1.123 nous llocs de treball directes i la seua facturació es va incrementar en més de 500 milions d'euros respecte a l'any anterior.

Les cooperatives per sectors

Per sectors d'activitat, la immensa majoria de l'activitat econòmica (el 86%) es concentra en el sector serveis, que inclou a les cooperatives agroalimentàries i a les de distribució comercial, que són les més potents en termes econòmics. Altres sectors, com la indústria, la construcció, la producció primària i les finances, tenen una contribució més discreta.

Quant a la distribució territorial, les comarques amb més presència cooperativa són València, L'Alacantí, L'Horta Oest, La Ribera Alta, La Vega Baixa i La Plana Alta. Una distribució que s'ha elaborat tenint en compte el municipi on es troba la seu social, no els centres de treball. De tindre en compte aquest paràmetre, algunes comarques -com per exemple L'Horta Sud- tindrien una concentració molt major.

L'informe reflectix també que, a diferència del que succeïx en altres llocs d'Espanya, com a Euskadi, Andalusia, Galícia o Catalunya, on el cooperativisme està més sectorialitzat, la Comunitat Valenciana té un model més plural i diversificat.

En aquest sentit, és de destacar que les cooperatives agroalimentàries són el principal agent de vertebració territorial i desenvolupament rural en la Comunitat, i protagonistes indiscutibles de les exportacions, on adquireixen un valor estratègic per a l'economia valenciana: exporten més del 88% del valor de la producció que comercialitzen.

El cooperativisme d'ensenyament de la Comunitat destaca com a focus d'innovació pedagògica i constitueix el principal agent de l'ensenyament laic concertat. En total existixen més d'un centenar d'escoles cooperatives, en les quals cursen els seus estudis 25.000 alumnes.

Per part seua, les cooperatives de crèdit són, pràcticament, les úniques supervivents del sistema financer amb capital valencià. I resulta que la mitat de totes les cooperatives de crèdit que hi ha a Espanya tenen la seua seu en la Comunitat Valenciana: 30 de 61. A més, augmenten cada any la seua quota de mercat, tant en dipòsits (actualment el 16%) com en crèdits (11%).

2025, Any Internacional de les Cooperatives

La presentació d'aquest informe coincidix amb la commemoració en 2025 de l'Any Internacional de les

Cooperatives, amb el qual les Nacions Unides busca reconèixer la contribució del cooperativisme per a aconseguir un món més just i igualitari. El lema triat, "Les cooperatives construeixen un món millor", és un reflex d'esta realitat.

"En els últims anys hem assistit a recessions econòmiques, protestes ciutadanes i una crisi mediambiental sense precedents. La societat té problemes, sempre els té. Per això les cooperatives sempre som ací. No som una moda: allà on hi haja un problema col·lectiu que puga enfocar-se des de l'acció econòmica, ací hi haurà una cooperativa", va concloure Sampedro.

L'Informe 'El cooperativisme de la Comunitat Valenciana en xifres (2025)' està disponible ací:

<https://concoval.es/wp-content/uploads/2025/02/2025-01-25-RP-Magnitudes-Coop-CV-El-cooperativismo-de-la-Comunitat-Valenciana-en-cifras-enero-2025.pdf>

GRAN PRESENTACIÓ A LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA DEL LABORATORI DE LONGEVITAT IUDESCOOP-ILUNION

La Facultat de Dret de la Universitat de València va acollir el passat 7 de maig la jornada de presentació del LongevitatLAB, de ILUNION i IUDESCOOP.

Una intensa conferència a dos veus protagonitzada per María Ángeles Durán, sociòloga pionera en l'estudi de l'envelliment, i el periodista Iñaki Gabilondo, va oferir una mirada ètica, social i profundament humana sobre el pas del temps i la transformació de les nostres societats.

La Universitat de València va acollir el passat 7 de maig, en la Facultat de Dret, la jornada de presentació del Laboratori de Longevitat ILUNION-IUDESCOOP, un projecte pioner impulsat per l'Institut Universitari d'Economia Social, Cooperativisme i Emprenedoria (IUDESCOOP) i ILUNION VidaSénior. En paraules dels directors del LongevitatLAB, els professors María José Vañó i Gustavo Zaragoza, aquesta iniciativa naix amb la voluntat de donar resposta a un dels grans reptes socials contemporanis: la longevitat, "però no des d'una mirada reduccionista, sinó des d'un enfocament integral, aplicat i socialment compromés".

La jornada de presentació es va celebrar baix el títol 'El segle de la longevitat: llums i ombres', i va ser

concebuda com un espai plural de reflexió i arranca il·lusionant d'aquest nou laboratori. Des de la taula inaugural va quedar clar que LongevitatLAB es projecta com una "comunitat investigadora i d'acció", on convergixen universitat, tercer sector, institucions públiques i ciutadania.

Van intervindre en l'obertura Clara Viana, degana de la Facultat de Dret; Pilar Serra, vicerectora de Sostenibilitat, Cooperació i Vida Saludable de la Universitat de València; Cristóbal Cuevas, director general de ILUNION VidaSénior; José Manuel Pichel, delegat de l'ONCE a la Comunitat Valenciana; Emilio Sampedro, president de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana; Luis Vañó, president de la Pla-

taforma del Tercer Sector, i María José Vañó, directora del IUDESCOOP.

En el seu discurs, María José Vañó va reivindicar una mirada interdisciplinària i inclusiva sobre la longevitat. Va subratllar que l'envelliment no pot ser tractat com una simple variable estadística, sinó com una transformació profunda de les nostres estructures socials, culturals i econòmiques. "La longevitat no és una moda ni una xifra: és una realitat complexa que interpel·la els nostres models de benestar, de treball, de cura i de justícia social", va afirmar.

Vañó va recalcar que el laboratori està pensat per a teixir xarxes entre investigadors, estudiants, professionals de les cures, entitats del tercer sector, institucions públiques i, molt especialment, les pròpies persones majors.

Amb Iñaki Gabilondo i María Ángeles Durán

Durant la jornada es van abordar dimensions clau del fenomen. Una intensa conferència a dos veus protagonitzada per María Ángeles Durán, sociòloga pionera en l'estudi de l'envelliment, i el periodista Iñaki Gabilondo, va oferir una mirada ètica, social i profundament humana sobre el pas del temps i la transformació de les nostres societats. La conversa, moderada pel periodista Bernardo Guzmán, va permetre vincular el rigor acadèmic amb l'experiència comunicativa i la reflexió crítica sobre el model de societat que estem construint.

Entre les problemàtiques tractades van figurar la necessitat d'uns serveis socials d'acord al número i necessitats dels nostres majors; la necessitat de lluitar contra el discurs econòmic dominant, que sovint exclou o tracta als majors com a persones "sobrants"; la jubilació com a dret o com a obligació; l'autonomia i capacitat de decisió; la soledat no desitjada; la diversitat cultural entre els majors, gràcies al cada vegada major nombre de persones de tercera edat procedents d'altres països; la salut i les malalties que patixen els majors, o la importància de les relacions intergeneracionals i de dotar-se d'un cercle social de suport i convivència estable.

Compromís integral

A continuació, la taula redona 'Il·lusió, Arts i Longevitat', moderada per Gustavo Zaragoza, codirector del Laboratori, va connectar el fenomen de la longevitat amb l'art i la psicologia. Van participar la periodista Mariola Cubells, el pintor José Royo, el compositor Josué Vergara i la psicòloga clínica Lecina Fernández. En les seues intervencions es va destacar com la creati-

vitat, l'emoció i l'art són ferramentes essencials per a construir una vellesa activa, digna i valorada.

La jornada va ser també una mostra viva del compromís del laboratori amb la discapacitat i la inclusió. La presència activa de l'ONCE, així com la clausura musical a càrrec de la Coral Allegro ONCE València, formada per persones amb discapacitat visual, van simbolitzar la voluntat del laboratori de no deixar a ningú arrere. "L'enfocament del LongevidadLAB es recolza en una economia social que prioritza els drets, l'accessibilitat i la participació plena de totes les persones, sense excepcions".

LongevidadLAB no és només un projecte d'investigació sinó una comunitat per a imaginar i construir futurs longeus més justos. En paraules de María José Vañó, el laboratori no és només un projecte d'investigació. "És una comunitat que investiga amb, per a i des de la societat. Un espai on el coneixement es posa al servei de la justícia social, la inclusió i el benestar col·lectiu. Un espai per a imaginar futurs possibles i desitjables".

CEGEA CELEBRA 25 ANYS DEL SEU RECONeixEMENT OFICIAL COM A ESTRUCTURA PRÒPIA DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

El Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC), celebrat al gener de 2025 en la Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agronòmica i del Medi Natural (ETSIAMN) de la Universitat Politècnica de València, va concloure amb èxit el cicle d'esdeveniments organitzats en el marc del 25 aniversari del CEGEA com a estructura oficial pròpia de la UPV.

El Centre d'Investigació en Gestió d'Empreses (CEGEA) va celebrar els passats 30 i 31 de gener el Congrés Internacional d'Economia i Dret de l'Empresa Agroalimentària i Cooperativa (CIEDEAC), en la Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agronòmica i del Medi Natural (ETSIAMN) de la Universitat Politècnica de València. El Congrés va tancar amb èxit el cicle d'esdeveniments organitzats en el marc del 25 aniversari del reconeixement del CEGEA com a estructura pròpia de la UPV, i va suposar un espai de convergència entre la investigació acadèmica i la pràctica empresarial, especialment en el sector agroalimentari.

Les múltiples ponències sobre temes relacionats amb l'economia i el dret agroalimentari i cooperatiu, i els prop de 100 investigadors i professionals del sector agroalimentari es van sumar a la presentació de revistes i publicacions científiques i de comunicacions per part de 50 investigadors durant les dos jornades. Entre els temes es va debatre sobre els desafiaments més urgents que enfronta el sector en el

context actual, marcat per les tensions geopolítiques, la sostenibilitat i la transformació digital, entre altres grans reptes.

El congrés va ser inaugurat per la presidenta de CIEREC-Espanya, professora Adoración Mozas, al costat del director del CEGEA, professor Felipe Palau, i els professors Elena Meliá i Juan Juliá. Com es va recordar, el Centre d'Investigació en Gestió d'Empreses va ser reconegut en 1999 com a Estructura Pròpia d'Investigació de la UPV, per la Junta de Govern d'aquesta. Anteriorment es denominava Centre d'Especialització en Gestió d'Empreses Agroalimentàries, desenvolupant inicialment la seua activitat en el llavors Departament d'Economia de l'Empresa Agroalimentària, on va ser creat a la fi dels anys setanta del segle passat.

Actualment és el centre d'investigació líder en investigació i formació de directius en cooperativisme agroalimentari en la Comunitat Valenciana i a Espanya, amb més de 40 edicions del seu Màster en Direcció de Cooperatives Agro-alimentàries MBA. Amb

Inauguració del Congrés Internacional CIEDEAC, el passat 30 de gener a la Universitat Politècnica de València.

el pas dels anys, CEGEA ha anat incorporant investigadors de diverses disciplines, fet que ha motivat que actualment existisquen en el seu si quatre grups d'investigació: Economia Agrària i Cooperativisme; Comptabilitat, Auditoria, Fiscalitat i Sector Públic; Dret de l'Empresa; Emprenedoria, Innovació i Responsabilitat Social.

Intensa relació amb IUDESCOOP i CIRIEC-Espanya

CEGEA ha mantingut sempre una estreta i intensa relació amb IUDESCOOP i CIRIEC-Espanya. En esta última forma part de la seua Direcció i dels Consells de Redacció de les seues revistes científiques. Va promoure a més, en el si de CIRIEC, la Xarxa ENUIES, de Centres i Instituts d'Investigació en Economia Social, que ja compta amb més de 20 anys de trajectòria i més d'una trentena d'entitats sòcies a tot l'Estat.

Entre els ponents destacats de la jornada inaugural del Congrés van estar el professor Jos Bijman, de la Universitat de Wageningen (Països Baixos), qui va presentar una anàlisi sobre l'evolució del cooperativisme agroalimentari a Europa i el seu impacte en la competitivitat dels agricultors, i va repassar l'estat de la investigació mundial en el camp.

Per part seua, el professor José Martínez, de la Universitat de Göttingen (Alemanya), va presentar una perspectiva crítica sobre la diligència deguda en les cadenes de subministrament agroalimentàries, mentre que la doctora Pilar Martín, de la Universitat de Salamanca, va aprofundir en l'impacte del dret de la competència en el sector. També va destacar la po-

Conferència del professor Bijman al costat d'Elena Melià i Narciso Arcas.

nència de Narciso Arcas (Universitat Politècnica de Cartagena), en la qual va abordar el repte del relleu generacional en les cooperatives agràries, un desafiament clau per a garantir la sostenibilitat del model cooperatiu en el medi rural.

Les taules de debat van reunir experts com Juan Battaller i Trinidad Vázquez, de les Universitats de València i Jaén, els qui van analitzar el paper del dret en la sostenibilitat agroalimentària. També es van debatre temes clau com els nous instruments econòmics per a la gestió de l'aigua en l'agricultura, amb aportacions de Francisco Alcón i Laura Riesgo, de la Universitat Politècnica de Cartagena i la Universitat Pablo de Olavide, respectivament.

Espai de divulgació científica

El CIEDEAC va ser també un espai de divulgació científica, amb prop de 30 comunicacions presentades per més de 50 investigadors, abastant des d'estudis de governança cooperativa fins a anàlisi de mercats agroalimentaris.

En este context, un aspecte destacat del Congrés va ser la presentació de revistes científiques de prestigi i el suport de publicacions com 'CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa'; 'Revista Economía Agraria y Recursos Naturales' (EARN); 'Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros' (REEAP); 'REVESCO, Revista de Estudios Cooperativos'; 'CIRIEC-España, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa'; 'Review of International and European Economic Law' (RIEEL); 'Revista de Derecho Agrario y Alimentario' (RDAA); 'International Journal of Intellectual Property Management'; 'Journal of Innovation & Knowledge'; 'British Food Journal'; 'ESIC Market'; 'Sustainability, Technology and Entrepreneurship'; i 'International Entrepreneurship and Management Journal'.

Sopar oficial i homenatges

Altre dels moments més recordats del congrés va ser el sopar oficial, que va reunir 129 convidats, incloent-hi líders de cooperatives sòcies de Anecoop -grup cooperatiu patrocinador de l'esdeveniment al costat de Cajamar-, com Ribercamp, Univall, Coagri, Cofrudeca i Benaguasil, a més dels assistents al Workshop Internacional sobre Informació Corporativa: Sostenibilitat i Interés Público, organitzat també pel CEGEA en el marc del seu 25 aniversari.

Durant el sopar es va realitzar un homenatge a dos acadèmics de gran trajectòria: María Dolores de Miguel Gómez, Catedràtica de la Universitat Politècnica de Cartagena, i Leandro Cañibano Calvo, Catedràtic de la Universitat Politècnica de Madrid i president de la AECA, en reconeixement a la seua contribució a l'ensenyament, la investigació i la transferència del coneixement en l'àmbit del cooperativisme agroalimentari, en particular en el de la gestió, comptabilitat i administració d'aquestes empreses.

El pròxim número d'esta revista, núm. 79, inclourà com a tema d'actualitat una àmplia crònica dels esdeveniments realitzats pel CEGEA amb motiu del 25 aniversari del seu reconeixement oficial.

LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, EN EL SEU 525 ANIVERSARI, RECONeix A FLORIDA UNIVERSITÀRIA I A ENTITATS DEL TERCER SECTOR D'ACCIÓ SOCIAL

La Universitat de València (UV) va organitzar el passat 11 d'abril un acte en el qual va reconèixer la labor de diferents associacions, entitats i empreses, entre elles d'Economia Social, entre les quals va destacar Florida Universitària i les organitzacions del Tercer Sector Mira'm, FESORD, ASINDOWN, CERMI, Amigó i la Fundació ONCE. L'acte, presidit per la rectora de la UV, Mavi Mestre, havia sigut ajornat per les inundacions del passat 29 d'octubre, i va reunir una destacada representació de les diferents institucions homenatjades, així com a altres figures rellevants de l'entorn acadèmic i institucional.

Florida Grup Educatiu va ser reconeguda per la trajectòria de col·laboració de Florida Universitària com a centre adscrit a la UV des de fa més de 30 anys. Un reconeixement que va posar en valor el compromís que, de manera conjunta, promouen les dos institucions educatives per a oferir una oferta formativa de qualitat, innovadora i que fomenti el progrés social.

Mercedes Herrero, directora general de Florida Grup Educatiu, va ser l'encarregada d'arreglar la distinció. En el seu discurs va destacar els 31 anys de col·laboració amb la UV "compartint visió educativa", i va traslladar a la UV la seua més sincera felicitació pel seu 525 aniversari, "que l'avalen com una de les universitats públiques més importants de la Comunitat Valenciana i del territori nacional", va dir la directora.

Reconeixements acadèmics

Al costat de Florida Universitària, la UV va reconèixer a EDEM, així com a un conjunt de 34 universitats internacionals i 32 universitats espanyoles.

En representació d'estes universitats van assistir un rellevant nombre de rectors procedents de l'Equador, el Perú, Colòmbia, l'Argentina i Mèxic. Entre ells la rectora de la Universitat Nacional Major de Sant Marcos (Lima, el Perú), la més antiga de les universitats llatinoamericanes.

En el acte, a més, la Universitat va fer un especial reconeixement a xarxes com UNIVERSIA, HACU (associació d'universitats americanes amb més d'un 25% d'estudiants llatinoamericans), AUIP (Associació Universitària Iberoamericana de Postgrau), la Xarxa Vives d'Universitats i CRUE, Conferència de Rectors i Rectores d'Universitats Espanyoles.

També es va reconèixer a les entitats del tercer sector Mira'm, FESORD, ASINDOWN, CERMI, Amigó i a la

Reconeixement de la UV a Florida Universitària, representada per Mercedes Herrero.

Fundació ONCE, amb les quals la UV té convenis de col·laboració, gràcies als quals la Universitat de València és la primera de les universitats presencials espanyoles en nombre d'estudiants amb discapacitat.

525 anys de la Universitat de València

La UV ha complert 525 anys, en els quals ha crescut en paral·lel a la capital valenciana i durant els quals ha superat guerres, saquejos, epidèmies com la Covid o crisis climàtiques com la DANA. "És el resultat del treball de generacions de valencianes i valencians i de la col·laboració dels poders de cada temps", va afirmar la rectora de la UV, Mavi Mestre, que va afegir que actualment la UV "és una universitat moderna, que amb un gran pla d'inversions, malgrat el context pressupostari que vivim, ha iniciat la remodelació més àmplia dels campus universitaris per a continuar disposant de les instal·lacions més avançades a Espanya i a Europa".

La ministra de Ciència, Innovació i Universitats, Diana Morant, que va arreglar el reconeixement de la Universitat en nom del Govern, va reivindicar que és una "prioritat garantir la qualitat, competitivitat i autonomia del sistema universitari".

"L'educació superior no pot ser mercaderia ni privilegi d'un elite, més aviat es tracta d'un bé públic, un dret innegociable i una de les columnes més sòlides de la nostra democràcia i de la prosperitat del nostre país", va defensar la ministra.

CONCOVAL CELEBRA L'ANY MÉS COOPERATIVISTA I SOLIDARI EN EL DIA INTERNACIONAL DE LES COOPERATIVES

La Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Concoval) va modificar per primera vegada el tradicional torn de celebració del Dia Internacional de les Cooperatives, que cada any es va traslladant a una capital de província diferent, per a desplaçar-se a la zona zero de la Dana, a Torrent, i realitzar un gran homenatge a les cooperatives i persones afectades per les inundacions.

La Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Concoval) va celebrar el passat 4 de juliol a l'Auditori de Torrent (València) una edició molt especial del Dia Mundial del Cooperativisme, una jornada marcada a més per l'Any Internacional de les Cooperatives 2025 -declarat per l'ONU- i en la qual es va realitzar un homenatge a les cooperatives i persones afectades per la DANA del passat octubre, així com un reconeixement a la solidaritat brindada des del cooperativisme i l'economia social per a ajudar en els territoris afectats.

Baix el lema "Les cooperatives construeixen un món millor", l'acte, al qual van acudir prop de 300 persones, va estar conduït per l'humorista i presentador valencià Eugeni Alemany, i amenitzat per la banda Sedajazz, col·lectiu amb més de cent músics professionals independents, fundat en 1991 en la xicoteta població valenciana de Sedaví. Tots ells van acompanyar als representants del cooperativisme valencià,

liderats pel president de Concoval, Emilio Sampedro, i la directora, Nardi Alba.

Entre els assistents a l'acte van estar, per part de CIRIEC-Espanya, el director, José Luis Monzón; el president de la Comissió Científica, Rafael Chaves; el director de Comunicació, José Juan Cabezuelo, i el tècnic estadístic, Álvaro Gallego. També van assistir la directora del IUDESCOOP-Universitat de València, Virgínia Simón; i les professores Gemma Fajardo, Mª José Vañó, Belén Català, Yolanda Blasco i Antonio González, també del IUDESCOOP.

El Dia Mundial més significatiu

El president de Concoval, Emilio Sampedro, va destacar que este és un Dia Mundial del Cooperativisme especialment significatiu. "Precisament enguany en què Nacions Unides està posant en valor la contribució de les cooperatives per a construir un món més just i sostenible, en la Comunitat Valenciana hem volgut

Membres del IUDESCOOP i de CIRIEC-Espanya, en el Dia Mundial del Cooperativisme organitzat per Concoval, al costat de l'escultura creada col·lectivament en homenatge a les cooperatives afectades per la DANA.

mostrar l'orgull de tindre un cooperativisme potent i solidari", va afirmar.

El repte de la comunicació

En l'esdeveniment es va realitzar també la taula redona "Un relat empresarial diferent: comunicar amb valors", en la qual van participar periodistes com Javier Ruiz, director de 'Hora 25 de los Negocios' en la SER i de 'Mañaneros 360' en TVE; José Manuel González Huesa, director general de Servimedia; Rocío Benavente, directora de projectes en 'Maldita.es', i Isabel Domingo, cap de la secció d'Economia del diari Las Provincias.

Esta taula va estar moderada per Teresa Bayarri, executiva de comunicació corporativa de Consum Coop. V., i va servir com a espai de reflexió sobre la visibilitat del cooperativisme en els mitjans de comunicació. En ella es va plantejar un debat per a millorar la comunicació d'un model empresarial que es distingeix pels seus valors i el seu plantejament ètic, en un entorn mediàtic actual altament concentrat en poques mans i poc propici a difondre el missatge i la contribució positiva del cooperativisme.

Un homenatge carregat de simbolisme

Durant l'esdeveniment va destacar l' emotiu homenatge a les cooperatives afectades per la DANA, amb una escenografia col·laborativa, obra de l'artista Miguel Hache, en la qual cooperativistes de la regió van pujar a l'escenari portant graneres -ferramenta amb la qual

Taula redona dedicada al repte de la comunicació del cooperativisme en els grans mitjans de comunicació.

els voluntaris van ajudar a netejar cases i carrers en els municipis afectats- i que van simbolitzar la col·laboració després del desastre.

Cada granera va ser col·locada sobre una base que va acabar construint un monument en forma de casa, i que ara s'exhibirà en les instal·lacions de Florida Universitària, un punt clau d'ajuda en plena zona zero, que va servir durant mesos com a base solidària fins que es van poder reprendre les classes de manera presencial.

L'homenatge va ser també una picada d'ullet a la primera cooperativa fundada a la Comunitat Valenciana. Va ser en 1837, a Torrent, i a més es dedicava a la fabricació de graneres: Granerers de Torrent.

LES COOPERATIVES AGROALIMENTÀRIES VALENCIANES VAN FACTURAR 2.414 MILIONS D'EUROS EN 2023

Les cooperatives agroalimentàries valencianes van tancar el 2023 amb una facturació de 2.414 milions d'euros, consolidant el seu paper estratègic en el teixit econòmic regional. Amb exportacions sobre els 1.000 milions, una base social en creixement, i ocupació majorment estable, el sector reforça la seua posició, encara que continua enfrontant grans reptes reguladors, climàtics i comercials de cara al futur.

Així es va posar de manifest en l'assemblea de la Federació de Cooperatives Agroalimentàries de la Comunitat Valenciana, que va congrega el passat 13 de juny a L'Alcúdia a representants de més de 70 cooperatives associades.

Durant l'assemblea es va presentar l'últim Informe Socioeconòmic del Cooperativisme Agroalimentari Valencià, elaborat amb dades corresponents al tancament de l'exercici 2023 facilitats per les entitats associades a la Federació. En este període, les cooperatives agroalimentàries valencianes van facturar de forma agregada 2.414 milions d'euros, la qual cosa representa un creixement d'un 2,37% respecte a l'exercici anterior. El valor final de la producció comercialitzada va superar els 1.916 milions d'euros.

De les més de 300 cooperatives agràries existents en la Comunitat Valenciana 245 pertanyen a la Federació. La base social de les cooperatives associades està formada per 178.796 persones, enfront de les 174.946 persones de l'exercici anterior (+2,2%). D'elles, 54.183 són dones, el 30,3% del total de membres, consolidant el creixement registrat en l'exercici anterior, quan es van superar per primera vegada les 50.000 dones sòcies. D'altra banda, 27.946 socis i sòcies de cooperatives són menors de 40 anys. Això

suposa un 15,6% del total. Les cooperatives agroalimentàries ocupen 16.706 persones, amb un 88% de contractes de caràcter fix o fix-discontinuu.

Agroalimentació, un sector amb molt de potencial

La part pública de l'Assemblea va comptar amb la participació de Joaquín Maudos, director adjunt del Ivie, que va oferir una conferència sobre el potencial del sector agroalimentari valencià. Va destacar que Espanya ja és la quarta economia exportadora de la UE-27 i que el sector valencià supera la competitivitat mitjana europea en un 15 % en el sector primari. No obstant això, va alertar sobre la menor competitivitat en la fase de comercialització, entre altres factors per costos laborals més elevats.

Els grans desafiaments: PAC, canvi climàtic, aranzels i escenaris bèl·lics

En la clausura de l'Assemblea van participar el president de Cooperatives Agroalimentàries d'Espanya, Ángel Villafranca; el president de Cooperatives Agroalimentàries, Cirilo Arnandis; i el conseller d'Agricultura, Aigua, Ramaderia i Pesca, Miguel Barrachina.

Villafranca va apuntar que l'orientació sobre l'agricultura projectada per la nova Comissió Europea, i pel comissari d'Agricultura, Christophe Hansen, s'alinea amb la visió del sector cooperatiu, considerant als nostres agricultors com la primera línia de defensa de la nostra alimentació i valorant l'aportació de les nostres entitats a l'activitat econòmica i al desenvolupament del medi rural.

Cirilo Arnandis va mostrar la seua preocupació pel pressupost de la futura PAC, que considera que “ha de ser suficient per a atendre els greus reptes que tenim per davant”, entre ells l'impacte del canvi climàtic en l'activitat agrària, les tensions aranzelàries o la persistència dels escenaris bèl·lics “que desestabilitzen els fluxos de comerç globals i generen increments de costos”. Així mateix, va destacar el “risc de renacionalització” d'els fons europeus, si continua endavant la proposta d'entregar a cada Estat membre un xec únic que repartiria segons les seues prioritats.

En matèria internacional, el president de la Federació valenciana va qualificar l'arribada de Donald Trump a la presidència dels Estats Units com “una andanada contra la línia de flotació del comerç internacional”, i va lamentar que la “imposició injustificada” d'aranzels a tots els països “suposa una greu alteració dels fluxos globals i un colp al paper de l'OMC com

a garant d'unes condicions justes de comerç a tot el món”.

A nivell autonòmic, Arnandis va posar en valor la col·laboració entre la Federació i la Generalitat Valenciana i, aprofitant la presència del conseller, va demanar el desenvolupament de la Llei 5/2019 d'Estructures Agràries de la Com. Valenciana; una Llei que complemente en l'àmbit autonòmic la Llei d'Integració Cooperativa, o el disseny conjunt d'un Pla Estratègic del Cooperativisme Agroalimentari Valencià.

El conseller d'Agricultura, Miguel Barrachina, va destacar també la col·laboració entre l'Administració autonòmica i el sector cooperatiu, que actualment s'exemplifica en qüestions com la tramitació d'expedients de la PAC, la gestió d'ajudes directes contra la sequera, el projecte de retirada de productes fitosanitaris caducats, o la campanya contra la plaga del barrinador de l'arròs (*Chilo suppressalis*) en els arrossars valencians.

FEVECTA DEMANA A LA GENERALITAT MAJOR ESFORÇ PRESSUPOSTARI I PRESÈNCIA EN EL DIÀLEG SOCIAL

La Federació Valenciana d'Empreses Cooperatives de Treball Associat (FEVECTA) va celebrar el passat 6 de juny a València la seua Assemblea General, en la qual es va ratificar la presidència de Ramón Rodríguez per àmplia majoria, després d'haver assumit el càrrec al gener de l'any passat per designació del Consell Rector en substitució d'Emilio Sampedro, qui va passar llavors a presidir la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Convocal). Prop d'un centenar de socis cooperativistes de tota la Comunitat Valenciana van ser presents en l'Assemblea, que va ser inaugurada pel director general de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral, Andrés Lluch.

El president de FEVECTA, Ramón Rodríguez, va recordar en la seua intervenció inaugural que l'ONU va designar el 2025 com a Any Internacional de les Cooperatives, “perquè les cooperatives donem resposta a reptes i problemàtiques, actuals i de sempre, a través d'un model empresarial singular que, sustentat en els principis i valors del cooperativisme, combinen competitivitat i responsabilitat social”. Entre les reivindicacions que el president va personar davant la Generalitat Valenciana va destacar la seua petició d'incloure al cooperativisme en el diàleg social “perquè l'actual model no representa la nostra singularitat i genera disfuncions contínues que frenen oportu-

nitats de desenvolupament i de millora per al sector". De la mateixa forma, va reclamar que a les escoles i universitats es parle i s'ensenyi el cooperativisme, "perquè només així podrem seduir a la joventut, ja que sense ella no podrem assegurar el relleu generacional al qual tot el sector empresarial s'enfronta".

Reivindicacions que van ser arreplegades pel director general de Treball i Cooperativisme, qui va traslladar que, referent a l'Orde anual d'ajudes al sector, des del Govern Autònom "s'ha millorat i simplificant el seu contingut perquè arriben al major nombre de cooperatives, escoltant les propostes que ens ha fet arribar el propi sector".

Homenatge a les "cooperatives de la DANA"

FEVECTA va aprofitar la seua assemblea per a retre homenatge a les cooperatives afectades per les devastadores riudes fruit de la DANA del passat 29 d'octubre del 2024. En els prop de 80 municipis afectats operen més 400 cooperatives, 307 de treball associat, moltes de les quals van resultar danyades en major o menor grau, així com els seus socis o treballadors.

Entre les accions realitzades, la Federació va posar en marxa un programa dirigit a la recuperació d'empreses mercantils els titulars de les quals han decidit no reactivar l'activitat després de la DANA, amb l'objectiu, una vegada analitzada la viabilitat de l'empresa, de transformar-la en cooperativa i assegurar la continuïtat de les ocupacions.

El relleu generacional, problema del present

Una altra de les vies d'actuació de la Federació que va estar molt present durant l'Assemblea, va ser la necessitat d'acostar el cooperativisme a les persones joves per a afavorir el relleu generacional en les cooperatives i rejovenir la seua base social en els pròxims anys.

Des de FEVECTA van anunciar que el pla de gestió de l'entitat per a enguany contempla el desenvolupament d'una estratègia que inclou una bateria de mesures, des de la col·laboració amb espais cotreball i amb associacions compromeses amb les preocupacions de la joventut, la presència en les xarxes socials favorites dels joves i la negociació amb l'administració per a eliminar obstacles que frenen la incorporació dels joves a les cooperatives, com pot ser ampliar la capitalització de la prestació per desocupació a nous supòsits i assegurar l'aplicació del tipus reduït del 15% en l'Impost de Societats per a les cooperatives de nova creació.

Junta directiva de FEVECTA

La presidència de Ramón Rodríguez (Grup Sorolla Educació Coop V) suposa, així mateix, la continuïtat en la Junta Directiva de Sonia Sánchez (Grup Professional Lex Coop V) com a vicepresidenta 1a; Francisco Alós (Caixa Popular Coop V) com a vicepresident 2n; José Manuel Campo (Florida Grup d'Educació Coop V) com a secretari, i Emilio Sampedro (Sampedro i Torres, Coop V) i Paula Benlliure (Juan Comenius Coop V) com a vocals.

Cooperativa de bioconstrucció Okambuva, de Sagunt (València).

CONSUM AUGMENTA LA SEUA FACTURACIÓ FINS ALS 4.700 MILIONS D'EUROS, I S'ACOSTA ALS 22.000 TREBALLADORS, EL 96% SOCIS DE LA COOPERATIVA

Consum va presentar a principis de maig els resultats corresponents a l'exercici 2024, un any en què va aconseguir uns beneficis de 108,7 milions d'euros, la qual cosa suposa un 7,5% més que l'exercici anterior; i una facturació de 4.707 milions d'euros, un 7,3% més. Les dades corroboren el seu model i perspectives de creixement en este 2025, any en què la Cooperativa complix el seu 50 aniversari.

Les dades fetes públiques per la Cooperativa reflecteixen també que el creixement a superfície constant va ser del 5,3%, i que manté el 6é lloc del rànquing nacional d'empreses de distribució per superfície, augmentant la seua quota fins al 4,7% del mercat nacional, mentres que la seua quota de mercat per vendes en la seua àrea d'influència, l'arc mediterrani, se situa en el 13,5%.

2024 va ser també un any d'expansió de la seua botiga en línia, que presta servei ja en 456 poblacions, i les vendes de les quals van augmentar un 8%, fins a aconseguir els 77,3 milions d'euros, un 1,7% del total de les vendes de la Cooperativa.

Les inversions van aconseguir els 232,9 milions d'euros i van estar destinades, en gran mesura, al creixement orgànic, amb l'obertura de 59 nous supermercats (15 Consum i 44 botigues Charter), i l'ampliació i reforma de 16 botigues. Amb les noves obertures, la xarxa comercial compta amb 977 establiments, 498 propis i 479 Charter, situats en la Comunitat Valenciana, Catalunya, Castella-la Manxa, Regió de Múrcia, Andalusia i Aragó.

21.869 treballadors, el 96,6% socis

En 2024 Consum va crear 653 nous llocs de treball, aconseguint una plantilla de 21.869 treballadors. El 96,6% de la plantilla és soci, fix o soci en període de prova. Els beneficis obtinguts i repartits per als socis treballadors van ser de 105,4 milions d'euros, dividits de manera que 65,5 milions d'euros corresponen al repartiment de resultats cooperatius i 39,9 milions d'euros a primes per incentius.

A més, s'estima que l'activitat de Consum va generar més de 46.000 ocupacions indirectes, principalment dins de la seua cadena de subministrament i en serveis com el transport, manteniment, neteja, seguretat o servei a domicili.

El conjunt de la inversió en conciliació va ser de 58,3 milions d'euros, la qual cosa representa 2.665 euros

per treballador. Consum va obtindre el certificat Top Employers per dotzé any consecutiu, que l'acredita com una de les millors empreses per a treballar a Espanya. També és l'única empresa de distribució amb el certificat de 'Empresa Familiarment Responsable', amb la qualificació d'Excel·lència.

Cal recordar també que Consum es va convertir en 2023 en la primera, i fins ara única empresa del sector 'retail', a aplicar la jornada laboral de 5 dies en el 100% de la seua xarxa de botigues i plataformes, una mesura de conciliació de la qual es beneficien les persones treballadores en totes les seues botigues.

50 anys en expansió

Segons va exposar el director general de Consum, Antonio Rodríguez Lázaro, "els resultats reflecteixen el compromís de tot el nostre equip, la confiança dels nostres clients i la nostra capacitat per a adaptar-nos als canvis sense perdre de vista la innovació i la sostenibilitat".

Tant és així que en 2025 Consum preveu mantindre el seu ritme d'obertures, amb 53 nous supermercats: 18 propis i 35 Charter, així com realitzar 31 reformes i ampliacions.

De la mateixa manera, preveu invertir també en innovació, amb 26,9 milions d'euros. Els projectes més rellevants són l'expansió logística, amb la compra de terrenys en Antequera (Màlaga) i Noblejas (Toledo), per a garantir el creixement futur de la Cooperativa cap al centre i cap al sud, i el projecte de magatzem centralitzat de comandes en línia de València i la seua àrea metropolitana.

CAIXA POPULAR NOMENA A ALICIA SOLER NOVA DIRECTORA GENERAL I A ROSENDO ORTÍ PRESIDENT DE LA COOPERATIVA DE CRÈDIT VALENCIANA

Alicia Soler Belenguer ha sigut designada nova directora general de Caixa Popular, en substitució de Rosendo Ortí, qui ocuparà la Presidència de la cooperativa de crèdit valenciana. Es tracta, segons l'entitat, d'un relleu "planificat i alineat amb els principis cooperatius de la institució", i que reflectix "l'aposta pel talent intern, el lideratge humanista i el seu sòlid model de gestió".

Amb dos dècades d'experiència en llocs de responsabilitat en gestió i direcció, Alicia Soler, llicenciada en ADE per la Universitat de València, ha dut a terme la seua carrera professional en Caixa Popular, on es va incorporar a l'equip de direcció en 2016, cosa que li ha permés aprofundir en diferents àrees del negoci i l'activitat de la cooperativa.

Segons informa Caixa Popular, Soler es perfila com una persona "amb un lideratge pròxim, visió estratègica i compromís amb els valors de l'organització". El seu nomenament representa "una aposta decidida pel talent jove i l'impuls al lideratge femení en el sector financer". Alicia Soler és a més vicepresidenta de Consum Cooperativa Valenciana.

Innovació, sostenibilitat i compromís

Per la seua part, el director general sortint, Rosendo Ortí, assumix la Presidència de Caixa Popular i relleva a Amadeo Ferrer. Ortí s'ha compromés "a continuar impulsant els valors cooperatius que definixen a l'entitat, així com la seua aposta per la innovació, la sostenibilitat i el compromís social".

Per a Caixa Popular, aquestos nomenaments "enfortixen el model de govern corporatiu, basat en la participació, la transparència i la responsabilitat, que situa a les persones en el centre de la seua estratègia". En la nova etapa, la cooperativa de crèdit "continuarà apostant pel creixement sostenible i el seu compromís amb el desenvolupament econòmic i social de la Comunitat Valenciana, que cuida a les persones com a pilar fonamental del seu propòsit".

Un bon any per a Caixa Popular

Caixa Popular és una cooperativa de crèdit que repetidament presenta resultats positius. L'entitat va tancar l'exercici de 2024 amb uns beneficis de 39,2 milions d'euros, la qual cosa suposa un increment del 29% respecte a l'any anterior. Després de descomptar els impostos i l'assignació al fons de formació i promoció

cooperativa, el benefici net de la cooperativa va ascendir a 30,9 milions d'euros, un 28% més que en 2023.

L'entitat financera va aconseguir un volum de dipòsits de 3.283 milions d'euros, la qual cosa representa un creixement del 13% en 2024, mentres que va mantindre el seu compromís amb el finançament d'empreses, cooperatives, comerços, autònoms i famílies valencianes, situant les seues inversions creditícies en 2.155 milions d'euros, un 8% més que en l'exercici anterior.

238.000 clients

Més de 238.300 clients confien en aquest model de banca cooperativa. El creixement de Caixa Popular es reflectix també en el seu equip humà. En 2024 l'entitat va generar 30 nous llocs de treball, aconseguint una plantilla total de 449 persones, de les quals el 80% són sòcies de treball. Caixa Popular compta en l'actualitat amb 80 oficines distribuïdes per les principals localitats valencianes. En 2024 va inaugurar dos noves sucursals, situades a Utiel i Bunyol, i en 2025 es preveuen dos noves obertures.

Un dels aspectes clau del seu model d'atenció és el seu ampli horari d'obertura, de dilluns a dijous de 8:30h a 17:00h sense interrupció al migdia, i els divendres fins a les 14:30h.

Els resultats de Caixa Popular reafirmen la seua solidesa financera, el seu creixement sostenible i el seu compromís amb el desenvolupament econòmic i social de la Comunitat Valenciana.

GRUP ANECOOP VA ELEVAR UN 12,5% LA SEUA FACTURACIÓ EN 2024 FINS ALS 1.126 MILIONS D'EUROS

Anecoop, cooperativa espanyola líder en la comercialització de fruites i hortalisses, va celebrar el passat 14 de març la seua Assemblea General en la sala d'actes de la Fundació Caixa Cooperativa d'Algemesí, seu social de la cooperativa citrícola COPAL. El president d'Anecoop, Alejandro Monzón, i el director general, Joan Mir, van donar a conèixer els resultats de la campanya 2023-2024 en aquesta localitat, com a mostra de suport a un dels municipis més afectats per la DANA del passat 29 d'octubre a la província de València. L'acte va comptar amb la presència de l'alcalde, d'Algemesí, José Javier Sanchis.

Prop de 300 socis van assistir a la convocatòria, en la qual els màxims responsables de la cooperativa agroalimentària van presentar la Memòria RSC de 2023-2024, destacant el balanç positiu de la campanya, avalat pels creixements de dos dígitos tant en facturació com en volum comercialitzat.

Segons els resultats aportats, Anecoop va incrementar la xifra de negoci un 11,6% respecte a l'exercici anterior, aconseguint una xifra rècord de 945 milions d'euros. Quant a volum comercialitzat, es van superar les 740.000 tones, un 13,7% més.

La facturació combinada de totes les empreses del Grup Anecoop va registrar també el seu millor resultat en la història, aconseguint els 1.126 milions d'euros, xifra que representa un important creixement, del 12,5%, respecte a la campanya anterior, per a un volum comercialitzat superior a 1.100.000 tones. Amb este balanç, la cooperativa agroalimentària pot dir que aferma el seu posicionament com a primera firma espanyola en la comercialització de fruites i hortalisses, i incrementa la quota nacional d'exportació al 5,04%.

61 cooperatives sòcies en 13 províncies

Consolidada com una de les majors empreses internacionals de distribució de cítrics, hortalisses, fruites no cítriques i vins, Anecoop compta amb 61 socis de 13 províncies espanyoles (València, Múrcia, Almeria, Sevilla, Castelló, Huelva, Alacant, Cadis, Ciudad Real, Segòvia, Valladolid, Navarra i Lleida) i representa a més de 20.000 agricultors.

En 2023-2024 el preu mitjà de liquidació als seus socis es va incrementar un 1%, malgrat haver disminuït un 3% els preus mitjans de venda durant la campanya. "Este creixement ha sigut possible gràcies a una sèrie de millores en la gestió que hem implementat, entre les quals destaquen la reorganització del

Departament de Logística, una major digitalització, la racionalització d'alguns processos i una reducció de despeses", va apuntar Joan Mir en la seua intervenció.

Entre els productes estrela de l'últim exercici, els responsables del Grup cooperatiu van subratllar la comercialització de 265.155 tones de cítrics, xifra que suposa un creixement del 5,53% respecte a la campanya anterior.

La integració, clau

Anecoop promou des dels seus inicis la integració i la cooperació com a claus per a millorar la dimensió de les cooperatives agroalimentàries, per a ser més competitives i rendibles en un mercat global cada vegada més canviant i exigent.

Tal com va explicar el president de Anecoop, Alejandro Monzón, "continuem apostant per la integració i la cooperació per a fer front als desafiaments d'una economia global i competitiva. Un repte del sector al costat de l'adaptació al canvi climàtic, la innovació, la digitalització, la transició cap a una agricultura més sostenible, la inversió en I+D i el foment del relleu generacional".

El director general, Joan Mir, va repassar algunes de les fites recents en relació amb processos d'integració. Segons va afirmar, "Univall s'ha consolidat i realitzat la seua integració oficial al llarg de la campanya; la Cooperativa Vinícola de Lliria i Coabe han aconseguit un acord per a confeccionar tots els seus cítrics en les instal·lacions de Lliria, i el Grup Persimon continua avançant ferm. I continuem donant suport a la integració de Fruits de Ponent i Actel, les dos unides en Novacoop Mediterrània, un projecte molt potent de fruits de pinyol i llavor".

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA · NACIONAL

LA PROFESSORA ADORACIÓN MOZAS, REELEGIDA PRESIDENTA DE CIRIEC-ESPANYA

CIRIEC-Espanya va celebrar el passat 6 de juny a Múrcia la seua assemblea general, que enguany va ser també electoral. En ella, la professora Adoración Mozas va ser reelegida presidenta de CIRIEC-Espanya, i es van nomenar dos nous membres del seu Consell de Direcció: Erasmo Isidro López Becerra, del CEGEA-Universitat Politècnica de València, que serà el nou Secretari de CIRIEC, i Eloi Serrano Robles, director de la Càtedra d'Economia Social del Tecnocampus (Mataró).

La professora Adoración Mozas ha sigut reelegida presidenta de CIRIEC-Espanya, després de l'assemblea de l'associació científica celebrada el passat 6 de juny a Múrcia, Capital Espanyola de l'Economia Social 2025. És la segona vegada que Adoración Mozas renova la seua presidència de CIRIEC-Espanya, després de la seua elecció per primera vegada en 2017.

Durant l'assemblea es van nomenar també dos membres nous del Consell de Direcció de CIRIEC-Espanya: Erasmo Isidro López Becerra, del CEGEA-Universitat Politècnica de València, que serà el nou Secretari de CIRIEC, i Eloi Serrano Robles, director de la Càtedra d'Economia Social del Tecnocampus (Mataró). Els dos substituïxen a Gabriel García Martínez i a Alejandro Barahora Riber, respectivament, als quals es va agrair la seua participació i suport durant tants anys en les activitats de CIRIEC-Espanya.

Adoración Mozas (Torredelcampo, Jaén, 1968) és Catedràtica d'Organització d'Empreses de la Universitat de Jaén i Premi Extraordinari de Doctorat. Al llarg de la seua activitat investigadora ha centralitzat el seu treball en l'estudi de l'economia social i el cooperativisme.

Sempre ha considerat essencial que la universitat estiga totalment entrellaçada amb el món de les empreses i institucions. Per això, ha participat en 35 contractes OTRI i en 14 d'ells ha sigut la investigadora principal. En el seu haver té, en solitari o en col·laboració, 22 llibres, 52 capítols de llibre, 91 articles científics que han sigut publicats en revistes de màxim prestigi internacional i nacional, i un centenar de treballs presentats en congressos nacionals i internacionals. Ha aconseguit 12 premis d'investigació i 4 de docència.

L'assemblea va comptar en el seu inici amb la participació i intervencions del president de CEPES i director de CIRIEC-Espanya, Juan Antonio Pedreño, i el director general d'Economia Social i Treball Autònom de la Regió de Múrcia, Antonio Pasqual del Riquelme.

Oasi espanyol dins de la UE

Pedreño va advertir del retrocés que podria viure's a la UE en les polítiques d'Economia Social, després de l'inesperat tancament de la Unitat d'Economia Social de la DG Grow de la Comissió Europea. Des de Social Economy Europe s'ha remés un manifest, firmat per més de 450 representants de l'economia social i experts, de protesta per tal decisió, que segons la carta "tindrà conseqüències de gran abast, soscavant els avanços reeixits i paralitzant els avanços futurs en este ecosistema crucial".

Enfront d'aquesta situació a la UE, Pedreño va afirmar també que Espanya i les seues regions són una illa d'esperança de com s'ha de fer costat a l'economia social. I va celebrar els avanços que s'estan proposant en les polítiques públiques a nivell del Govern d'Espanya i de les Comunitats Autònomes.

Com a exemple, i després de donar la benvinguda a Múrcia, el director general Antonio Pasqual del Riquelme va recordar la recent firma del VI Pacte Regional per l'Economia Social (2025-2028), que consta de 100 mesures consensuades pel Govern regional i les organitzacions representatives, i contempla una inversió de 55 milions d'euros, un 129% més en relació al V Pacte, desenvolupat entre 2021 i 2024.

Intensa activitat investigadora i de difusió

Durant la reunió, el CIRIEC va celebrar l'important increment, durant els últims anys, de la seua ja intensa activitat d'investigació, producció estadística i difusió de l'economia social, així com els avanços que s'han produït en l'últim any en la disponibilitat i elaboració d'estadístiques. L'assemblea va aprovar els comptes de 2024 i el pressupost de 2025, així com l'informe d'activitats i gestió de l'associació.

Entre les accions realitzades, Adoración Mozas va informar de l'èxit del XX Congrés d'Investigadors en Economia Social de CIRIEC-Espanya, celebrat els passats 2 a 4 d'abril a Jaén. El Congrés va comptar amb una participació de prop de 250 persones, la presentació de 130 comunicacions en 24 tallers, i la presència de màxims representants de l'economia social a Espanya i a Europa.

A continuació, els dies 29 i 30 de setembre tindrà lloc el 2n Congrés Jurídic de CIRIEC-Espanya, que baix el lema de 'Reptes jurídics de l'economia social: sostenibilitat i eficiència' es desenrotllarà en l'II-lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB).

Àmplia onada estadística

Per part seua, el director de CIRIEC-Espanya, professor José Luis Monzón, va celebrar la intensa activitat estadística en economia social de l'últim any, gràcies a l'activitat del Portal Estadístic de l'Economia Social – CIRIECSTAT, i dels portals autonòmics ja existents, com són el VALESTAT (de la Comunitat Valenciana), CLMESTAT (Castella-la Manxa), ARAESTAT (Aragó) i

GALESTAT (Galícia), tots ells funcionant baix una mateixa metodologia.

Al costat d'això, José Luis Monzón va anunciar que l'INE produirà estadístiques de l'economia social d'Espanya mitjançant la metodologia dels comptes satèl·lit, assessorat per experts de CIRIEC-Espanya, representants del sector i del Ministeri de Treball i Economia Social. Per a això, el mes de gener passat es va posar en marxa un grup de treball, que al costat de l'INE realitzarà esta operació estadística, els resultats de la qual es presentaran en el primer trimestre de 2026.

Els informes i revistes de CIRIEC-Espanya

Seguint amb les novetats estadístiques, el professor Rafael Chaves va recordar la recent publicació d'un nou informe de CIRIEC sobre l'Economia Social a la Unió Europea, per encàrrec de la Comissió Europea i en partenariat amb Euricse i l'agència Spatial Foresight. Un informe en el qual han participat 50 experts dels 27 països de la UE. Segons les seues conclusions, són 4,3 milions les empreses i entitats de l'economia social a la UE, amb 11,5 milions d'empleats remunerats i més de 912.000 milions d'euros de facturació.

Així mateix, el professor Chaves va recordar que 'CIRIEC-Espanya, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa' és ja revista JCR, quartil Q3, liderant a nivell mundial les revistes d'Economia que publiquen en espanyol. I que 'CIRIEC-Espanya, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa' es troba indexada en Scopus, la segona gran base de dades bibliogràfica internacional.

En 2024 es van complir els objectius de política editorial aprovats en els Consells de Redacció de les dos publicacions. Així, de la revista d'Economia es van publicar tres números, dos d'ells monogràfics,

un sobre Economia Social i Gènere, i un altre sobre associacionisme agrari i la crisi de la cadena de valor agroalimentària.

Per part seua, 'CIRIEC-Espanya, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa' continua també escalfant posicions en els rànquings nacionals i internacionals. De la mateixa es van publicar dos números l'any passat, un d'ells monogràfic sobre la història del cooperativisme i l'economia social.

Butlletins informatius

Finalment, el director de Comunicació de CIRIEC-Espanya, José Juan Cabezuelo, va recordar la intensa labor de difusió informativa de l'economia social que es realitza des de CIRIEC-Espanya, a partir principalment dels seus butlletins electrònics, revista Notícies del CIDEC, la Web institucional i cada volta més a través de les xarxes socials.

Cabezuelo va celebrar la renovació este any de la web de l'Observatori Espanyol de l'Economia Social i Treball Autònom, a partir del qual s'envien els butlletins setmanals d'actualitat (843 números publicats fins a la data amb prop de 6.000 notícies), i el de Novetats Jurídiques (de periodicitat mensual, amb 160 números publicats).

Va destacar també la publicació de 10 números del butlletí europeu i global 'Social Economy News', fins al número 40. En les últimes edicions han escrit col·laboradors de la talla d'Ariel Guarco, president de la ACI, o Benoît Hamon, president de 'ESS France' i ex ministre de la República francesa.

Finalment va anunciar la posada en marxa de la Web 'noticiasdelcidec.es', va celebrar l'important increment en nombre de seguidors de les Xarxes Socials de CIRIEC-Espanya, així com l'èxit de la VI Setmana Universitària de l'Economia Social, celebrada a la fi de març passat, amb 150 activitats en 36 universitats.

Webs de CIRIEC-Espanya

Web corporativa de CIRIEC-Espanya: **ciriec.es**

CIRIEC-Espanya, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa: **ciriec-revistaeconomia.es**

CIRIEC-Espanya, Revista Jurídica de Economía Social y Cooperativa: **ciriec-revistajuridica.es**

Portal Estadístic de l'Economia Social - CIRIECSTAT: **ciriecstat.com**

Portal Estadístic de l'Economia Social de la Comunitat Valenciana - VALESTAT: **valestat.com**

Observatori Espanyol de l'Economia Social i del Treball Autònom: **observatorioeconomiasocial.es**

Social Economy News: **socialeconomynews.eu**

Revista Notícies de l'Economia Pública, Social i Cooperativa: **noticiasdelcidec.es**

+ Xarxes Socials en LinkedIn, Instagram, Facebook, X i Youtube

LA REVISTA D'ECONOMIA DE CIRIEC-ESPANYA ESCALA POSICIONS EN JCR I AUGMENTA EL SEU IMPACTE

El top dels rànquings mundials en l'avaluació científica, el Journal Citation Report (JCR), de la Web of Science, ha publicat el seu rànquing anual i en el mateix 'CIRIEC-España, revista de economía pública, social y cooperativa' ha augmentat el seu Impact Factor (IF), de 1,0 a 1,4, i ha millorat posicions en el rànquing.

La revista 'CIRIEC-España, revista de economía pública, social y cooperativa' va ingressar en la Web of Science (WOS), pertanyent a Clarivate Analytics, l'any 2016 en el grup de revistes Emerging Source Citation Index (ESCI), considerades referents en els seus respectius camps de coneixement però que no havien sol·licitat el seu ingrés en la WOS. Això li va permetre integrar-se entre les més prestigioses revistes internacionals, obtenint major visibilitat, accessibilitat, interacció i posicionament. En 2023 Clarivate va proporcionar per primera vegada el Impact Factor (IF) per a totes les revistes d'este sistema, així com una nova ferramenta d'avaluació, el JCI, podent ser per fi totes les revistes comparables. Este any 'CIRIEC-España, revista de economía pública, social y cooperativa' va obtenir un IF de 1,0, situant-li en el quartil Q3, en la posició 384/600.

Un any després, en 2024, els Journal Citation Reports han situat a 'CIRIEC-España, revista de economía pública, social y cooperativa' en lloc 309/617, 50é percentil, quedant-se per la mínima a la porta d'entrar en el Q2 de JCR en 'Economics'. Consolida, en qualsevol cas, la seua posició en el Q3. També ha augmentat el seu IF, passant de 1,0 a 1,4

Referent a la segona base de dades de major prestigi acadèmic, SCOPUS de Elsevier, en l'índex de cites propi de SCOPUS, el CiteScore Rank 2024, obté un valor de 2,5, posicionant-se també en Q2 en Sociologia i ciència política (posició 476/1497) i en Q3 en Economia (posició 383/731).

Revista excel·lent també segons FECYT

'CIRIEC-España, revista de economía pública, social y cooperativa' ha concorregut per novena vegada a renovar el segell de revista Excel·lent de l'agència FECYT, del Govern d'Espanya. En el seu últim rànquing-Fecyt va aconseguir situar-se en el quartil 1r (C1) tant en el camp d'Economia com en el de Ciències polítiques i sociologia. En esta ocasió la revisió opta també a l'obtenció del distintiu de Segell d'Igualtat en pràctiques editorials, conegut com a Menció de bones pràctiques editorials en igualtat de gènere, per considerar que reuneix els criteris.

Finalment, la revista de CIRIEC se situa en el lloc 8é (primer decil) d'entre les 155 revistes espanyoles d'economia que analitza Dialnet-mètriques.

Per a l'editor de la Revista, el catedràtic Rafael Chaves Ávila, estos assoliments, especialment el creixement en posicionament científic, són molt importants, primer perquè la llengua de publicació és l'espanyol i, segon, perquè l'objecte d'estudi, l'economia social, és emergent i minoritari. Però este assoliment revela la consolidació de l'economia social com a objecte d'estudi científic i la implicació d'una comunitat científica compromesa i rigorosa en el seu treball. El prestigi d'estar indexada en JCR contribuïx també a donar una major visibilitat científica a l'economia social, en tant que altres investigadors es veuran condicionats, si desitgen publicar en ella o saber d'esta, a conèixer quin és l'àmbit de l'economia social. Cal recordar que el camp abordat per la revista és el format per les organitzacions, empreses i entitats públic-privades orientades a l'interés general o social, més concretament l'economia social –integrada, principalment, per les cooperatives en les seues diferents famílies, societats laborals, mutualitats, empreses socials, fundacions i associacions–, i l'economia pública, prioritzant per a esta última les polítiques sociolaborals, de cohesió social, desenvolupament territorial, transició ecològica i consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

CIRIECSTAT PUBLICA UNA NOVA ACTUALITZACIÓ ESTADÍSTICA DE L'ECONOMIA SOCIAL A ESPANYA

Segons els resultats obtinguts, basats en diverses fonts oficials i del propi sector, a 31 de desembre de 2024 l'economia social en el seu conjunt la componien 75.745 empreses i entitats no lucratives, que generen 1,22 milions d'ocupacions directes i ingressen 106.200 milions d'euros.

El Portal Estadístic de l'Economia Social CIRIECSTAT, de CIRIEC-Espanya, ha publicat una nova actualització de les xifres de l'economia social espanyola, a 31 de desembre de 2024, referides tant al subsector de mercat o empresarial de l'economia social (cooperatives, mutualitats, societats laborals, SAT, empreses socials, etc.) com al subsector no de mercat (entitats sense fins de lucre d'acció social i fundacions).

Al costat d'això ha publicat una nova infografia explicativa i il·lustrativa d'alguns dels principals resultats obtinguts, que en suma parlen de la rellevància i el pes de l'economia social per comunitats autònomes, sectors d'activitat, ingressos, ocupació i voluntariat.

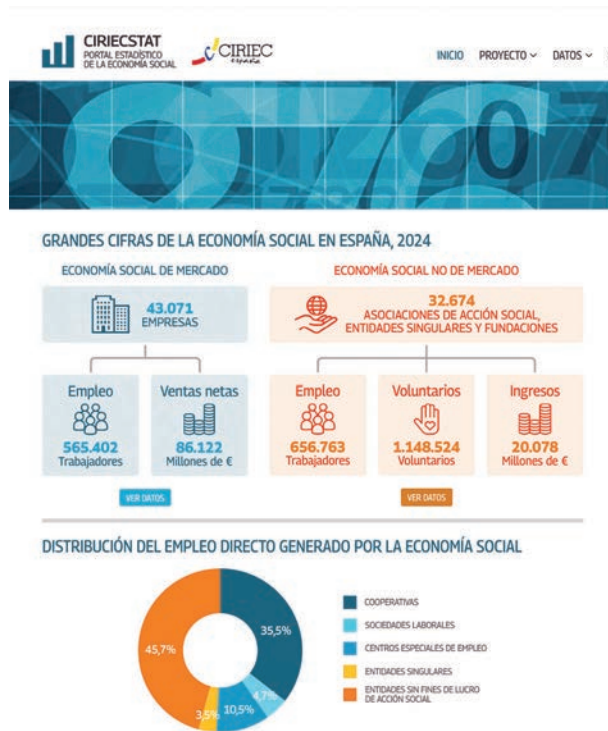
Segons els resultats obtinguts, basats en diverses fonts oficials i del propi sector, l'economia social en el seu conjunt la componen 75.745 empreses i entitats no lucratives, que generen 1,22 milions d'ocupacions directes i ingressen 106.200 milions d'euros.

Subsector de mercat

El subsector de mercat de l'economia social està format per 43.071 empreses, de les quals 22.033 són cooperatives, 11.902 són SAT, 6.286 societats laborals, 2.182 centres especials d'ocupació (CEE), 308 empreses d'inserció, 223 mutualitats de previsió social i 137 confraries de pescadors.

Totes elles en el seu conjunt ocupen 565.402 persones, de les quals 387.550 treballen en cooperatives (68,5%). D'estes, les cooperatives de treball associat, amb 172.468 ocupacions, i les agroalimentàries i d'explotació comunitària de la terra (123.581) aglutinen a tres de cada quatre treballadors i treballadores en cooperatives. Per regions, el pes de l'ús de les cooperatives sobre el total regional destaca en les comunitats autònomes del País Basc, Múrcia, Navarra, Comunitat Valenciana i Andalusia.

Destaca també l'ocupació que generen els CEE, un total de 114.720 llocs de treball; els 51.208 treballadors en societats laborals i els 11.924 en empreses d'inserció.

Subsector no de mercat

Mentres que les entitats de mercat presenten un major pes en volum de negoci, 82.122 milions d'euros enfront dels 20.078 milions d'euros d'ingressos de les entitats del tercer sector; les entitats no de mercat generen una major quantitat d'ocupacions. Concretament, el subsector no de mercat de l'economia social està compost per 32.674 associacions d'acció social i fundacions, que ocupen 656.763 treballadors i compten a més amb la col·laboració de 1,15 milions de persones voluntàries.

Les entitats singulars (ONCE, Càritas i Creu Roja) generen només entre les tres 38.710 llocs de treball, i aglutinen el 31% del voluntariat.

A Espanya es comptabilitzen 26.009 associacions d'acció social, 1.972 fundacions d'acció social i 4.690 fundacions amb altres finalitats a l'acció social.

Més informació en la Web del CIRIECSTAT:
ciriecstat.com

LA UNIVERSITAT DE JAÉN VA ACOLLIR AMB GRAN ÈXIT EL XX CONGRÉS INTERNACIONAL D'INVESTIGADORS EN ECONOMIA SOCIAL DE CIRIEC-ESPANYA

L'esdeveniment va reunir en la capital de Jaén a les principals figures representatives i científiques de l'Economia Social nacional i internacional, entorn de la interlocució entre les universitats, el coneixement científic, el sector i les administracions per a pal·liar la polícrisis. El Congrés va comptar amb la participació de prop de 250 persones inscrites, procedents d'una desena de països, nou rècord de participació en els Congressos científics de CIRIEC.

La Universitat de Jaén va acollir els passats dies 3 i 4 d'abril el XX Congrés Internacional d'Investigadors en Economia Social de CIRIEC-Espanya, un esdeveniment que va reunir en la capital de Jaén a les principals figures representatives i científiques de l'Economia Social nacional i internacional, entorn de la interlocució entre les universitats, el coneixement científic, el sector i les administracions públiques per a pal·liar la polícrisis. El Congrés va comptar amb la participació de prop de 250 persones inscrites, procedents d'una desena de països: Espanya, Portugal, Itàlia, Mèxic, Cuba, Colòmbia, Costa Rica, Xile, l'Uruguai i Veneçuela. Una participació que ha suposat un nou rècord en els congressos d'investigadors de CIRIEC-Espanya.

L'acte oficial d'obertura del Congrés va comptar amb les intervencions del rector de la Universitat de Jaén, Nicolás Ruiz; la presidenta de CIRIEC-Espanya, Adoración Mozas; el diputat d'Ocupació i Empresa de la Diputació de Jaén, Luis Miguel Carmona; el Comissionat Especial d'Economia Social del Govern d'Espa-

nya, Jaime Iglesias Sánchez-Cervera, i la Secretària General d'Empresa i Treball Autònom de la Conselleria d'Ocupació, Empresa i Treball Autònom de la Junta d'Andalusia, Adolfin Martínez Guirado.

Tots ells van valorar l'especial rellevància del cooperativisme i l'economia social a la província de Jaén, a Andalusia i a Espanya, així com el paper de les universitats i de CIRIEC-Espanya en la formació i divulgació del sector, sobretot entre els joves.

Com és ben conegut, el cooperativisme oleícola a Jaén és clau en el desenvolupament de la província, i és un gran exemple d'integració cooperativa, comercialització, implementació de la qualitat i d'activitat econòmica sostenible. És per això que el rector Ruiz va insistir que el cooperativisme és un eix fonamental de la investigació de la Universitat de Jaén, amb un grup consolidat d'acadèmics dedicats a la temàtica. El rector va aprofitar per a felicitar la professora Adoración Mozas per això, i per l'organització del Congrés de CIRIEC.

Per part seua, el Comissionat Especial en Economia Social, Jaime Iglesias, va felicitar també el CIRIEC-Espanya per la seua trajectòria, plasmada en projectes com l'Observatori d'Economia Social, el CIRIECSTAT i les seues revistes científiques, líders en la matèria. Entre els reptes del sector va esmentar millorar la disponibilitat d'estadístiques de l'economia social, per a això s'estan realitzant ja les comptes satèl·lit, liderades per l'INE amb la col·laboració del CIRIEC, el sector de l'economia social i el Ministeri de Treball i Economia Social.

Altres reptes són millorar els canals de cooperació universitat-empresa, sobretot amb les pimes, i arribar a un públic general, que encara desconeix què és l'economia social, i així també facilitar el relleu generacional.

Conferència inaugural de Giuseppe Guerini

A continuació, el XX Congrés de CIRIEC-Espanya va comptar com a conferenciant inaugural amb el president de la Confederació Europea de Cooperatives Industrials i de Serveis (CECOP) i portaveu de la Categoria d'Economia Social, Grup III, del Comitè Econòmic i Social Europeu (CESE), Giuseppe Guerini. El professor Rafael Chaves, president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, va ser l'encarregat de presentar-lo.

Guerini va afirmar que l'economia social té una cosa fonamental i és la seua capacitat de resiliència: "no és una economia que cresca ràpidament, però quan ho fa, roman". Va recordar les importants resolucions que s'han aprovat recentment per les institucions europees a favor de l'economia social: el Pla d'Acció i la Resolució del Consell de la UE, i en l'actual context, tan difícil, de guerra a Ucraïna i rearmament a Europa, va afirmar que l'economia social "és el millor exemple d'una economia per a la pau" (veure entrevista a Giuseppe Guerini en este mateix número de la Revista, pàgines 82 a 88).

Al costat de la conferència inaugural, la jornada del dijous 3 d'abril es va completar amb la taula redona "Coneixement científic i la seua aplicació a l'ÉS", moderada per la periodista Esperanza Calzado, i amb la participació Adolfin Martínez Guirado, Secretària General d'Empresa i Treball Autònom de la Junta d'Andalusia; Luis Miguel Jurado Mancilla, President de COCETA i FAECTA, i Vicepresident de AndalucíaESCoop; Juan F. Juliá Igual, president de la Xarxa ENUIES; Saioa Arando Lasagabaster, professora de la Universitat de Mondragón, i Jerònima Bonafé Ramis, de Cooperatives Agroalimentàries illes Balears i vicepresidenta primera de CEPES.

En la taula es van oferir importants exemples de contribució de la universitat a l'economia social, amb el suport de les administracions públiques. Entre ells, la creació de la Xarxa de Càtedres andaluses d'Economia Social, una per cada una de les universitats públiques andaluses; la consolidació de la Xarxa ENUIES, de centres i instituts universitaris d'investigació en economia social, i la seua Setmana Universitària de l'Economia Social, i el paper de la Universitat de Mondragón en el foment de l'emprenedoria cooperativa i del lideratge de les cooperatives en sectors industrials i de serveis avançats.

Ja en la vesprada del dia 3 van tindre lloc els primers tallers de presentació de comunicacions, que es van desenrotllar també durant el matí del divendres. Els tallers van tractar temes tan d'actualitat com el Relleu generacional en les organitzacions de l'Economia Social; Economia Social i empreses emergents: innovació i escalabilitat; Economia Social i Economia de les Cures; La transformació digital en les entitats de l'Economia Social; Polítiques públiques de foment de l'Economia Social; Finances ètiques; Novetats jurídiques en l'àmbit de l'Economia Social; Història del Cooperativisme i de l'Economia Social, o l'Economia Social i la col·laboració públic-privada en serveis públics.

Polítiques e investigació

El XX Congrés d'Investigadors en Economia Social de CIRIEC-Espanya va concloure el 4 d'abril a Jaén amb la celebració de les últimes sessions plenàries, la primera amb la participació de quatre directors generals i un secretari autonòmic amb competències en economia social de diferents comunitats autònomes, i la segona amb quatre representants de la investigació científica en economia social a Espanya.

En aquestes sessions es va posar de manifest la importància de comptar amb les universitats i amb el sector de l'economia social per aconseguir les millors polítiques públiques per al foment i la formació en el sector. El Congrés va comptar amb prop de 250 participants, nou rècord en els congressos del CIRIEC, i en el mateix es van presentar 130 comunicacions en 21 tallers.

Els quatre directors generals participants en la primera taula van ser Carmen María Durán Barrantes (Andalusia), Ana María Carmona Duque (Castella-la Manxa), Marta Mariño Regueiro (Galícia) i Antonio Pascual del Riquelme Herrero (Múrcia). El secretari autonòmic va ser Antonio Galvañ Díez, de la Generalitat Valenciana.

La segona taula redona va versar sobre la "Producció científica del CIRIEC: la investigació en economia social", moderada Rafael Chaves, president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, i amb la participació de Paloma Bel Durán, EESCOOP-Universitat Complutense de Madrid; Felipe Hernández Perlines, de la Universitat de Castella-la Manxa; Aitziber Etzezarreta Etxarri, GEZKI-Universitat del País Basc; Maite Cancelo, CECOOP-Universitat de Santiago de Compostel·la, i Carmen Marcuello, de la Universitat de Saragossa i acabada de nomenar presidenta de la Comissió científica d'Economia Social i Cooperatives de CIRIEC-Internacional.

Cada un d'ells va aportar l'experiència d'estos centres universitaris i el valor del CIRIEC com a associació que els aglutina a tots ells i que permet la difusió i transferència del coneixement en economia social a un públic molt divers.

El Congrés va finalitzar amb el lliurament de premis a les millors tesis en economia social defenses en els últims cinc anys, i a les millors comunicacions presentades al Congrés.

En la clausura van participar Alberto del Real Alcalá, Vicerector de Desenvolupament Territorial i Relacions Institucionals de la Universitat de Jaén; Rocío Blanco Eguren, consellera d'Ocupació, Empresa i Treball Autònom de la Junta d'Andalusia; el professor José Luis Monzón Campos, director Executiu del CIRIEC-Espanya, i Gustavo Marcos Matas, secretari de la Càtedra d'Economia Social i Cooperativisme de la

Universitat Pública de Navarra. Este últim va arreplegar el testimoni de Jaén, ja que el 21 Congrés d'Investigadors en Economia Social de CIRIEC-Espanya tindrà lloc ja en 2027 a Pamplona.

20 congressos d'investigadors en Economia Social de CIRIEC-Espanya

El XX Congrés de CIRIEC-Espanya ha sigut una enorme fita, fruit d'una trajectòria de quasi quatre dècades que reflecteix la continuïtat i rellevància del treball d'investigació en economia social del CIRIEC, així com el compromís de la comunitat acadèmica i professional per a promoure i enfortir este àmbit a Espanya i a nivell internacional.

Els Congressos de CIRIEC-Espanya són una cita ineludible per a investigadors de l'economia social, professionals del sector i representants de les administracions públiques amb competència en la matèria. El

Congrés de Jaén es va celebrar a més en el marc de la designació del 2025 Any Internacional de les Cooperatives, segons declaració de Nacions Unides.

Jaén i Andalusia es van bolcar en l'organització i suport a este Congrés, que entre els seus col·laboradors ha comptat amb la Xarxa ENUIES, de centres universitaris d'investigació en economia social; la Xarxa REJIES, de Jòvens Investigadors; el Centre de Documentació CIDE; l'Observatori Iberoamericà OIBESCOOP; la Xarxa AEDEM; AndalusiaESCoop, la Diputació de Jaén, Picualia, l'Institut d'Estudis Giennenses, Oleocampo, la Contra de Jaén, Ageing Lab, Oli de Jaén i les denominacions d'origen de Sierra Mágina, Sierra de Segura i Sierra de Cazorla. Entre els patrocinadors han estat la Junta d'Andalusia, la Diputació de Jaén, la pròpia Universitat de Jaén i la seua Facultat de Ciències Socials i Jurídiques, l'Ajuntament de Jaén, Jaencoop, Grup Interóleo, Caixa Rural de Jaén i DCOOP.

Premis a les millors tesis doctorals i comunicacions presentades al XX Congrés de CIRIEC-Espanya

Millor Tesi: **Daniel Hernández Cáceres, Universitat d'Almeria**, per la seua tesi "El principi cooperatiu d'interés per la comunitat en Dret espanyol i comparat. Especial referència a les cooperatives socials".

2a Millor Tesi: **Santiago Merino, Universitat del País Basc**, per la seua tesi "Cooperatives de vivendes. De l'experiència internacional a la realitat a Espanya i la seua concreció al País Basc".

Millors comunicacions:

Nerea Abad, UNED, per la seua comunicació: "Anàlisi de les xarxes de col·laboració de dones rurals com a comunitats d'innovació social per al seu apoderament econòmic i la generació d'impacte social comunitari".

María José Vañó (IUDESCOOP-UV), Paloma Bel i Gustavo Lejarriaga (EESCOOP-Universitat Complutense de Madrid), pel seu treball "L'Emprenedoria Social com a Ferramenta de Transformació: Anàlisi i Reflexions des del Projecte Erasmus+ EEE+S".

Teresa Savall, Belén Català i Rubén Cuñat (IUDESCOOP-UV), per la seua comunicació: "EMPRESOCOOP: Emprenedoria en Economia Social i Cooperativa".

Francisco Rincón Roldán (Universitat Pablo de Olavide), Rosario Gómez Álvarez (Universitat de Sevilla) i Rafael Morales Sánchez (O. Pablo de Olavide), pel seu treball "Motors de la intenció d'emprenedoria social".

Ana Montiel Vargas (CIDES-Universitat d'Almeria), per la seua comunicació "Configuració jurídica dels projectes d'inserció social a Espanya: l'empresa d'inserció i l'entitat promotora".

Josefina Fernández, Mari Carmen Ruiz (EESCOOP-UCM) i Elena Meliá Martí (CEGEA-Universitat Politècnica de València), pel seu treball "Anàlisi de l'impacte de l'emprenedoria femenina en la sostenibilitat social, mediambiental i econòmica: el paper moderador de la bretxa de gènere".

LA VI SETMANA UNIVERSITÀRIA DE L'ECONOMIA SOCIAL CONCLOU AMB 150 ACTIVITATS EN 36 UNIVERSITATS

La jornada inaugural del Congrés d'investigadors de CIRIEC-Espanya a Jaén va servir també d'acte de clausura i de conclusions de la VI Setmana Universitària de l'Economia Social

La jornada inaugural del Congrés d'investigadors de CIRIEC-Espanya a Jaén va servir també d'acte de clausura i de conclusions de la VI Setmana Universitària de l'Economia Social, que va tindre lloc des del passat 24 de març fins al 3 d'abril. Van ser prop de 150 les activitats celebrades en esta edició, en un total de 36 universitats d'Espanya, Portugal i Llatinoamèrica. En total s'estima una participació pròxima a les 5.000 persones, entre totes les activitats programades.

Al costat del XX Congrés Internacional de CIRIEC-Espanya, la setmana universitària va viure moments que quedaran en la memòria, com la jornada celebrada a la Universitat de València, organitzada pel IUDESCOOP el passat 25 de març, sobre les iniciatives des de l'economia social per a la recuperació dels pobles afectats per la DANA que va assolir el sud i l'oest de la província de València a la fi d'octubre de 2024.

O el lliurament dels Premis CIRIEC i l'homenatge que es va realitzar també a València a les cooperatives Anecoop, Consum i Caixa Popular, precisament per la seua resposta a la DANA, però també per la seua col·laboració permanent durant molts anys amb les activitats d'investigació i docència en economia social que es fa des del CIRIEC i les universitats espanyoles.

Un gran acte va ser també el de la Càtedra d'Economia Social i Cooperativisme de la Universitat Pública de Navarra, que el dia 1 d'abril, al costat de ANEL, va celebrar la Setmana Universitària de l'Economia Social en el Parlament de Navarra, on van presentar els

resultats del seu projecte EdukaCoop (foto de la pàgina).

Presentació de GALESTAT

Molt important també va ser l'esdeveniment del Centre d'Estudis Cooperatius (CECOOP) de la Universitat de Santiago de Compostel·la, que durant esta setmana va presentar el Portal Estadístic de l'Economia Social de Galícia (GALESTAT), portal que se suma al VALESTAT de la Comunitat Valenciana, CLMESTAT de Castella-la Manxa, i ARAESTAT d'Aragó, i tots ells al CIRIEC-ESTAT, a nivell estatal.

Jornada conjunta de EESCOOP i AECOOP

També va destacar l'acte del passat 28 de març en la Universitat Complutense de Madrid, amb l'Escola d'Especialització EESCOOP i AECOOP, en la seua jornada conjunta, dedicada en esta ocasió al projecte de llei d'impuls de l'economia social. El mateix dia es van entregar els Premis EESCOOP, enguany a Carmen Marcuello i Carlos Vargas per la seua trajectòria docent i d'investigació, i al IUDESCOOP i a UNIDE en categoria institucional, al costat de nombrosos premis a treballs d'investigació.

Un any més, la Universitat Catòlica d'Àvila s'ha bolcat amb la Setmana Universitària ES, programant activitats per a cada un dels dies de la convocatòria. El mateix la Universitat de Saragossa, que a més és qui va donar origen a esta activitat col·lectiva.

També ha destacat la participació de la Universitat de Castella-La Manxa, que estos dies ha estat d'enhorabona, ja que la seua professora Inmaculada Carrasco acaba de ser nomenada presidenta de l'Observatori Iberoamericà OIBESCOOP.

Esta setmana va il·luminar a més una nova Càtedra en Economia Social, la de la Univ. de Las Palmas de Gran Canaria, la presentació de la qual es va realitzar el passat 28 de març. També a Canàries, durant la Setmana Universitària de l'Economia Social la Càtedra CESCO de la Universitat de La Laguna 2025 va celebrar un acte de commemoració pel seu setè aniversari.

Xarxa de càtedres d'Economia Social de les universitats públiques andaluses

Com a gran novetat, en les deu universitats públiques andaluses es va desplegar per a la #SemanaUniversitariaES la nova Xarxa de Càtedres d'Economia Social,

una càtedra per cada universitat pública andalusa, que van programar nombroses activitats en les quals van participar entitats representatives del cooperativisme i l'economia social regional al costat de centenars d'estudiants.

La Xarxa ENUIES, de CIRIEC-Espanya, agraïx la gran quantitat de representants de les administracions públiques participants en estes jornades, a nivell estatal, autonòmic i municipal; i la participació de nombrosos agents del sector de l'economia social. Organitzacions com CEPES, Cooperatives Agroalimentàries, COCETA, LABORPAR, la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana, la de Madrid (FECOMA), Euskadi (KONFEKOOP), Navarra (ANEL), FOROESGAL, Cajasi-ete i un llarg etc.

Un any més, l'esdeveniment va tindre una gran repercussió en mitjans de comunicació i en les XXSS a través de l'etiqueta #SemanaUniversitariaES.

El Centre d'Estudis Cooperatius (CECOOP), de la Universitat de Santiago de Compostel·la, dirigit per la professora Maite Cancelo, va presentar el portal estadístic de l'Economia Social de Galícia -GALESTAT-. Els detalls d'esta ferramenta digital es van presentar en l'acte central a Galícia de la VI Setmana Universitària de l'Economia Social, en el qual van participar, a més de Cancelo, la vicerectora d'Estudiants i Cultura de la USC, Pilar Murias; la directora general de Treball Autònom i Economia Social de la Xunta de Galícia, Marta Mariño, i la vicedegana de la facultat amfitriona, Romina García. En el mateix acte es va presentar també l'Informe de l'Economia Social a Galícia 2023.

En el marc de la #SemanaUniversitariaES 2025, el Saló de Graus de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la Universitat Complutense de Madrid va acollir la XI Jornada d'investigació i docència en matèria d'organitzacions de participació de EESCOOP i AECOOP, enguany dedicada al projecte de Llei Integral d'Impuls de l'Economia Social.

L'acte de lliurament dels Premis EESCOOP va tindre lloc en la Setmana Universitària de l'Economia Social. Enguany els Premis han reconegut als professors Carmen Marcuello Servós i Carlos Vargas Vasserot per la seua trajectòria docent i d'investigació, i al IUDESCOOP i la cooperativa UNIDE en categoria institucional, al costat de nombrosos investigadors i estudiants pels seus treballs realitzats en cooperativisme i economia social.

La Universitat Catòlica d'Àvila (UCAV) s'ha bolcat un any més en la Setmana Universitària de l'Economia Social. La UCAV va organitzar un ampli programa amb més de dotze activitats, entre elles exposicions, conferències, taules redones i visites a empreses, i en el qual van participar ponents nacionals i internacionals. Es van abordar temes com l'emprenedoria, la intel·ligència artificial, l'impacte de la digitalització, la contribució de l'economia social al desenvolupament, l'Agenda 2030 o l'impacte del voluntariat i el tercer sector.

El Laboratori d'Economia Social (LAB_ÉS) de la Universitat de Saragossa va organitzar durant esta setmana diverses activitats. El programa va començar amb l'exposició "Cooperatives i Economia Social: la comunitat organitzada que cuida el comú", a la Biblioteca Jordán de Asso de la Facultat d'Economia i Empresa. També va haver-hi l'exposició "Teruel Social i Cooperatiu", en l'Edifici Lorenzo Normante del Campus Riu Ebre de Unizar. El Campus de Terol també va participar en la Setmana Universitària de l'Economia social amb diversos tallers organitzats per la Facultat de Ciències Socials i Humanes, dirigits a estudiants de secundària i universitaris. També va destacar una jornada de trobada entre docents universitaris i de secundària per a enfortir la col·laboració i la difusió de l'economia social a les aules.

Acte de presentació de la Càtedra Universitària d'Economia Social de Gran Canària, en el marc de la VI Setmana Universitària de l'Economia Social. L'acte va comptar amb la presència de la degana de Ciències Jurídiques de la ULPGC, Rosa Rodríguez Bahamonde; el diputat del Parlament de Canàries Gustavo Santana Martel, la presidenta del CIRIEC-Espanya, Adoración Mozas Moral, i l'europarlamentari Juan Fernando López Aguilar. La nova càtedra està dedicada a la investigació, la formació i la divulgació en el camp de l'economia social amb la participació de professors i estudiants de les Facultats de Ciències Jurídiques i d'Economia i Empresa de la ULPGC, administracions, empreses i professionals.

PRESENTAT EL LLIBRE 'SOCIETATS LABORALS: 40 ANYS D'INNOVACIÓ SOCIAL', EDITAT I ELABORAT PER CIRIEC-ESPANYA PER A LABORPAR

La Federació Empresarial de Societats Laborals i Participades (Laborpar) i CIRIEC-Espanya van presentar el passat 26 de juny a Múrcia, Capital Espanyola de l'Economia Social 2025, el llibre *Societats laborals: 40 anys d'innovació social*. El llibre, editat per CIRIEC i promogut des del seu nou Grup de treball d'Història, ha sigut elaborat per un grup de huit investigadors i huit representants del moviment de les societats laborals a Espanya, coordinats per Manuel García Jiménez, professor de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Universitat de Còrdova, i Sebastián Reyna Fernández, vicepresident de CIRIEC-Espanya i ex director general de Cooperatives i Societats Laborals del Ministeri de Treball. A l'acte de presentació van assistir també la presidenta de CIRIEC-Espanya, Adoración Mozas, i el president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, Rafael Chaves.

L'acte va comptar en la inauguració amb les intervencions del professor i investigador José Antonio Cobacho Gómez, ex rector de la Universitat de Múrcia (2006-2014) i president del CES-RM; Pedro Antonio Abad Medina, president de Amusal, i Juan Antonio Pedreño, president de CEPES.

Tal com es va recordar, en la Sessió plenària del Congrés dels Diputats celebrada el 19 de setembre de 1985, baix la presidència de Gregorio Peces Barba es va aprovar el Projecte de Llei de Societats Anònimes Laborals, posteriorment ampliada també a les Societats Limitades Laborals. Al llarg d'estos 40 anys, este model ha demostrat ser especialment útil en situaci-

ons de crisi empresarial, quan els treballadors decideixen continuar l'activitat formant una nova societat, de la qual s'apropien.

La presentació del llibre va comptar amb la intervenció dels seus coordinadors, Manuel García i Sebastián Reyna, presentats per Julián Menéndez, vicepresident de Laborpar i gerent de Asalma. El professor Manuel García es va referir als continguts i estructura del llibre, que segons va explicar es compon de dos parts clarament diferenciades: una primera sobre l'origen i evolució de les Societats Laborals, amb un caràcter més acadèmic i d'investigació; i una segona part on s'arreglen una sèrie de cròniques i experiències narrades pels seus protagonistes, i que s'inicia amb una recopilació de fotografies amb algunes de les fites més importants d'estos 40 anys.

Per part seua, tal com va recordar Sebastián Reyna, l'aparició de la figura de la Societat Laboral, anònima inicialment, obeeix a la necessitat de facilitar la participació dels treballadors en el capital de l'empresa, com una mesura de salvació o recuperació d'esta. De tal manera que perquè una societat poguera ser qualificada com a laboral s'exigien unes poques normes, tendents a garantir que, com a requisit necessari, la major part del capital fora propietat dels seus treballadors assalariats i el dret d'adquisició preferent de les accions per part d'estos, en una tendència cap a la propietat total dels treballadors.

En l'acte de presentació va intervenir també l'ex ministre de Treball Valeriano Gómez, que va valorar

l'esforç i l'afany del moviment associatiu de les 'SALS' fa 40 anys perquè s'aprovara una Llei que les emparara i fomentara.

La cloenda va estar precedida per un vídeo de salutació de la secretària d'Estat d'Economia Social, Amparo Merino, que va enviar una felicitació "de justícia" a Laborpar i a les societats laborals per la seua trajectòria. Finalment, la presidenta de Laborpar, Jone Nolte Usparicha, va afirmar que el llibre *Societats Laborals: 40 anys d'innovació social* "és el relat de com, qui i per què van apostar, i apostem, per una altra manera de pensar l'economia, el treball i la societat. És la nostra història i és el nostre compromís".

Va recordar que esta història no va nèixer en un despatx, sinó en unes cotxeres de València. Allí, en els anys 60, un grup de conductors i conductores de tramvia es va enfrontar a la pèrdua del seu treball per una decisió

empresarial unilateral -fonamentada en motius econòmics equivocats-, i va decidir fer una cosa "aparentment impossible": quedar-se amb l'empresa. Així va nèixer la primera societat laboral d'Espanya: SALTUV.

Des de llavors, milers de persones han replicat este "gest de valentia i rebel·lió". El llibre recopila algunes d'estes històries d'innovació empresarial. "Però no ho fa amb nostàlgia, sinó amb la urgència dels qui sabem que el nostre compromís és sempre amb el futur des del present", afirma Jone Nolte, que va concloure: "En un país amb una crisi de despoblament en els seus entorns rurals, negocis que tanquen per falta de relleu generacional i una joventut que vol treballar intensament, però sense renunciar als seus valors i els seus drets, el model de les societats laborals oferix respostes empresarials concretes i realistes, viables i eficaces, funcionals i compromeses".

SANTANDER ACULL EL XXXIX INTERNATIONAL ANNUAL MEETING DE AEDEM, DE NOU AMB PROTAGONISME DE L'ECONOMIA SOCIAL

L'esdeveniment va reunir 600 participants, entre els quals va destacar la presència de la presidenta de CIRIEC-Espanya, Adoración Mozas, i el membre de la Comissió Científica de CIRIEC Felipe Hernández Perlins. De nou l'economia social va estar àmpliament representada, amb 16 investigacions presentades i dos taules específiques sobre el sector.

L'Acadèmia Europea de Direcció i Economia de l'Empresa (AEDEM) va celebrar a Santander el seu XXXIX International Annual Meeting, que va tindre lloc entre els passats 11 i 13 de juny en la Universitat de Cantàbria. L'esdeveniment va reunir 600 participants, principalment investigadors en direcció i economia de l'empresa, entre els quals va destacar la presència de la presidenta de CIRIEC-Espanya, Adoración Mozas, i el membre de la Comissió Científica de CIRIEC Felipe Hernández Perlins. Amb 16 investigacions presentades i dos taules específiques sobre Economia Social, en esta 39 edició el sector va estar de nou àmpliament representat.

La conferència inaugural del 39 AEDEM Santander va ser impartida per Patrick Haack, director del HEC Research Center for Grand Challenges; director del departament d'estratègia, globalització i societat en la Universitat de Lausana, i professor de la Universitat d'Oxford. Esta conferència va portar per títol "The Multi-level Theory of Legitimacy: Bridging Individual, Organizations and Society", i en la mateixa es va corroborar com les empreses inclouen cada vegada més

la legitimitat en les seues estratègies de negoci, accions que donen a conèixer l'empresa a la societat, el seu impacte positiu en l'entorn i en els seus diferents grups d'interés.

Durant les tres jornades van tindre lloc quatre sessions paral·leles en les quals es van presentar diferents ponències i comunicacions, eon van destacar les referents a l'Economia Social.

El dijous 12 de juny, segon dia de l'esdeveniment, es va dur a terme la taula moderada pel professor de la Universitat de Castella-La Manxa i membre de CIRIEC Felipe Hernández Perlines, titulada “Models d'emprenedoria i innovació social”, en les quals es van presentar diferents comunicacions sobre empenedoria en Economia Social, mesurament d'impacte social i intel·ligència artificial.

Per part seua, la presidenta de CIRIEC-Espanya, Adoración Mozas, va moderar la taula “Noves perspectives en l'economia social”, amb comunicacions versades sobre governança, sostenibilitat, maduresa digital i cooperació, economia de la cura i empenedoria cooperativa.

Sessió Plenària d'Editors i Lliurament de Reconeixements d'Investigació

Mozas Moral va participar també en la Sessió Plenària d'Editors i Lliurament de Reconeixements d'Investigació, que es va dur a terme el divendres 13 de juny i en la qual va representar a ‘CIRIEC-Espanya, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa’.

A més, CIRIEC lliura cada any un premi a la millor investigació en Economia Social, que en esta edició ha recaigut sobre l'estudi de Juan Herrera Ballesteros i Antonio Manuel Ciruela Lorenzo, de la Universitat de Màlaga, pel seu treball “L'impacte de la maduresa digital i la cooperació en la innovació mediambiental i social en les empreses d'economia social”. Este estudi s'engloba en un context caracteritzat per la crisi climàtica i la transformació digital, on les Empreses d'Economia Social poden exercir com a referents en l'adopció de solucions innovadores orientades al benestar col·lectiu.

La participació en el congrés dels guanyadors va ser possible gràcies al suport de la recentment creada Càtedra d'Economia Social de la Universitat de Màlaga, finançada per la Conselleria d'Ocupació, Empresa i Treball Autònom de la Junta d'Andalusia, i que forma part de la nova Xarxa de Càtedres andaluses d'Economia Social, en la qual participen totes les universitats públiques d'esta comunitat autònoma.

Assemblea General de AEDEM

El congrés va culminar amb la celebració de l'Assemblea General de AEDEM, en la qual es va anunciar que el 40 Annual Meeting se celebrarà al juny de 2026 a la ciutat de Còrdova. També es va oferir informació sobre el XXXII Congrés Internacional de AEDEM, entre els dies 31 d'agost i 2 de setembre de 2025 a la ciutat de Palerm (Itàlia), novament amb un track d'Economia Social, dirigit pel professor Hernández Perlines.

Així mateix, s'anuncià un col·loqui ibèric AEDEM per al mes de febrer de 2026 en la Universitat Autònoma de Lisboa, de nou amb protagonisme de l'economia social.

CIRIEC-Espanya i AEDEM van firmar a l'inici de l'any un conveni de col·laboració per a la realització d'activitats conjuntes que fomenten l'Economia Social, així com la participació en futurs congressos organitzats per les dos entitats. Este Conveni permet als socis de les dos organitzacions beneficiar-se dels avantatges específics de cada institució, com per exemple descomptes en la quota d'inscripció als Congressos de CIRIEC i de AEDEM.

EESCOOP VA CELEBRAR EL SEU VIII CONGRÉS INTERNACIONAL A L'ILLA DE SANT SIMÓN

L'Escola d'Especialització Professional en Economia Social, Cooperatives i Altres Organitzacions de Participació (EESCOOP) va celebrar els dies 12 i 13 de juny, en un entorn únic com és l'Illa de Sant Simón (Redondela, Galícia), el seu VIII Congrés Internacional. El Congrés es va realitzar amb la col·laboració de la Universitat de Vigo, i va comptar amb la participació d'un centenar d'investigadors.

L'Escola d'Especialització Professional en Economia Social, Cooperatives i Altres Organitzacions de Participació (EESCOOP) va celebrar els dies 12 i 13 de juny, en un entorn únic com és l'Illa de Sant Simón (Redondela, Galícia), el seu VIII Congrés Internacional. El Congrés es va realitzar amb la col·laboració de la Facultat de Comerç de la Universitat de Vigo, baix el lema 'Les Empreses de l'Economia Social: des de l'activitat tradicional cap a la innovació tecnològica i social', i amb la participació d'un centenar d'investigadors, molts d'ells de CIRIEC i procedents de universitats de tota Espanya, Portugal i de diferents països llatinoamericans.

El Congrés va ser inaugurat per la directora general d'Economia Social i RSE del Govern d'Espanya, Aicha Belassir, acompanyada per Belén Rubio Armesto, vicerectora d'Investigació, Transferència i Innovació de la Universitat de Vigo; Marta Mariño Regueiro, directora general d'Economia Social de la Xunta de Galícia, i Carlos Iglesias Malvido, professor de la Universitat de Vigo.

Tots ells van destacar l'important paper de la universitat com a pol científic i intel·lectual per al foment de l'economia social, com a ferramenta per a fer front

als grans reptes del moment, com són les desigualtats, la precarització de l'ocupació i les bretxes tecnològiques i digitals, entre altres.

La jornada inaugural va incloure la Sessió plenària 'El valor de la informació de l'Economia Social: Estadístiques i Registres', moderada per Paloma Bel Durán, professora de la Universitat Complutense de Madrid, i amb la participació dels professors Rafael Chaves Ávila, José Luis Monzón, Carlos Vargas Vasse-rot i Carlos Iglesias Malvido.

En esta taula, el professor Monzón va recordar els orígens i trajectòria del concepte d'economia social, i les dificultats de quantificar-la, dificultats que han pogut ser sortejades mitjançant metodologies que han donat lloc a l'elaboració de comptes satèl·lit de l'economia social, informes i portals estadístics com el CIRIECSTAT.

Per part seua, el professor Rafael Chaves va recordar els principals resultats i les dificultats també que ha comportat l'elaboració de l'últim informe sobre l'economia social a la UE, realitzat en col·laboració per CIRIEC i Euricse per a la Comissió Europea.

Així mateix, el professor Carlos Vargas va explicar el valor dels registres de cooperatives i de societats

agràries de transformació, i Carlos Iglesias va presentar el projecte SAVES, base de dades virtual d'assistència a cooperatives i emprenedors socials.

La primera jornada del VIII Congrés Internacional d'Economia Social EESCOOP va finalitzar amb una sèrie de sessions acadèmiques dedicades a la presentació de comunicacions.

Protagonisme del cooperativisme i l'economia social gallega

El segon dia del Congrés va comptar amb un clar i merescut protagonisme del cooperativisme gallec, al costat de la Universitat de Vigo i EESCOOP. En una primera taula, moderada per María José Cabaleiro Casal (Universidade de Vigo), van participar Carmen Rodríguez, presidenta de AGACA i vicepresidenta de CLUN, i Manuel Varela, president de Caixa Rural Galega.

La intervenció de Carmen Rodríguez es va centrar en la trajectòria des de fa ja uns anys de AGACA i Cooperatives Làcties Unides (CLUN) per la igualtat i la presència de les dones en els òrgans de decisió de les cooperatives, i va apuntar a la necessitat de formació tècnica especialitzada, sobretot en matèria de Noves tecnologies i digitalització, però també de capacitat en la gestió de les ramaderies i qüestions administratives.

Per part seua, Manuel Varela va explicar que Caixa Rural Galega és una cooperativa de crèdit que proveïx de productes i serveis financers a la societat amb la vocació de contribuir al desenvolupament sostenible del seu territori. La tenacitat i la gestió prudent i eficient han permès superar tots els reptes al llarg de més de mig segle de la seua existència. Els més de 22.000

socis cooperativistes són els propietaris d'una Entitat local bolcada en el seu territori. És una de les entitats associades al Grup Caixa Rural.

A continuació, el Congrés EESCOOP va dedicar una sessió a l'Estratègia Gallega d'Economia Social Horitzó 2027 (EGAES H27), presentada per la directora general d'Economia Social de la Xunta de Galícia, Marta Mariño. EGAES H27 és una evolució natural que busca aprofundir en els assoliments aconseguits en matèria de polítiques públiques de foment de l'economia social gallega, expandint l'àmbit d'actuació de l'ES cap a sectors emergents i alineant-la amb els reptes globals de sostenibilitat i digitalització.

Càtedra UNESCO d'Economia Social i Solidària

El Congrés va incloure una presentació en vídeo a càrrec de Colombia Pérez Muñoz, directora de la Càtedra UNESCO d'Economia Social i Solidària, amb seu en la Universitat Cooperativa de Colòmbia. En 2024, la càtedra es va enfocar en la generació d'inputs de política pública per a l'economia solidària, popular i comunitària en els Plans de Desenvolupament Territorial, a través del diàleg entre l'acadèmia, governs nacionals, governs locals i organitzacions solidàries.

El Congrés va ser clausurat per Pablo Fernández López, secretari General d'Ocupació i Relacions Laborals de la Xunta de Galícia; Alfredo Muñoz García, subdirector de EESCOOP, i María José Cabaleiro Casal, professora de la Universidade de Vigo, que van celebrar l'èxit d'este congrés, dut a terme en l'emblemàtica Illa de Sant Simón. En la cloenda es va anunciar que el IX Congrés EESCOOP serà ja al juny de l'any que ve a Càceres.

MÚRCIA, CAPITAL ESPANYOLA D'ECONOMIA SOCIAL 2025

La Facultat d'Economia i Empresa de la Universitat de Múrcia (UMU) va reunir el passat 26 de febrer a més de 500 persones en l'esdeveniment d'inauguració de Múrcia, Capital d'Economia Social

La Facultat d'Economia i Empresa de la Universitat de Múrcia (UMU) va reunir el passat 26 de febrer a més de 500 persones en l'esdeveniment d'inauguració de Múrcia Capital d'Economia Social 2025. L'acte va donar el tret d'eixida a tota una àmplia sèrie d'activitats, entorn de 150, que s'estan desenrotllant enguany per a donar a conèixer i fomentar este model productiu des de la capital murciana.

L'acte va comptar amb la participació del rector magnífic de la Universitat de Múrcia, José Luján Alcaraz; l'alcalde de Múrcia, José Ballesta; el president de CEPES, UCOMUR i UCOERM, Juan Antonio Pedreño; el Premi Nobel d'Economia (2007), Eric Maskin; la ministra de Treball i Economia Social, Yolanda Díaz, i el president de la Regió de Múrcia, Fernando López Miras. A l'acte van acudir també nombrosos professors de la UMU i de la Càtedra d'Economia Social d'esta universitat; representants de l'economia social de diferents comunitats autònomes i a nivell estatal, així com directors generals d'Economia Social de sis governs autonòmics i representants dels agents socials i de la societat civil. Per part de CIRIEC-Espanya van assistir la presidenta, Adoración Mozas, i el director de Comunicació, José Juan Cabezuolo.

El rector José Luján Alcaraz va agrair l'interés de l'economia social de la Regió per celebrar este primer

acte de la capitalitat murciana en la Universitat, i va recordar la ja llarga tradició de la Universitat de Múrcia en la investigació i docència del cooperativisme i l'economia social, amb nombrosos treballs publicats i el funcionament d'una Càtedra, actualment dirigida per la professora Rosalía Alfonso, que integra a membres també de la Universitat Politècnica de Cartagena. Luján va esmentar el recent lliurament a Juan Antonio Pedreño de la medalla d'Or de la Universitat i va celebrar projectes com 'Testéalo', promogut per Ucomur al costat de la universitat, per a facilitar l'emprenedoria en economia social entre els joves.

Compromís col·lectiu

A continuació, l'alcalde de la ciutat, José Ballesta, va destacar que l'Economia Social a Múrcia "no és un fenomen recent ni un experiment passatger; és un compromís amb la dignitat del treball i amb un model de desenvolupament que busca el benestar col·lectiu per damunt de la rendibilitat a curt termini". Va afegir que l'Economia Social no és només una manera de fer empresa; "és una actitud de desafiament i innovació permanent. Crear un model d'este tipus no respon únicament al desig de generar riquesa, sinó a la vocació de transformar la societat des de la responsabilitat compartida."

Juan Antonio Pedreño va assenyalar que l'Economia Social demostra que no sols és una forma d'economia més ètica sinó que "és una enorme força que ha alliberat tot el seu potencial". I va recordar les dades de l'últim estudi de CIRIEC i Euricse, que xifren en 4,3 milions d'empreses i un 6,3% de l'ocupació les magnituds de l'economia social a la UE. Va recordar que enguany ha sigut declarat per Nacions Unides com a Any Internacional de les Cooperatives, i que Múrcia compleix 1.200 anys des de la seua fundació.

Premi Nobel Eric Maskin

Al costat de les autoritats en l'acte va intervindre també el premi Nobel d'Economia 2007, Eric Maskin, qui va valorar el model cooperatiu pel protagonisme dels seus treballadors com a propietaris de l'empresa. Esta condició fa que els cooperativistes tendisquen a estar més compromesos amb el treball, i amb això al fet que l'empresa cooperativa tinga èxit. És un tema sobre el qual Maskin va animar a continuar estudiant, en comparació a més amb l'acompliment de les empreses de capital.

Durant la trobada, la ministra Yolanda Díaz va recordar que Murcia, amb les seues més de 2.500 empreses operant en els valors i principis de l'Economia Social, avança cap a un model econòmic sostenible, basat en la cooperació, la democràcia i la justícia social. "L'Economia Social demostra que l'activitat econòmica pot i deu redirigir-se cap al bé comú", va assegurar la vicepresidenta.

Finalment, el president de la Regió de Múrcia, López Miras, va recordar que dissabte passat es firmava el VI Pacte per l'Economia Social a la Regió, la qual cosa la convertix en referent nacional i internacional i en el compromís del seu govern per este model empresarial i per esta capitalitat.

150 actes programats

Amb el lema "El capital són les persones", la ciutat de Múrcia és durant este 2025 l'epicentre nacional de l'Economia Social, amb més de 150 actes programats. Entre ells es troben la Fira de Cooperatives Escolars, una carrera per l'Economia social, una Jornada sobre Lideratge Femení, un Congrés Educatiu, i la presentació del Fons d'Impacte Social, dotat amb més de 400 milions d'euros. CIRIEC-Espanya va celebrar la seua assemblea general el passat 6 de juny també a Múrcia.

Ja al setembre tindrà lloc la Primera Setmana Europea de l'Economia Social, amb la celebració a Múrcia d'una reunió de l'Intergrup del Parlament Europeu, un congrés sobre el Pla d'Acció Europeu per a l'Economia Social i la seua aplicació, i el lliurament de Premis de Social Economy Europe, entre altres actes. El mes de desembre se celebrarà una reunió del Grup de Treball Interinstitucional de les Nacions Unides sobre l'Economia Social i Solidària (UNTFSS), i les trobades de la Xarxa ENUIES, de centres i instituts universitaris d'investigació en Economia Social, i REJIES, de jòvens investigadors de CIRIEC-Espanya.

CEPES VA CELEBRAR A MÚRCIA LA SEUA XXXIII ASSEMBLEA GENERAL, RECLAMANT COMPROMÍS POLÍTIC PER A L'APROVACIÓ DE LA LLEI INTEGRAL DE L'ECONOMIA SOCIAL

La Confederació Empresarial Espanyola de l'Economia Social (CEPES) va celebrar assemblea general el passat 28 d'abril a Múrcia, Capital Espanyola de l'Economia Social 2025. L'acte va comptar amb la presència de la secretària d'Estat d'Economia Social, Amparo Merino; el Comissionat Especial d'Economia Social, Jaime Iglesias; la directora d'Economia Social i RSE Aicha Belassir, i la consellera d'Empresa, Ocupació i Economia Social de la Regió de Múrcia, María Isabel López, al costat de representants dels diferents socis de CEPES.

L'Assemblea va tindre lloc baix el lema "Nova era, nous reptes: l'Economia Social marca el pas", i enmig de l'apagada històrica succeïda en la península ibèrica eixe mateix dia, fenomen que no va impedir la realització de l'acte, gràcies a que la seu que el va acollir, els Salons Promenade, comptaven amb generador elèctric propi. L'apagada el que va impedir va ser la participació de la vicepresidenta segona i ministra de Treball i Economia Social, Yolanda Díaz, qui va haver de tornar a la capital espanyola per a assistir a les reunions derivades de la crisi elèctrica.

L'acte va estar conduït per la periodista i presentadora Marienca Fernández, i va congrega a repre-

sentants de l'Economia Social espanyola i murciana, autoritats i personalitats polítiques, empresarials, de la societat civil i de l'àmbit universitari, entre els quals, per part de CIRIEC-Espanya, van acudir el seu director, José Luis Monzón; la presidenta, Adoración Mozas, i el director de Comunicació, José Juan Cabezero.

CIRIEC-Espanya va ser nomenada en diferents ocasions durant l'assemblea, en concret en relació amb els projectes estadístics i de comptes satèl·lit de l'economia social en els quals estan treballant conjuntament CEPES, CIRIEC-Espanya, el Ministeri de Treball i Economia Social i l'Institut Nacional d'Estadística (INE).

Per una norma transversal, moderna i transformadora

El president de CEPES, Juan Antonio Pedreño, va inaugurar l'Assemblea General recordant que un dels reptes principals és no sols actualitzar la legislació vigent sobre economia social, sinó aprovar "una norma transversal, moderna i transformadora que integre al conjunt de l'ecosistema d'Economia Social en les grans estratègies del país, com la reindustrialització,

la transició energètica, la digitalització i la cohesió territorial”. En este sentit, Pedreño va comentar que la Llei Integral d'Impuls de l'Economia Social ha d'aprovar-se “com més prompte millor” pel Congrés dels Diputats, ja que “ha arribat el moment de dotar a l'economia social d'un marc legal concorde a la seua rellevància actual i futura”.

A més, Pedreño va reclamar una reforma fiscal coherent amb els principis d'este model empresarial, subratllant que moltes d'estes empreses reinvertixen els seus beneficis i prioritzen l'ocupació estable i local. “No demanem privilegis, demanem una fiscalitat justa que valore el que aportem a la societat”, va subratllar abans de recordar que l'actual llei fiscal de cooperatives té 35 anys i ha perdut gran part del seu efecte diferenciador.

Arreplegant el quant

Al costat de Pedreño, la secretària d'Estat d'Economia Social, Amparo Merino, va afirmar que CEPES “no és una organització més, és la columna vertebral d'un model econòmic que situa a les persones en el centre”, i en resposta a Pedreño va afirmar que “si alguna cosa tenim per davant és l'horitzó legislatiu perquè el 2025 siga l'any en què s'aprove la Llei Integral d'Economia Social”.

Merino va agregar que la Comissió Europea “ha autoritzat una addenda del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència perquè Espanya puga ampliar el termini d'execució dels fons del PERTE de l'Economia Social i de les Cures fins a desembre d'enguany, sis mesos més del que es preveu”.

En l'assemblea va intervindre també la consellera d'Empresa, Ocupació i Economia Social de la Regió de Múrcia, María Isabel López Aragó, que va reafirmar el compromís de la Regió amb l'Economia Social, i va repassar algunes de les polítiques posades en marxa per a fomentar-la, com la recent aprovació del VI Pacte per l'Excel·lència, dotat amb més de 55 milions d'euros i 150 mesures amb l'objectiu de crear més de 6.000 ocupacions en els pròxims anys. En paraules de la consellera, el compromís del govern regional “no es limita a promeses, sinó que fixa metes clares”.

Durant l'assemblea es va aprovar la memòria de gestió de l'entitat de 2024 i el pressupost de 2025, que ascendix a 2,8 milions d'euros. Al costat d'això es va realitzar una àmplia panoràmica de l'activitat de CEPES durant l'últim any, amb presentacions a càrrec dels vicepresidents Leire Mugerza (Mondragon) i Luis Miguel Jurado (COCETA). Entre estes activitats van destacar la posada en marxa del Hub d'Avantguarda de l'Economia Social, denominat ASETT, Arizmendiarieta Social Economy Think tank, amb seu a Sant Sebastià.

Finalment, es va ratificar l'adhesió de Bidafarma, cooperativa líder en distribució farmacèutica, com a soci de ple dret de CEPES. Amb seu a Sevilla, Bidafarma és el resultat de la fusió de dotze cooperatives de llarga tradició en el sector farmacèutic. Dona servei a més de 10.000 farmàcies a Espanya, i compta amb un total de 1.718 empleats que treballen en els 31 magatzems que la cooperativa té distribuïts per 12 comunitats autònomes.

LA CORPORACIÓ MONDRAGON VA ACONSEGUIR UNES VENDES DE 11.213 MILIONS D'EUROS EN 2024 I TORNA A SUPERAR LES 70.000 OCUPACIONS

Mondragon va celebrar el passat 9 de juliol el seu Congrés anual en el Palau de Congressos Europa de Vitòria-Gasteiz. El Congrés de Mondragon convoca a 650 representants de totes les cooperatives que conformen la Corporació, i actua com a espai de reflexió i debat sobre temes clau que afecten el seu funcionament col·lectiu, línies o plans estratègics i acords fonamentals. En l'acte es revisen també les actuacions dels òrgans corporatius, basant-se en els principis de cooperació i governança compartida.

Entre les qüestions més destacades del Congrés, que presidix Leire Mugerza, es troben els descàrrecs de gestió de la Comissió Permanent i del Consell General. En este punt, el president del Consell General de Mondragon, Pello Rodríguez, va valorar de manera positiva l'evolució de la Corporació "en un context internacional marcat per una elevada incertesa geopolítica i tensions creixents en els mercats globals".

Tal com va anar desgranant, el conjunt de cooperatives van aconseguir els 11.213 milions d'euros en vendes, amb un increment del 1,6% respecte a la xifra de l'any precedent. En relació amb l'ocupació, la plantilla mitjana es va situar en 70.085 persones, la qual cosa consolida al Grup com el primer ocupador d'Euskadi, segon de Navarra i el quint ocupador privat

de l'Estat. Una altra dada ressenyable és la xifra d'inversions, que va ascendir a 377 milions d'euros en el seu conjunt, import similar al de l'any anterior. El sumatori de les inversions realitzades en els últims cinc anys s'incrementa fins als 1.692 milions d'euros. Per part seua, l'EBITDA va tindre un repunt del 11,8%, arribant als 1.661 milions d'euros, i el resultat agregat ascendix a 632 milions.

Estes magnituds confirmen que el gruix de les cooperatives ha tornat a tancar en positiu un exercici complex, en el qual novament la geopolítica ha condicionat l'evolució de l'economia i els mercats. Així mateix, l'evolució en els primers cinc mesos de 2025 continua sent positiva, amb unes vendes similars a les de l'any anterior i la generació de 636 noves ocupacions.

Evolució per àrees de negoci

En Distribució, les vendes van ser de 6.193 milions d'euros i uns resultats de 90,6 milions, amb un Eroski que consolida la seua etapa de solidesa i creixement. Per part seua, en l'àrea de Finances el Congrés de Mondragon va celebrar l'excel·lent comportament de Laboral Kutxa, líder del seu sector en termes de solvència i amb uns resultats de 275 milions d'euros.

Congrés 2025 de la Corporació Mondragon. En el centre de la pantalla el lema en basc del Congrés "Eginez eraiki", que en valencià significa "Construir fent".

Així mateix, es va valorar la positiva evolució de LagunAro EPSV en 2024. Amb un avanç significatiu en la part final de l'any, la rendibilitat de la seua cartera d'inversions va ser del +7,94% i el seu fons patrimonial ascendix a 7.473 milions d'euros.

En l'àrea de Coneixement, les inversions totals en I+D van ascendir en 2024 a 201 milions d'euros, la qual cosa representa el 4% de les vendes totals de la Corporació, emprant esta àrea a 2.012 persones investigadores a temps complet.

En Indústria, les cooperatives de Mondragón van tancar 2024 amb una facturació agregada de 5.020 milions, una plantilla mitjana de 26.714 persones i uns resultats nets agregats de 267 milions d'euros.

Un any més es confirma la projecció internacional dels negocis industrials, amb unes vendes en els mercats exteriors que representen el 73%. Les cooperatives de Mondragón tenen 104 implantacions productives a l'estranger, en les quals ocupen 9.512 persones.

Pla Estratègic 2025-2028

En el Congrés es va presentar també un balanç del primer any del Pla Estratègic 2025-2028, fent un resum de les accions dutes a terme fins ara, seguint els quatre eixos estratègics marcats per a eixe quadrienni: Compromís i Identitat Cooperativa, Negocis de Futur, Obrer-tura i Impacte Social i Intercooperació.

Entre els assoliments es van esmentar iniciatives com el projecte AMETS Power Electronics, nova companyia centrada en el desenvolupament de solucions innovadores en electrònica de potència, en col·laboració amb Arteche; la creació d'un data center en Arrasate; el projecte Orbik, primera start-up tecnològica en ciberseguretat que es transforma en cooperativa; la intercooperació dels negocis de les divisions d'Automoció per a competir en un mercat en transformació, i l'articulació d'un projecte de col·laboració a Mèxic, implicant les cooperatives allí implantades i a la Universitat Mondragon Mèxic.

En l'àmbit relacionat amb l'impacte social, Mondragón ha reforçat el seu reconeixement com a model cooperatiu transformador. L'Assemblea General de l'ONU ha destacat expressament a les cooperatives, i en particular a Mondragón, com a exemple de contribució al desenvolupament sostenible.

Així mateix, l'anàlisi elaborada per Orkestra (Institut Basc de Competitivitat) avala l'impacte positiu del model cooperatiu en la promoció de la igualtat en aquelles zones amb alta densitat cooperativa. A això se suma la important contribució social realitzada pel conjunt de cooperatives i la Fundació Mondragón, que han destinat més de 50 milions d'euros a un miler d'entitats que centren la seua labor en temes com la pobresa i inclusió, clima i biodiversitat, cultura, salut i esport, educació o euskara, entre altres.

LA PLATAFORMA DEL TERCER SECTOR REIVINDICA EL MODEL MIXT DE DISTRIBUCIÓ DEL 0,7% DE L'IRPF I IMPOST DE SOCIETATS

La Plataforma del Tercer Sector (PTS) va celebrar el passat 25 de juny la seua Assemblea General en la sala d'actes de Fundació ONCE, a Madrid, en la qual van reivindicar el manteniment durant els pròxims cinc anys del model mixt de distribució dels fons del 0,7% de l'IRPF i de l'Impost de Societats, “amb l'objectiu de garantir la sostenibilitat dels programes socials i reforçar la cohesió territorial”.

Segons va afirmar el president de la Plataforma del Tercer Sector, Luciano Poyato, és necessari consolidar el model mixt de distribució, model que estableix que el 80 % dels fons es gestionen des de les comunitats autònomes i el 20 % des de l'Estat, la qual cosa permet “respondre a les necessitats socials des d'una doble perspectiva: la local, amb una atenció directa i adaptada al territori; i l'estatal, que impulsa la innovació, la investigació i la transferència de coneixement”.

L'Assemblea de la PTS va ser especialment reivindicativa enguany amb este model mixt, del qual defenen, “ha demostrat ser una eina clau per a sostindre l'acció social en moments crítics, com el de la pandèmia”. La Plataforma del Tercer Sector ha acordat per això instar el Govern, a les Comunitats Autònomes i a totes les forces parlamentàries perquè recolzen la continuïtat d'este model.

D'altra banda, l'Assemblea va dedicar un espai a reflexionar sobre el paper que exercix la societat civil

organitzada en el procés de construcció europea. Per a això, Luis Bouza, professor de la Universitat Autònoma de Madrid i coordinador d'un grup d'investigació centrat en política i governança a la Unió Europea, va oferir la ponència 'El futur d'Europa i el paper de la societat civil organitzada'.

Llei de Desindexació

El vicepresident de Drets Socials, Transició Justa i Internacional, Carlos Susías, per part seua, va explicar quins han sigut les principals accions d'incidència política desenrotllades durant estos mesos. Entre elles va detallar l'estratègia entorn de la proposta de modificació de la Llei de Desindexació, impulsada des de la Plataforma del Tercer Sector, que reclama l'actualització dels preus en els contractes firmats per les entitats del Tercer Sector amb les administracions públiques, per a evitar que en contextos d'elevada inflació es comprometa la sostenibilitat de les organitzacions que gestionen, en col·laboració amb estes administracions, serveis públics essencials.

La vicepresidenta d'Igualtat i Transformació Digital, Patricia Sanz, va anunciar, finalment, que este 2025 se celebrarà el Dia Nacional del Tercer Sector el 2 d'octubre i s'articularà, en format de Congrés, amb el títol 'La dimensió social de les emergències: claus per a la prevenció i la reconstrucció'.

NOTÍCIES DE L'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA · INTERNACIONAL

SANT SEBASTIÀ VA ACOLLIR EL FÒRUM INTERNACIONAL ASETT, AMB UNA CRIDA A FOMENTAR L'ECONOMIA SOCIAL COM A MOTOR DE TRANSFORMACIÓ ENFRONT DELS GRANS DESAFIAMENTS

L'esdeveniment va reunir més de 100 ponents internacionals per a debatre sobre el futur de l'economia social, aliances i internacionalització

El Palau de Congressos Kursaal a Sant Sebastià va ser escenari els passats 29 i 30 de maig del I Fòrum Internacional ASETT (Arizmendiarrrieta Social Economy Think tank), esdeveniment que va reunir més de 100 ponents internacionals per a debatre sobre el futur de l'economia social, aliances i internacionalització.

Creat al febrer de 2025, ASETT és un Hub d'Avantguarda promogut per la Confederació Empresarial Espanyola de l'Economia Social (CEPES) i la Corporació Mondragón, amb el finançament del Ministeri de Treball i Economia Social del Govern d'Espanya a partir de fons europeus, i amb la col·laboració de nombroses institucions públiques del País Basc.

ASETT es recolza en un consell assessor internacional integrat per 15 membres, entre ells representants de Nacions Unides, el Parlament Europeu, l'OCDE i líders de l'Economia Social d'Amèrica, Europa, Àfrica i Àsia, la majoria d'ells presents en el Fòrum de Sant Sebastià, entre elles Simel Esim, directora de la Unitat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària de la OIT; Amal Chevreau, analista sènior de l'OCDE; Aude Saldana, secretària general del Fòrum Global de l'Economia Social i Solidària (GSEF), i Pauline Effa, cofundadora del Fòrum Africà FORAESS.

37 casos d'èxit per a 11 reptes socials

Durant el Fòrum es van presentar un total de 37 casos d'èxit dividits en el que s'ha descrit com 11 reptes socials. Les temàtiques centrals van girar entorn de la innovació social, inclusió, cultura, gènere, vivenda, mesurament de l'impacte, visibilitat, cures, salut, alimentació, tecnologia i Economia Social i Universitat. Altres taules van tractar temes de l'actualitat política i econòmica internacional, com el cooperativisme davant un món polaritzat, i l'Economia Social al Sud Global.

La professora Inmaculada Carrasco, presidenta del OIBESCOOP i membre de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, va tindre una participació destacada en el Fòrum, primer en la taula sobre mesurament de l'impacte social de l'economia social, i després en la taula sobre Economia Social i Universitat, on va presentar les magnituds del Directori d'Investigadors de CIRIEC-Espanya, així com la labor formativa de les universitats espanyoles en economia social, i dels centres d'investigació reunits en la Xarxa ENUIES.

Manifest 'Economia Social: un camí cap a la justícia climàtica i social'

El Fòrum Internacional ASETT va finalitzar amb l'aprovació d'un manifest, una invitació oberta al món per a reconèixer i enfortir l'Economia Social com a motor de transformació enfront de desafiaments com la desigualtat, l'exclusió social i l'emergència climàtica. El manifest 'Economia Social: un camí cap a la justícia climàtica i social' és un compromís col·lectiu que llança una crida a l'acció clara: l'Economia Social és un model empresarial real, viable i transformador.

El Manifest va ser presentat per la vicepresidenta segona del Govern i ministra de Treball i Economia

Social, Yolanda Díaz, que va indicar, a més, que en moments d'incertesa com els que travessa l'actualitat internacional és quan més es necessita reforçar la cooperació entre països i el compromís dels poders públics i institucions globals per a impulsar models com l'Economia Social, "que advoca per un repartiment més just de la riquesa del treball, incentiva la justícia social i la lluita contra la desigualtat laboral".

En l'acte de clausura es va anunciar la continuïtat del projecte ASETT i la celebració de futures edicions del Fòrum. Es va destacar el paper del Ministeri de Treball i Economia Social, com a impulsor del projecte, així com de CEPES, qui l'ha liderat en col·laboració amb la Corporació Mondragón i el suport del Govern Basc, el Consell Superior de Cooperatives d'Euskadi (CSCE), la Diputació Foral de Guipúscoa i l'Ajuntament de Donostia-Sant Sebastià.

Aliança transformadora i col·lectiva

El president de CEPES i de Social Economy Europe, Juan Antonio Pedreño, va recordar que ASETT "és una aliança transformadora que naix del compromís col·lectiu i que es projecta cap al futur amb ambició i amb propòsit. Una aliança que no es conforma amb diagnosticar els reptes, sinó que actua, innova, proposa i construeix. Que posa al servei de l'Economia Social les eines del present per a anticipar el demà".

I va concloure: "Des de Donostia, des d'este Fòrum, reafirmem una vegada més que l'Economia Social està preparada per a liderar els grans canvis de la nostra època. A més, el deteriorament del planeta i la desigualtat no poden deixar-nos immòbils. L'Economia Social és una vacuna provada. És hora de produir-la en sèrie".

LA PROFESSORA CARMEN MARCUELLO, NOVA PRESIDENTA DE LA COMISSIÓ CIENTÍFICA D'ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVES DEL CIRIEC-INTERNACIONAL

Marcuello substitueix a la professora Marie J. Bouchard (Universitat de Quebec, a Mont-real) en la presidència de la Comissió Científica internacional d'Economia Social, càrrec que anteriorment van ocupar també els professors Rafael Chaves i José Luis Monzón (IUDESCOOP i CIRIEC-Espanya).

Carmen Marcuello Servós, catedràtica en Direcció i Organització d'Empreses de la Universitat de Saragossa i vicepresidenta de CIRIEC-Espanya, ha sigut nomenada presidenta de la Comissió Científica d'Economia Social i Cooperatives del CIRIEC-Internacional. El nomenament oficial es va produir el passat 30 de gener en el transcurs de la reunió del Consell de Direcció del CIRIEC-Internacional, i va ser ratificat el 4 de febrer pel Consell d'Administració -Board of Directors- del CIRIEC.

Amb esta designació, la professora Marcuello es convertix en la màxima autoritat acadèmica global en Economia Social i Solidària. Marcuello substitueix a la professora Marie J. Bouchard (Universitat de Quebec, a Mont-real) en la presidència de la Comissió Científica internacional d'Economia Social, càrrec que anteriorment van ocupar també els professors Rafael Chaves i José Luis Monzón (IUDESCOOP i CIRIEC-Espanya).

La Comissió compta amb un centenar de membres, de 40 països, experts en diferents disciplines (economia, sociologia, dret, geografia...). Segueix l'evolució i els temes d'investigació emergents en l'economia social en general. Promou grups de treball, coordina la revista 'Annals of Public and Cooperative Economics' i organitza, cada dos anys, un gran congrés científic internacional sobre investigació en economia social (primera edició en 2007). El 9é congrés va tindre lloc al juliol de 2023 a Seül (República de Corea) i el pròxim es celebrarà del 27 al 29 d'octubre de 2025 a Bordeus (França).

Gestió, eficiència, impacte social, gènere

Carmen Marcuello (Sabiñánigo, Osca) és doctora en Ciències Econòmiques i Empresariales per la Universitat de Saragossa i catedràtica en el departament de Direcció i Organització d'Empreses de la mateixa universitat. En la seua activitat docent i investigadora està especialitzada en la gestió d'entitats d'Economia Social, avaluació de l'eficiència, impacte social i gènere. És directora del grup d'investigació GESES-Universitat de Saragossa i de la Càtedra d'Economia Social

i Cooperatives, finançada pel Govern d'Aragó. A més, és vicepresidenta de CIRIEC-Espanya, i membre de la seua Comissió Científica per a l'Economia Social.

Forma part del consell editorial de les revistes 'Annals of Public and Cooperative Economics' i 'CIRIEC-Espanya, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa'. És membre de la Comissió Especial per a l'Observatori del Voluntariat a Espanya, de la Plataforma Wecoop, de Dones de l'Economia Social i Solidària, i del Consell Aragonés de Foment de l'Economia Social.

En col·laboració amb professorat de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat de Saragossa, va participar en la creació del Laboratori d'Economia Social (LAB_ES).

Ha participat també en la creació de CEPES-Aragó i és cofundadora de l'Associació Musethica, on exerceix com a directora social des de 2012. Així mateix, com a membre del Patronat de la Fundació Integració i Ocupació forma part del Consell d'Administració del Centre Especial d'Ocupació Arapack, i de l'empresa d'inserció laboral Mapiser.

LA PROFESSORA INMACULADA CARRASCO, NOVA PRESIDENTA DEL OIBESCOOP

Inmaculada Carrasco Monteagudo, professora de la Universitat de Castella-La Manxa, substituïx a Carmen Marcuello Servós (Universitat de Saragossa), nomenada presidenta de la Comissió Científica Internacional d'Economia Social i Cooperatives del CIRIEC-Internacional.

Inmaculada Carrasco Monteagudo, catedràtica de la Universitat de Castella-La Manxa, ha sigut nomenada presidenta de l'associació Observatori Iberoamericà de l'Ocupació i l'Economia Social i Cooperativa (OIBESCOOP), en l'assemblea que va dur a terme l'associació el passat 26 de febrer en línia. La professora Carrasco substituïx a Carmen Marcuello Servós, que ha sigut nomenada presidenta de la Comissió Científica Internacional d'Economia Social i Cooperatives del CIRIEC-Internacional.

Amb el nomenament de Carmen Marcuello en el CIRIEC-Internacional, la catedràtica de la Universitat de Saragossa i presidenta de l'OIBESCOOP des de 2016 va decidir a la fi de l'any passat obrir un període de consulta per a cedir la presidència de l'OIBESCOOP a una nova persona que tinguera el temps i l'acreditació adequada per a dedicar-se a aquesta.

En l'assemblea del passat 26 de febrer es va presentar Inmaculada Carrasco, que va ser elegida presidenta, i al costat d'ella es va nomenar la també professora Inmaculada Buendía, igualment de la Universitat de Castella-La Manxa (UCLM), com a vicepresidenta de l'OIBESCOOP.

Completen la junta directiva del OIBESCOOP Elena Meliá Martí, professora de la Universitat Politècnica de València i CEGEA (tresorera); Gustavo Lejarriaga Pérez de les Vaques, professor de la Universitat Complutense de Madrid i director de EESCOOP (secretari); Maite Cancelo Márquez, professora de la Universitat de Santiago de Compostel·la i directora del CECOOP (vocal); Rafael Chaves Ávila, catedràtic de la Universitat de València, membre del IUDESCOOP i president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya (vocal), i Carmen Marcuello Servós (vocal).

L'àmplia trajectòria d'Inmaculada Carrasco en Economia Social

Inmaculada Carrasco és catedràtica del Departament d'Economia Aplicada I de la UCLM. Acadèmica i especialista en economia social i la seua intersecció amb diferents aspectes del desenvolupament local, es va llicenciar en Ciències Econòmiques i Empresariales per la Universitat de València i és doctora europea per la UCLM. Acumula més de 30 anys d'experiència do-

cent en diverses àrees de l'economia i quatre sexennis d'investigació.

Ha sigut professora visitant en diferents universitats, com la Universitat de Lieja, Cambridge University i Università di Bologna. És membre de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya i del Consell de Redacció de 'CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa', de l'Escola d'Especialització Professional EESCOOP i de l'Institut de Desenvolupament Regional de la UCLM.

Ha participat en projectes d'investigació internacionals com VINCI, col·laborant en xarxes d'investigació amb HEC Montréal, GEM Consortium i CIRIEC-International. La seua línia de treball més recent subratlla la importància de l'emprenedoria social com a motor d'innovació i transformació social, defenent polítiques que afavorisquen la creació d'empreses socials, investigant el seu impacte i com maximitzar el seu potencial, explorant aspectes com la col·laboració públic-privada.

En la seua labor editorial, ha coordinat el Diccionari d'Economia Social, i coeditat el Llibre blanc de l'Economia Social a Castella-La Manxa, i el Llibre de Casos d'Èxit de l'Economia Social a Castella-La Manxa.

EL PARLAMENT EUROPEU RENOVA L'INTERGRUP D'ECONOMIA SOCIAL, AL QUAL S'AFIG EL DE SERVEIS D'INTERÉS GENERAL

Actiu des de 1990, l'Intergrup d'Economia Social ha sigut clau en els principals assoliments recents en l'àmbit europeu, entre ells l'aprovació del Pla d'Acció Europeu de l'Economia Social, aprovat al desembre de 2021

El Parlament Europeu ha fet oficial la renovació de l'Intergrup d'Economia Social, que en esta legislatura es dirà Intergrup d'Economia Social i Serveis d'Interés General (IG 10-23). L'aprovació definitiva es va produir després d'una intensa campanya de Social Economy Europe (SEE) després de les passades Eleccions Europees.

Un intergrup és una agrupació no oficial d'eurodiputats dedicats a un tema particular que no necessàriament està dins de l'agenda habitual del Parlament Europeu, però que en qualsevol cas és d'interés per a la societat en general. Els intergrups promouen intercanvis entre eurodiputats i la societat civil, i fomenten millores en els sectors als quals es dediquen.

Per a SEE, atés que l'economia social és un ecosistema actiu en tots els sectors i es veu afectat per moltes polítiques transversals, és crucial comptar amb este espai de diàleg amb eurodiputats de diferents partits polítics i comissions del Parlament Europeu.

Actiu des de 1990, l'Intergrup d'Economia Social ha sigut clau en els principals assoliments recents en l'àmbit europeu, entre ells l'aprovació del Pla d'Acció Europeu de l'Economia Social, aprovat al desembre de 2021; la Recomanació del Consell de la UE als Estats membres sobre el desenvolupament de marcs legals d'economia social; o la Via de Transició per a l'Ecosistema de Proximitat i Economia Social.

Social Economy Europe ha ostentat la Secretaria de l'Intergrup d'Economia Social des del principi, sent una força mobilitzadora clau per a garantir la seua continuïtat. L'objectiu per a este mandat és continuar donant suport a la implementació del Pla d'Acció d'Economia Social i assegurar-se que l'economia social siga un actor clau en l'abordatge dels principals desafiaments de la UE, com la vivenda, l'energia, la reindustrialització, la sobirania econòmica, la transició verda, la formació i reorientació laboral, les cures i la salut, l'enfortiment de la democràcia i la igualtat de gènere.

En este mandat, el Parlament Europeu ha reservat espai per a 28 intergrups, amb una competència molt renyida. Segons expliquen des de SEE, per a assegurar

Parlamento Europeo

la renovació de l'Intergrup sobre economia social s'ha decidit unir forces amb el de serveis d'interés general, ja que moltes polítiques que s'aborden en la present legislatura tindran a veure amb estos serveis i àmbits com la contractació pública, les ajudes estatals i la fiscalitat.

La renovació d'aquest Intergrup no ha sigut tasca fàcil. La mobilització de diferents actors, especialment eurodiputats i membres de l'ecosistema d'economia social, ha sigut crucial. SEE ha agraït especialment pel seu suport als eurodiputats Maravillas Abadía Jover (EPP), Irene Tinagli (S&D), Ignazio Marino (Verds), Stéphanie Yon-Courtin (Renew) i Lii Andersson (L'Esquerra).

55

LA ACI APROVA EN LA SEUA ASSEMBLEA GENERAL EN MÁNCHESTER UNA NOVA ESTRATÈGIA GLOBAL PER A POTENCIAR LES COOPERATIVES

El nou Pla Estratègic de la ACI posiciona a l'organització com un agent de canvi. Entre les seues accions preveu aprofundir en la investigació en l'àmbit de les cooperatives i promoure la formació especialitzada.

L'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) va reunir el passat 2 de juliol a més de 400 delegats en la seua Assemblea General en Mánchester, en la qual van aprovar una nova estratègia per al moviment cooperatiu global, que abastarà des del pròxim 2026 fins a l'any 2030, i mitjançant la qual es buscarà donar un impuls a les cooperatives de tot el món.

“Les cooperatives ajuden a construir un món millor i és un gran privilegi poder acollir als líders d'un moviment que dona suport a més de 1.200 milions de persones a tot el món”, va afirmar en el seu discurs de benvinguda l'alcalde de Mánchester, Carmine Grimshaw.

Per part seua, el president de l'ACI, Ariel Guarco, va explicar en el seu discurs que Mánchester, el bressol del moviment cooperatiu modern, en record als Pioners de Rochdale, és el millor lloc per a “establir nous objectius” per a l'Aliança, i va oferir una visió general de les nombroses activitats escomeses durant el seu mandat, així com dels compromisos adquirits després de l'Assemblea General i Congrés del desembre passat a Nova Delhi.

El nou Pla Estratègic de l'ACI posiciona a l'organització com un agent de canvi. El director general de l'ACI, Jeroen Douglas, va explicar que es tracta d'una ferramenta que ajudarà a consolidar el moviment unit, i les seues accions es plasmaran en un pla operatiu, que les seues principals iniciatives seran defensar els avantatges cooperatius, desenrotllar i crear cooperatives, i afavorir l'accés de les dones i els joves als llocs de lideratge.

El Pla estratègic preveu també aprofundir en la investigació en l'àmbit de les cooperatives i facilitar la formació especialitzada en este sector; transformar el coneixement cooperatiu en poder d'informació a través de les plataformes tecnològiques cooperatives, i continuar promocionant les cooperatives, impulsar la sostenibilitat cooperativa i finançar el creixement de les cooperatives.

Jeroen Douglas va definir este nou full de ruta com “una estratègia arriscada”, però va posar l'accent que “som mil milions de membres, per la qual cosa hem

de ser audaços i tindre confiança en nosaltres mateixos”.

L'Assemblea General, d'altra banda, va fer pública la notícia que Giuseppe Guerini ocuparà el càrrec de director del Consell d'Administració en representació d'Europa.

Amenaces legislatives

En l'Assemblea General també es va debatre sobre un esdeveniment que s'ha produït recentment a l'Equador, on un canvi en la legislació podria posar en perill l'existència de les cooperatives al país.

Respecte a esta situació, el president de Cooperatives de les Amèriques (ACI Amèriques), José Alves de Souza Neto, va expressar la seua preocupació i va explicar que podria establir un perillós precedent en tota la regió, però va aclarir que ACI Amèriques continuaria pressionant per a aconseguir lleis favorables per a les cooperatives, i que plantejaria este problema en el pròxim esdeveniment de les Nacions Unides.

L'assemblea va arribar a la seua fi amb una ovació en memòria dels Pioners de Rochdale, i es va traslladar que la pròxima Assemblea General de l'ACI es celebrarà al setembre de 2026 a Panamà, coincidint amb l'Assemblea Regional de ACI Amèriques.

LA ACI CREA EL CERCLE DE LÍDERS DE COOPERATIVES I MÚTUES -CM50-, PER LA DEMOCRÀCIA ECONÒMICA, LA PAU I LA INCLUSIÓ SOCIAL

Madrid va acollir la primera reunió presencial del CM50, que va incloure la redacció d'un manifest per a la Cimera Social Mundial del pròxim mes de novembre a Doha

L'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) va llançar a l'inici de l'any el Cercle de Líders de Cooperatives i Mútues (CM50), un espai de convergència integrat per 50 directius de les més grans cooperatives i mútues de tot el món, moltes de les quals figuren en el 'World Cooperative Monitor'. El principal objectiu d'este grup és ampliar la participació de les cooperatives i mutualitats en els mercats, com a part de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible i més enllà.

En el marc de l'Any Internacional de les Cooperatives 2025, la primera acció de la nova formació serà presentar una carta i un pla de compromís en la segona Cimera Mundial de les Nacions Unides per al Desenvolupament Social (CMDS2), que se celebrarà del 4 al 6 de novembre a Doha, Qatar.

El director general de l'ACI, Jeroen Douglas, es va mostrar orgullós d'acollir el CM50, afirmant que el grup "pot ser nostre propi Davos, que done resposta a l'oligarquia mundial dels superrics que amenaça la democràcia, la pau i la inclusió econòmica".

La primera reunió presencial del CM50 va tindre lloc els dies 20 i 21 de maig a Madrid, amb la col·laboració de la Fundació Espriu, Assistència Sanitària i Grup ASISA, i amb la participació de la vicepresidenta segona i ministra de Treball i Economia Social

del Govern d'Espanya, Yolanda Díaz, qui va intervenir en la clausura de l'esdeveniment. Segons va afirmar: "el cooperativisme és una força transformadora que va més enllà de l'econòmic i que és capaç de canalitzar els desafiaments climàtics, geopolítics i socials als quals ens enfrontem". Per això, davant la situació global actual, amb guerres i crisi climàtica, per a Yolanda Díaz la resposta és "més cooperativisme i més economia social".

Per part seua, Carlos Zarco, president de l'Organització Internacional de Cooperatives de Salut (IHCO), organització sectorial de l'ACI i amfitrió de l'esdeveniment CM50 a Madrid, va traslladar que com a empreses de propietat col·lectiva i orientació social, "les cooperatives estan especialment preparades per a afrontar els desafiaments globals actuals i promoure un desenvolupament inclusiu i sostenible. La Cimera Social Mundial de Doha és una oportunitat clau perquè els governs donen suport a este potencial mitjançant polítiques que situen a les cooperatives en el centre de l'Agenda 2030".

Jeroen Douglas va concloure: "Este és el moment de mostrar al món que un altre model és possible, un model que mereix una major participació en l'economia mundial".

Més informació en: <https://cm50.coop/>

EL MARROC VA CELEBRAR LA SEUA 5A CONFERÈNCIA D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA, CENTRADA EN LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES

La Universitat Politècnica Mohammed VI en Ben Guerir va acollir els dies 17 i 18 de juny passats la 5a Conferència Nacional d'Economia Social i Solidària. La cita va reunir més d'un miler de representants del teixit de l'Economia Social marroquina, de l'Economia Social africana, experts internacionals i delegacions de nombrosos països. Estes '5é Assises' van comptar amb una potent presència institucional del Govern del Marroc, sent presidides pel Primer Ministre, Aziz Akhannouch, al costat de la Ministra de Turisme, Artesania i Economia Social i Solidària, Fatim Zahra Ammor, i el Secretari d'Estat d'Artesanat i Economia Social i Solidària, M. Lahcen Saadi, els quals van evidenciar el ferm compromís del Regne del Marroc amb l'impuls de l'Economia Social.

L'esdeveniment va reunir més de 1.000 participants de diversos orígens: representants de departaments institucionals, autoritats regionals i locals, directius de cooperatives, associacions, mutualitats i empreses socials, experts del món acadèmic, així com socis internacionals i experts d'Àfrica, com Gabon i Mauritània, Europa –destacant les delegacions espanyola i francesa-, Llatinoamèrica i Àsia. La celebració d'esta conferència va coincidir amb un moment important, marcat per la tramitació del projecte de Llei d'Economia Social i Solidària que impulsa el Govern del país.

La 5a Conferència es va estructurar entorn del tema: 'Economia social i solidària i desenvolupament territorial: cap a una nova dinàmica de convergència de polítiques públiques'. Es va destacar la importància d'integrar la dimensió territorial en les polítiques públiques relatives a la ESS, així com la necessitat d'una acció concertada per a construir un ecosistema sòlid basat en la convergència d'esforços, en particular mitjançant la creació de pols territorials especialitzats en este àmbit.

El programa va incloure una sèrie de sessions plenàries i seminaris temàtics, incloent-hi una conferència Ministerial dedicada a les polítiques públiques, així com debats entorn de temes clau com el finançament de la ESS, la digitalització, la governança, la inclusió de jòvens i dones, la innovació social, el desenvolupament de cadenes de valor locals i la protecció social dels actors socials.

En el marc d'estes '5é Assises' es va realitzar també, d'una banda, una fira professional que va reunir

un nodrit nombre d'estands de cooperatives marroquines i africanes, així com estands d'institucions públiques i privades, oportunitats de trobades bilaterals entre actors (B2B i B2C) i, d'altra banda, tallers interactius, acadèmics i classes magistrals per a promoure l'intercanvi d'experiències i coneixements.

Principals recomanacions i conclusions

El Congrés va tancar amb la presentació de les recomanacions i propostes concretes sorgides dels diferents debats. Entre les 28 recomanacions per al foment de la ESS al Marroc mereixen ser destacades les següents, alineades amb la pròxima Llei d'Economia Social i Solidària: actualitzar els objectius i mecanismes de l'estratègia decennal de l'economia social i solidària; accelerar l'adopció d'un marc legislatiu i reglamentari modern, coherent i capaç de convertir l'economia social i solidària en un verdader motor de desenvolupament; posar a disposició els recursos necessaris per a crear 50.000 llocs de treball addicionals en el sector de la ESS en els pròxims anys; establir un règim fiscal i duaner incentivador, adaptat a les especificitats del sector; facilitar l'accés de les organitzacions de la ESS al finançament a través de mecanismes adaptats a les seues particularitats; integrar la ESS en els programes educatius mitjançant la creació d'itineraris formatius i centres de formació certificats, i fomentar la creació de pols regionals de la ESS en col·laboració amb les col·lectivitats territorials, en particular les regions.

CIRIEC-MÈXIC VA CELEBRAR EL SEU 5É CONGRÉS INTERNACIONAL D'INVESTIGADORS, DEDICAT AL DESENVOLUPAMENT TEÒRIC I EXPERIÈNCIES QUE CONSOLIDEN L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

CIRIEC-Mèxic va celebrar els passats 28, 29 i 30 de maig en la Universitat Autònoma Metropolitana (UAM) de Ciutat de Mèxic el seu 5é congrés internacional d'investigadors en Economia Social, un esdeveniment en el qual van reunir dos centenars d'investigadors, professionals del sector i responsables governamentals baix el lema "Desenvolupament teòric i experiències que consoliden l'Economia Social i Solidària a Mèxic".

La inauguració va comptar amb la participació del rector general de la UAM, José Antonio de los Reyes Heredia, acompanyat de Jesús Ramírez Cuevas, en representació de la Presidència de Mèxic; Patricia Couturier Bañuelos, coordinadora de la Xarxa d'Investigació en Economia Social i Solidària de la UAM; Rafael Chaves, president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya; Juan José Rojas Herrera, president de CIRIEC-Mèxic, i Leobardo Vega, responsable de Relacions Públiques de la cooperativa 'La Cruz Azul'.

"La UAM és part activa de la transformació a Mèxic i treballa per a construir un coneixement compromés amb la transformació econòmica i social mitjançant l'impuls a la investigació, xarxes, diagnòstics i normatives, així com la formació orientada a enfortir l'Economia Social i Solidària (ESS)", va afirmar en la seua intervenció inaugural José Antonio de los Reyes Heredia. "No formem perfils tècnics a servei d'una certa acumulació privada. Al contrari, formem futurs professionals compromesos amb el benestar col·lectiu, capaços de generar solucions viables, ètiques i sostenibles", va concloure el rector.

Els treballs del Congrés es van desenvolupar mitjançant taules redones, tres conferències magistrals

i sis taules de debat. Les diferents taules van tractar temes com la delimitació teòric-conceptual de les economies transformadores; Legislació i polítiques públiques de foment a l'Economia Social Solidària; Experiències exitoses de l'Economia Social i Solidària a Mèxic; Equitat i gènere en l'Economia Social i Solidària; Programes educatius i Metodologies i tècniques de mesurament estadístic de l'impacte econòmic i social de l'Economia Social i Solidària.

Una visió europea

El Catedràtic Rafael Chaves, president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, va ser l'encarregat d'oferir una visió internacional -i europea- del rol de les universitats i el món acadèmic per a l'impuls de l'economia social.

En ella va subratllar la importància d'institucionalitzar ecosistemes favorables al desenvolupament de l'economia social, on es construeixen vincles mútuament beneficiosos i basats en la confiança entre les autoritats governamentals, responsables de l'interès general, el moviment de la ESS i el món acadèmic. "Un ecosistema favorable d'este tipus, basat en el respecte mutu i en el diàleg constructiu entre les parts contribueix a construir una agenda de treball comú que beneficia a cada un dels nostres països".

Altres intervinents destacats van ser Federico Li, director de CIRIEC-Costa Rica, i Roberto Cañedo, de CIRIEC-Mèxic; David Barkin, especialista en economia solidària i en economia ecològica radical, o Noemi Lezama, coordinadora de la xarxa ENUESSCO, xarxa de centres universitaris mexicans que impartixen docència i desenvolupen projectes d'investigació en ESS.

L'ECONOMIA SOCIAL EN INTERNET

Web de la Revista 'Notícies del CIDEC'

<https://www.noticiasdelcidec.es/>

Esta revista de 'Notícies de l'Economia Pública, Social i Cooperativa', també coneguda com a 'Notícies del CIDEC', ha estrenat pàgina web, amb accés lliure i progressiu a tots els números publicats des de la seua creació. La nova web pretén completar a l'edició impresa tradicional de la revista, posant a disposició del públic els PDF de tota la col·lecció de números, tal qual van ser publicats en el seu moment, des del número 1, de juny de 1991, fins al número 78, últim disponible en l'actualitat. Amb un disseny modern i elegant, que combina estètica i funcionalitat, la web afavorix la navegació pels diferents números, que es poden descarregar en un sol document cada un, o per cada una de les seues seccions.

Any Internacional de les Cooperatives 2025

<https://2025.coop/>

L'Assemblea General de l'ONU va declarar el 2025 Any Internacional de les Cooperatives (IYC2025), que se celebra baix el lema 'Les cooperatives construeixen un món millor', seguint el lema del primer 'CoopsYear', celebrat en 2012. Amb este nou reconeixement, l'ONU posa el focus en el model cooperatiu com a solució fonamental a múltiples desafiaments de l'actualitat mundial, i destaca la seua importància i contribució per a avançar en els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

10é Congrès Internacional d'Investigadors en Economia Social del CIRIEC – Bordeus, octubre de 2025

<https://ciriecbordeaux2025.org/>

El 10é Congrès Internacional d'Investigadors en Economia Social del CIRIEC es durà a terme del 27 al 29 d'octubre de 2025 a la ciutat de Bordeus, França, baix el lema "El paper de l'Economia Social i Solidària en la transició socioecològica". Este esdeveniment, que se celebrarà en les instal·lacions de la Sciences Po Bordeaux, representa una plataforma clau per a acadèmics, investigadors i professionals que busquen explorar l'impacte i les contribucions de l'Economia Social i Solidària (ESS) en els grans desafiaments contemporanis. El 10é Congrès és una fita significativa perquè marca dos dècades de col·laboració acadèmica i professional entorn de l'estudi i promoció de l'Economia Social, amb participants acadèmics de més de 50 països.

Biblioteca virtual del CIDEC

Accés a través de la web del CIDEC-UV o de la web del IUDESCOOP

La Biblioteca Virtual del CIDEC emergix com un autèntic far d'excel·lència acadèmica i documental en el camp de l'economia pública, social i cooperativa. Amb una impressionant col·lecció digital que inclou articles científics, tesis, llibres, informes i actes de congressos accessibles en obert, el sistema virtual del CIDEC amplia considerablement el seu llegat documental físic, format per milers de referències. Gràcies al seu potent cercador, es poden filtrar recursos per títol, autor, tipus de publicació, categoria, any, ISBN, ISSN i text complet, entre altres criteris.

Càtedra Economia Social i Cooperativisme de la Univ. Pública de Navarra

<https://www.unavarra.es/catedra-economia-cooperativismo/>

La Càtedra Economia Social i Cooperativisme de la UPNA busca fomentar l'interés per l'economia social com a model de gestió empresarial a través de la promoció de la investigació, el coneixement a les aules i la transferència cap als agents socials i econòmics. Es va crear a partir del Conveni de Col·laboració subscrit al juliol de 2022 entre la Universitat Pública de Navarra, el Departament de Desenvolupament Econòmic i Empresarial del Govern de Navarra (actualment dependent del Departament de Drets Socials, Economia Social i Ocupació) i l'Associació d'Empreses d'Economia Social de Navarra, ANEL.

GALESTAT – Portal Estadístic de l'Economia Social de Galícia

<https://galestat.com/>

El Centre d'Estudis Cooperatius (CECOOP), de la Universitat de Santiago de Compostel·la (USC), ha llançat el Portal Estadístic de l'Economia Social de Galícia, GALESTAT, una nova ferramenta digital que proporciona dades actualitzades sobre el sector en esta comunitat autònoma. El GALESTAT es publica íntegrament en gallec, segueix els passos i metodologia del CIRIECSTAT, a nivell estatal, i dels portals regionals ja existents: VALESTAT (Comunitat Valenciana), CLMESTAT (Castella-la Manxa) i ARAESTAT (Aragó). El portal recopila dades sobre els ingressos, ocupacions i nombre d'entitats de l'Economia Social gallega, tant de mercat com de no mercat, així com un glosari de termes econòmics, publicacions i notícies d'interés.

Laboratori de Polítiques d'Inclusió del Govern d'Espanya

<https://www.inclusion.gob.es/web/policy-lab/inicio>

Un dels avanços més significatius en la lluita contra l'exclusió social a Espanya en les últimes dècades ha sigut la posada en marxa de l'Ingrés Mínim Vital (IMV). A través del Laboratori de Polítiques d'Inclusió i la seua nova web, el Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions impulsa projectes pilot per al desplegament d'itineraris d'inclusió vinculats al IMV. Estos itineraris estan permetent arribar cada dia a més persones amb una àmplia cobertura per a lluitar contra la pobresa.

Guía ClimaDIS – Per una transició ecològica inclusiva

<https://guiaclimacermi.es>

El Comité Espanyol de Representants de Persones amb Discapacitat (CERMI) ha presentat la seua nova web Guia ClimaDIS, una eina accessible dirigida a impulsar la participació activa de les persones amb discapacitat en la lluita contra el canvi climàtic. La Guia és un manual estratègic que promou una transició ecològica inclusiva i accessible, capaç d'integrar a tots els col·lectius vulnerables (des de dones i infància fins a persones amb discapacitat) en polítiques ambientals eficaces.

TEMES DE ACTUALITAT

IMPACTE I RESPOSTA DEL COOPERATIVISME I L'ECONOMIA SOCIAL A LES INUNDACIONS D'OCTUBRE DE 2024 A LA PROVÍNCIA DE VALÈNCIA

Tema d'actualitat coordinat per **José Luis Monzón Campos**,
Director de la revista 'Notícies del CIDE' i director de CIRIEC-Espanya

Introducció: Va passar la DANA per València, Capital de l'Economia Social, més que mai, solidària

Al febrer de 2024 la ciutat de València va ser declarada Capital Espanyola de l'Economia Social pel Ministeri de Treball i Economia Social i el Consell Estatal per al Foment de l'Economia Social, a partir de la candidatura promoguda per la Generalitat Valenciana i l'Ajuntament de València, a petició de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana.

València va viure esta capitalitat marcada per dos tragèdies que han commogut a la nostra societat: el devastador incendi del barri de Campanar, a València, ocorregut el 22 de febrer de 2024, i la DANA que va afectar la seua província el 29 d'octubre del mateix any, amb les terribles seqüeles de tantes vides destrossades, de milers i milers d'il·lusions trencades i de projectes afonats després de tota una vida d'anhels personals i esforços col·lectius.

En este escenari d'adversitats, l'economia social valenciana va ser posada a prova, demostrant la seua vitalitat i la seua extraordinària capacitat per a fer front als desafiaments.

Des del primer moment de la catastròfica DANA, el cooperativisme, el mutualisme i el tercer sector d'acció social es van bolcar en les ajudes a les poblacions afectades. Cooperatives com ANECOOP, CONSUM, FLORIDA UNIVERSITÀRIA, CAIXA POPULAR, GRUP CAIXA RURAL, GRUP CAJAMAR i moltes altres, van facilitar des de primera hora aliments i instal·lacions i, en el cas de les cooperatives de crèdit, van destinar ajudes directes per diversos milions d'euros. La

mútua DIVINA SEGURS va crear un fons de suport i ajudes directes per import de 4 milions d'euros i va donar un miler de hidronejadores a 13 municipis i 2 pedanies afectats per la DANA.

En el tercer sector d'acció social, CREU ROJA, CARITAS, GRUP SOCIAL ONCE, MISSATGERS DE LA PAZ, CERMI i la PLATAFORMA DEL VOLUNTARIAT (tots ells integrats en la Plataforma del Tercer Sector d'Acció Social) van reaccionar a la catàstrofe de manera intensa i solidària. Les imatges de més de 50.000 persones voluntàries desplaçades a la zona "zero" de la DANA, van donar la volta al món i romandran per sempre en l'imaginari col·lectiu.

A la Universitat de València, des del IUDESCOOP i el CIRIEC-Espanya, es va reaccionar amb rapidesa i en la primera setmana de novembre ja es disposava d'un complet informe sobre l'impacte de la DANA en les cooperatives afectades, elaborat conjuntament pel Portal Estadístic de l'Economia Social Valenciana (VALESTAT) i CONCOVAL.

Esta vibrant resposta de l'economia social a la catàstrofe de la DANA no ha sigut fruit de la casualitat. Respon a la profunda tradició cooperativista, associativa i mutualista de la societat valenciana, més que centenària, i que en l'actualitat s'expressa amb més de 10.000 empreses i entitats, 13.000 milions d'euros de xifra de negocis, 100.000 ocupacions retribuïdes, 500.000 voluntaris i un teixit associatiu integrat per més de 3 milions de persones.

Però, amb ser eloqüents de per si mateix estes dades, la força i importància de l'economia social radica en els valors que la definixen, i que la configuren com

Des del primer moment de la catastròfica DANA, el cooperativisme, el mutualisme i el tercer sector d'acció social es van bolcar en les ajudes a les poblacions afectades.

Una vibrant resposta de l'economia social, que no és fruit de la casualitat. Respon a la profunda tradició cooperativista, associativa i mutualista de la societat valenciana, més que centenària.

un pilar imprescindible per a un desenvolupament sostenible i inclusiu. Són valors que s'inspiren en la cultura del treball, la participació democràtica i la solidaritat, en la cooperació i en la subordinació del capital a la satisfacció de les necessitats humanes.

Estos són els valors que vertebren els compromisos de l'economia social amb la societat valenciana davant els reptes i amenaces del canvi climàtic, les guerres, les desigualtats, l'exclusió social i el racisme, la desocupació, el treball precari, l'espoli dels agricultors i les crisis pandèmiques.

Enfront d'estos desafiaments, l'economia social ha demostrat, una vegada més, els seus compromisos amb la societat valenciana:

- Compromís amb l'ocupació decent, impulsant i consolidant iniciatives d'emprenedoria col·lectiva mitjançant projectes empresarials cooperatius, solidaris, participatius i competitius. Com els que ja existixen i constitueixen una història d'èxits de democràcia econòmica i estabilitat en l'ocupació en els àmbits de l'ensenyament, la distribució comercial, el crèdit, la indústria, la construcció i els serveis.

- Compromís amb el desenvolupament en el medi agrari i rural a través de l'associacionisme cooperatiu, racionalitzant la producció, internalitzant la generació de valors afegits i creant noves fonts de riquesa. L'agricultura, més que cap altra activitat, és patrimoni i símbol de la manera de ser i de fer del nostre poble i, per això, l'economia social té la legítima satisfacció d'haver desenvolupat en el seu si activitats empresarials amb un lideratge consolidat.

- Compromís amb les persones majors mitjançant projectes que atenen les seues necessitats a través d'una economia social de les cures que dignifica i humanitza la longevitat.

- Compromís amb les persones més vulnerables mitjançant l'acció i l'impuls d'un fort teixit associatiu, capaç d'integrar-les en un projecte social comú, de tota la ciutadania.

- Compromís amb l'economia del coneixement i la investigació a través de les xarxes d'investigació de les universitats i centres d'investigació valencians d'economia social, que constitueixen una referència internacional de primer nivell.

- Compromís per una transició ecològica justa, per la protecció del medi ambient, l'equilibri ecològic i el desenvolupament humà sostenible, entés este com el que atén les necessitats del present sense comprometre la capacitat de les generacions esdevenidores per a atendre les seues pròpies necessitats.

Estos compromisos, inequívocament assumits per l'economia social valenciana, conferixen a esta una clara dimensió de servei públic, que emplaça a les administracions públiques per a assumir les potencialitats de l'economia social, estimulant les seues iniciatives d'emprenedoria, remonent els obstacles que s'oposen al seu desenvolupament i establint compromisos recíprocs amb els actors de l'economia social, que permeten la consecució d'objectius d'interés general.

Objectius d'interés general que les empreses i entitats de l'economia social han assumit com a propis. Objectius complexos, però necessaris, si es vol assegurar una senda de progrés i benestar per al nostre poble. I objectius possibles, si els diferents sectors socials i econòmics i les administracions públiques els assumeixen com a propis i es comprometen solidàriament en la seua consecució.

Com a universitaris i com a ciutadans, tots els hòmens i dones que formem part del CIRIEC-Espanya i del IUDESCOOP ens sentim profundament orgullosos de l'economia social, de les empreses i organitzacions que la integren, de la seua resposta, enèrgica i solidària, a la catastròfica DANA que va assolir les nostres comarques.

José Luis Monzón

Director de Notícies del CIDEA

Director de CIRIEC-Espanya

IMPACTE DE LA DANA EN LES COOPERATIVES DE LES ZONES AFECTADES A LA PROVÍNCIA DE VALÈNCIA. INFORME CIRIEC-VALESTAT-CONCOVAL

Les cooperatives de la província de València tenen una forta implantació en els territoris més danyats per la DANA. En xifres globals, les 477 cooperatives radicades en els municipis afectats representen el 30 % de les cooperatives de la província i el 17,5 % de les cooperatives en la Comunitat Valenciana. Estes 477 cooperatives donen ocupació a prop de 11.000 treballadors i servei a més de 65.000 usuaris; les seues vendes anuals agregades ascendixen a 1.527 milions d'euros i aporten 286 milions d'euros al PIB valencià.

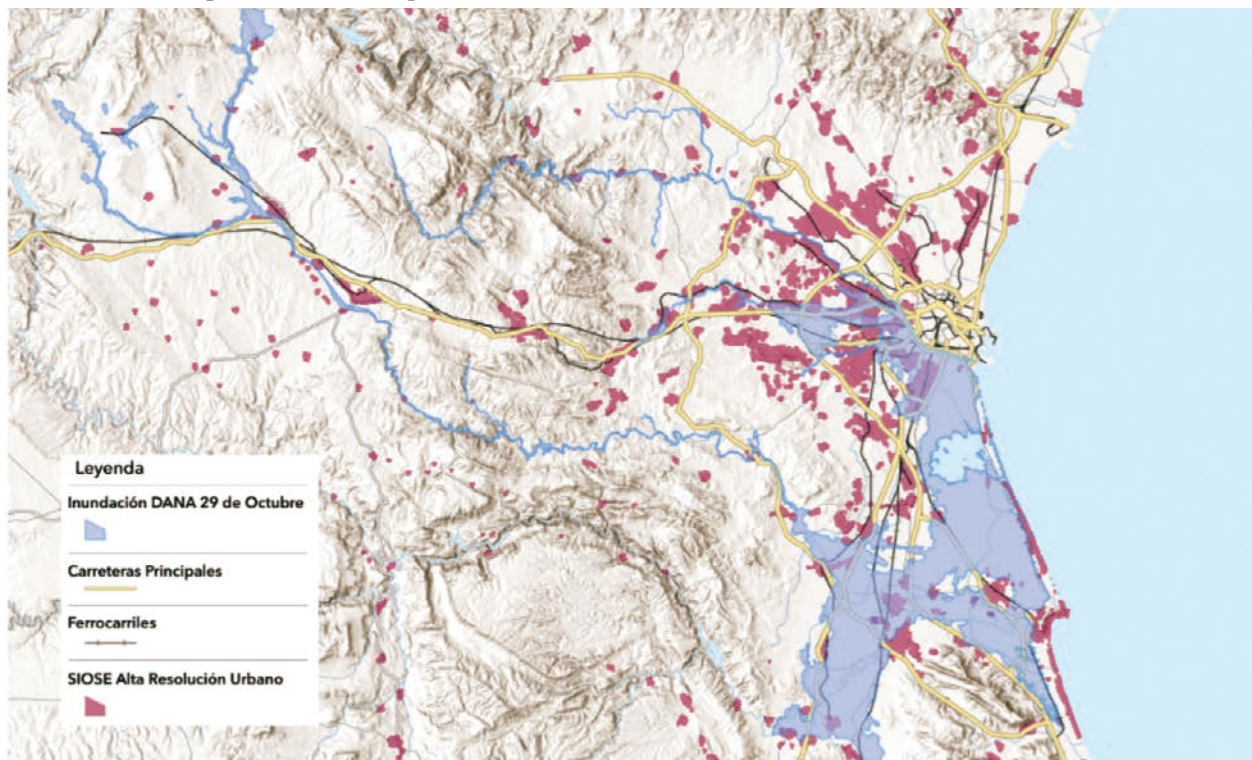
La catàstrofe provocada per la DANA a la província de València va afectar per tant l'activitat d'un nombre significatiu de cooperatives, així com als seus treballadors, socis i usuaris. Un informe d'urgència elaborat per CIRIEC, VALESTAT i CONCOVAL va poder aproximar algunes xifres generals de l'impacte socioeconòmic provocat per este fenomen.

Així, de les 1.564 cooperatives actives a la província en l'actualitat, els efectes de la DANA han afectat un total de 477 entitats que es troben repartides pels 65 municipis afectats. No obstant això, no totes elles s'han vist igualment afectades. En els municipis més greument danyats, aquells que es consideren "zona

0" (Aldaia, Alfafar, Benetússer, Catarroja, Chiva, Masanassa, Paiporta, Picanya, Sedaví, Silla i Utiel) hi ha actives un total de 72 cooperatives amb una ocupació directa de 1.089 treballadors (excloent a Consum, amb seu a Silla, que té més de 20.000 treballadors repartits per nombrosos centres de treball, dins i fora de la zona afectada), que generen unes vendes de 114,2 milions d'euros (de nou, excloent a Consum).

L'afectació en la resta de municipis és molt desigual. Per posar un exemple, el municipi de Torrent ha sigut parcialment afectat per la DANA, per la qual cosa solament s'han vist afectades les instal·lacions d'aquelles cooperatives prop de les zones inundades, bàsicament les agrícoles i industrials (amb seu en el polígon industrial del Mas del Judge); mentres que un nombre significatiu de cooperatives de serveis no han vist compromesa la continuïtat de la seua activitat en el curt i mitjà termini. Així, cooperatives d'ensenyament (El Drac), financeres (Caixa Rural de Torrent) o comercials (Torrent wagen, Dietaset, etc.), encara que s'han vist afectades momentàniament per l'esdeveniment meteorològic, tornaran ràpidament a l'activitat.

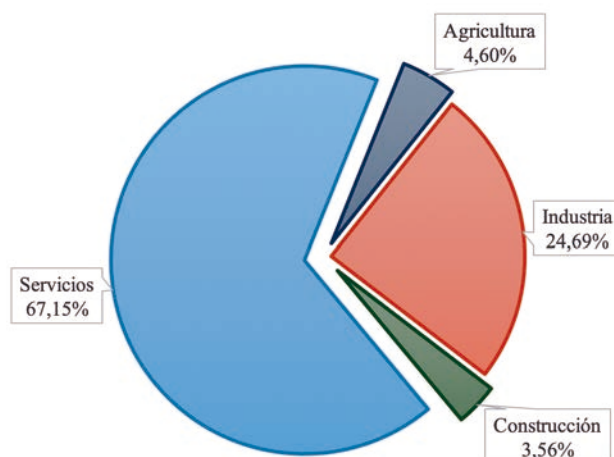
Zones afectades per la DANA a la província de València

Taula 1. Nombre de cooperatives en els municipis de la "zona 0"

Municipio	Cooperativas
Aldaia	10
Alfajar	3
Benetússer	5
Catarroja	15
Chiva	3
Massanassa	5
Païporta	7
Picanya	5
Sedaví	2
Silla	5
Utiel	12
Total	72

Font: Registre de Cooperatives Comunitat Valenciana.

Gràfic 1. Cooperatives en municipis afectats per sectors d'activitat

Font: Registre de Cooperatives Comunitat Valenciana.

Taula 2. Cooperatives en municipis afectats per classe de cooperativa

Classe de cooperativa	Número	%
TREBALL ASSOCIAT	307	64,4%
VIVENDES	13	2,7%
POLIVALENT- PRINCIPALMENT AGRÀRIA	4	0,8%
AGROALIMENTÀRIES	94	19,7%
CRÈDIT	7	1,5%
CONSUM	8	1,7%
TRANSPORTS DE SERVEIS	4	0,8%
INTEGRACIÓ SOCIAL DE CONSUM	1	0,2%
SEGON GRAU	5	1,1%
SERVEIS	5	1,1%
TRANSPORTS DE TREBALL ASSOCIAT	16	3,4%
EXPLOTACIÓ COMUNITARIA DE LA TERRA	2	0,4%
ENSENYAMENT DE TREBALL ASSOCIAT	2	0,4%
POLIVALENT CONSUM, TREBALL ASSOCIAT I SERVEIS EMP.I PROF	1	0,2%
TREBALL ASSOCIAT PROFESSIONAL	5	1,1%
ENSENYANÇA MIXTA	1	0,2%
INTEGRACIÓ SOCIAL DE TREBALL ASSOCIAT	1	0,2%
POLIVALENT CONSUM AMB SOC.TREBALLADORS	1	0,2%
Total	477	100%

Impacte de la DANA en les cooperatives per sectors

Oficines de caixes rurals i cooperatives de crèdit

El sector del crèdit cooperatiu va patir danys en oficines d'entitats com Caixa Popular, amb 29 oficines en zones afectades, l'oficina de Caixa Rural Albal, les sis de Caixa Rural Algemesí, les cinc de Caixa Rural l'Alcudia i més de 50 oficines del Grup Cooperatiu Cajamar.

Impacte en cooperatives elèctriques

Van ser afectades cooperatives elèctriques, comunitats energètiques, instal·lacions solars i altres d'energia renovable a Castellar, Guadassuar, Catarroja, Alginet, Chera i Sot de Chera, entre altres.

En les poblacions de Chera i Sot de Chera els danys van ser molt importants en la infraestructura, ja que les seues instal·lacions estan prop de rius i barrancs, la qual cosa va provocar que hagueren de funcionar amb grups electrògens, amb un cost elevadíssim.

Danys en la indústria i el transport cooperatius

En el sector de transport per carretera, al voltant de 1.000 camions van patir importants danys, tots ells pertanyents tant a transportistes residents en les zones afectades com de la resta d'Espanya.

Les cooperatives de transportistes van perdre nombrosos vehicles i van tindre danys en hangars, assortidors i despatxos. Així mateix, es van veure afectades cooperatives de taxistes, de repartiment i vehicles industrials en polígons i comerços.

Afectacions en la distribució alimentària

La cooperativa Consum va patir danys en 70 supermercats entre propis i franquiciats, afectant 1.000 persones de les seues botigues. A més, va patir saquejos també en diversos dels supermercats en zones afectades.

Sector agroalimentari: Danys principals en cítrics, Kaki i arròs

S'estima que van ser 25.000 les hectàrees de cultiu afectades. Va haver-hi quantiosos danys en camins rurals, amb desprendiments i desmunts provocats per les aigües, així com danys en ponts i altres vies de comunicació. Danys en magatzems i indústries en les cooperatives de l'Alcúdia, Carlet, Massalavés, Alfarb i Llombai, així com a Massanassa.

Respecte de les collites, es van produir greus danys en cítrics, kaki i arròs. A Massanassa i El Palmar l'aigua va entrar en els magatzems de les cooperatives on dels 7 milions de quilos d'arròs que tenien emmagatzemats i condicionant-se van perdre aproximada-

ment 2 milions. Els arrossars es van veure danyats també pels residus arrossegats en les riuades.

La campanya de cítrics va patir greus danys a conseqüència de l'afectació de molts dels arbres fruiters per la humitat i la consegüent asfíxia radical o malalties d'arrel. També es van destruir casetes de reg, sistemes de reg per degoteig, ferramentes, magatzems i naus agrícoles, amb pèrdues quantioses. La Foia de Buñol, la Ribera Alta, la Ribera Baixa o L'Horta Sud són comarques amb molta superfície de cítrics, per la qual cosa l'oferta i comercialització es van veure greument minvades.

Ensenyament

El cooperativisme d'ensenyament en la Comunitat Valenciana pel seu origen té gran part de les seues instal·lacions en les zones afectades, principalment en l'Horta Sud, on es concentra gran part de l'alumnat. Va haver-hi pèrdues en instal·lacions (aules, murs, portes, zones esportives i patis), mobiliari i materials en escoles cooperatives afectades en les zones devastades.

Van ser molt afectades cooperatives com Florida Grup Educatiu en els seus diferents centres i especialment a Catarroja, Ninos, La Gavina o Col·legi Larrodé, entre altres. Ninos escoles de 0 a 3 anys va patir greus danys a Alfafar, Picanya, Chiva i Albal, amb dos instal·lacions totalment destruïdes. La Gavina a Picanya i Larrodé a Catarroja van tindre molt afectades les seues instal·lacions.

Professionals, pimes i comerços en cooperatives de treball associat

El 20 % de les cooperatives de treball associat va perdre totes les seues instal·lacions: pimes i micropimes en comerços com a bars, despatxos, tallers, perruqueries, etc. Petites empreses van patir importants danys col·laterals amb pèrdua de negoci, algunes d'elles com la cooperativa Asterisc, dedicada al teatre i a activitats culturals, que realitza la seua activitat en el Teatre Auditori d'Aldaia.

Altres empreses més grans, com Serveis Futurs, amb 100 auxiliars de neteja, va veure com les seues instal·lacions van quedar totalment destruïdes. Finalment, altres cooperatives que treballen per la integració de col·lectius desfavorits, com la cooperativa Plataforma d'Iniciatives Socials a Alfafar, van patir també greus danys.

Cooperatives de vivenda

Les vivendes situades en les zones inundades s'estimen en desenes de milers, una part de les quals procedixen de vivendes cooperatives.

LA SOLIDARITAT COOPERATIVA ENFRONT A LA DANA

per **Emilio Sampedro Baixauli**

President de Concoval (Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana)

477 Cooperatives valencianes tenen la seu en els municipis afectats per la dana. I algunes d'elles amb molts establiments oberts al públic en les zones afectades: Consum, 69; Grup Cajamar, 30; Coinfer, 11; Caixa Popular, 10.

La barrancada va impactar en un territori molt cooperativitzat. Les comarques més castigades (L'Horta, La Ribera, Utiel-Requena, Camp del Túria...) són intensives en cooperativisme. Més d'un 30 % de les cooperatives de la província de València i un 17,5 % de les del conjunt de la Comunitat estan concentrades en els municipis afectats. Quasi 11.000 persones treballant en cooperatives en les zones sinistrades i més de 65.000 usuaris afectats. D'una manera molt breu, i sense entrar en els detalls, eixe va ser l'impacte.

Però és important comprendre, també, que més de la mitat de la població valenciana és cooperativista. I això significa que, quan passa alguna cosa a València, les cooperatives ens sentim interpel·lades. I la dana que ens va assolir el 29 d'octubre de l'any passat, a més de provocar quantioses pèrdues en les nostres empreses, va ser -sobretot- una catàstrofe que va violentar la vida de la nostra gent. Tinguem present que les cooperatives no som empreses com les altres: les cooperatives som empreses que reunim persones i, a partir d'ací, comencem a "fer economia"; no al revés.

Per això, des de la mateixa nit del 29 d'octubre, les cooperatives van reaccionar per a fer front a la situació d'emergència. En col·laboració amb autoritats locals i ONG, es van fer arribar aigua, aliments, material de ferreteria, de neteja i productes de tota mena.

Personalment, recorde haver parlat en menys de 24 hores amb més de vint cooperatives, grans i xicotetes, de totes les classes, de tota condició. La resposta, en tots els casos -absolutament en tots els casos- va ser extraordinària i commovedora. I la meua experiència personal és només un botó de mostra.

En aquells dies que van seguir a la fatídica nit, cada u estava "traient el seu fang", uns amb graneres i pales, uns altres amb el telèfon mòbil, uns altres al volant d'un cotxe, d'una furgoneta, d'un camió o d'un tractor... De mil maneres:

- Ajudant a netejar, clar.
- Reparant danys en edificis i aportant bombes d'aigua (sabem que ho van fer, per exemple, Taulell, Eclèctec i Creaqció).
- Allotjant persones afectades.
- Repartint medicaments: les cooperatives de farmacèutics van reforçar rutes i estoc per a proveir a les farmàcies de les zones sinistrades.
- Proporcionant internet gratuïta que va facilitar la comunicació en zones damnificades. Ho va fer la cooperativa elèctrica d'Alginet.
- Moltes escoles van arrebregar recursos educatius i jocs per a espais lúdics infantils o van crear menjadors solidaris: Escola 2, El Drac, Marcais...

Fins i tot, sobre el terreny, les cooperatives, encara estant afectades, estaven també ajudant en el seu entorn al mateix temps:

- Van proporcionar electricitat en localitats que havien perdut el subministrament (ho van fer les cooperatives elèctriques de Sot de Chera i de Chera).
- Van facilitar maquinària agrícola per a col·laborar en l'evacuació i neteja dels carrers (molts agricultors, socis de cooperatives de la Ribera, L'Horta i Utiel-Requena, van eixir al carrer).
- Altres cooperatives van posar les seues instal·lacions a la disposició de les Administracions per a facilitar la prestació de serveis públics sanitaris, d'acolliment i veterinaris (ho va fer Florida, a Catarroja, que estava absolutament arrasada).
- O es van convertir en base per a la recepció i distribució de productes que es repartien després per

"La resposta cooperativa enfront de la dana va ser ràpida, solidària i activa. I això volem posar-ho en valor: No sols cal explicar com patim les cooperatives els devastadors efectes de la catàstrofe, sinó també la nostra capacitat de recuperació i la nostra solidaritat".

"Que ens servisca per a compartir l'orgull de ser cooperativistes: per a recordar per què ens vam fer cooperativistes i per què continuem sent-ho".

la zona. La gent de La Ribera recordarà en què es va convertir Copal durant aquells dies; i és només un dels casos. Cooperatives xicotetes com per exemple Makea, en La Punta, o Factoria d'Idees i Creació, a Alginet, també van cedir els seus locals com a punt logístic intermedi.

A més, algunes cooperatives singulars, les més grans i potents, com Anecoop, Consum, Coarval, Coinfer o Grup Sorolla, han sigut un model d'extraordinària generositat, recaptant fons per a ajudar a cooperatives danyades i compensant als seus treballadors i familiars afectats amb importants sumes econòmiques (que van ser aportades per la pròpia cooperativa, però també per cooperativistes no afectats en favor dels seus companys i companyes damnificats). Gràcies a Consum, per exemple, les residències de persones majors, menors i amb discapacitat, van rebre diàriament, des del primer dia, aliments i aigua. I Anecoop, per part seua, en coordinació amb Concoval, va repartir una important suma de diners entre xicotetes cooperatives afectades.

Per la seua part, les cooperatives de crèdit (que convé recordar que són les úniques entitats financeres amb capital 100 % valencià que ens queden) van disposar ràpidament línies de finançament sense interessos ni comissions. Ho van fer Caixa Popular, les cooperatives del Grup Cajamar i les caixes rurals de pobles afectats, com la d'Albal o Algemesí.

En el pla més institucional, Cepes i Concoval impulsem la creació d'un fons per a ajudar en la recuperació d'empreses d'economia social afectades; un fons que

ha rebut donacions de cooperatives valencianes i altres comunitats autònomes com Catalunya, Euskadi i Madrid. I hem de reconèixer que este fons es va constituir per iniciativa dels companys cooperativistes de fora de València, que immediatament ens van cridar per a dir-nos que volien ajudar a les cooperatives valencianes.

Sense eixir-nos de l'àmbit estatal, també des de la Unió Espanyola de Cooperatives d'Ensenyament (UECOE) es va constituir un fons per a la reconstrucció de les cooperatives educatives més danyades.

En suma, l'economia social espanyola i valenciana han recaptat i repartit, específicament entre empreses cooperatives i entitats d'economia social afectades, al voltant de 500.000 euros. I tot això, per descomptat, al marge de les accions de voluntariat de la nostra gent i de les ajudes que moltes cooperatives van concedir als seus treballadors afectats i de les donacions que es van fer, en diners i en espècie, per al suport a l'acció desenrotllada sobre el terreny per les ONG. Això van ser milions.

La resposta cooperativa enfront de la dana va ser ràpida, solidària i activa. I això volem posar-ho en valor: No sols cal explicar com patim les cooperatives els devastadors efectes de la catàstrofe, sinó també la nostra capacitat de recuperació i la nostra solidaritat.

I que ens servisca per a compartir l'orgull de ser cooperativistes: per a recordar per què ens vam fer cooperativistes i per què continuem sent-ho. La resposta és, entre altres coses, perquè les cooperatives mai mirem cap a un altre costat.

RECONSTRUIR DES DEL COMÚ: ALIANCES PÚBLIC-SOCIALS PER A UNA RECUPERACIÓ JUSTA DESPRÉS DE LA DANA

per **María José Vañó Vañó**
Professora de Dret Mercantil, Universitat de València
Investigadora de IUDESCOOP

La catàstrofe climàtica ocasionada per la DANA ha posat en relleu la necessitat urgent de repensar els models de reconstrucció i resposta local des de marcs jurídics que prioritzen l'interés general, la cohesió social i la sostenibilitat. En este context, l'economia social no sols representa una alternativa organitzativa eficaç, sinó una via plenament habilitada pel dret vigent per a col·laborar amb les administracions públiques en la provisió de serveis essencials. Este plantejament compta amb fonament legal exprés en l'ordenament autonòmic i estatal.

En primer lloc, la Llei 8/2003, de 24 de març, de Cooperatives de la Comunitat Valenciana, modificada per la Llei 2/2023, de 30 de març, incorpora en el seu article 99 bis una regulació específica de les cooperatives d'iniciativa social prestadores de serveis d'interés econòmic general. El precepte estableix que estes cooperatives poden desenvolupar activitats vinculades a serveis bàsics -com a vivenda, energia, salut, dependència o mobilitat- en benefici de la col·lectivitat i en règim de continuïtat.

De manera rellevant, l'apartat 4 de l'article 99 bis estableix:

“Quan no procedisca la relació contractual emparada en la legislació de contractes del sector públic entre l'Administració i la cooperativa d'iniciativa social, la relació entre les dos parts es formalitzarà en un conveni de col·laboració que establisca de manera objectiva les obligacions de servei públic imposades i els mecanismes de control quant a les mateixes que es reserva l'entitat local”.

Esta previsió permet, amb ple suport legal, la subscipció de convenis de col·laboració entre cooperatives d'iniciativa social i entitats locals, fora del marc típic de la contractació pública, sempre que existisca una finalitat d'interés general i s'establisca el control públic corresponent. La norma introduïx així una via complementària al procediment contractual, adaptada a la naturalesa no lucrativa i orientada al servei públic d'estes entitats.

A nivell estatal, la Llei 5/2011, de 29 de març, d'Economia Social, definix a les cooperatives com a part integrant d'un conjunt d'entitats que, des de la iniciativa privada, persegueixen l'interés general econòmic o social. Esta llei reconeix expressament la seua contribució al desenvolupament territorial, la inclusió i l'equitat, i crida a les administracions públiques al seu foment.

A més, la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic, permet incorporar a entitats de l'economia social en processos de contractació pública mitjançant fórmules com:

- La reserva de contractes a entitats sense ànim de lucre, cooperatives d'iniciativa social i empreses socials (art. 77).
- La introducció de criteris socials i mediambientals en els plecs i adjudicacions (arts. 1.3, 35 i 145).
- La firma de convenis de col·laboració quan no procedisca el contracte administratiu, en aplicació del que es preveu en la disposició addicional octava i l'article 47.

En conseqüència, reconstruir des de l'economia social no sols és viable jurídica i tècnicament: és una opció contemplada expressament en la normativa vigent, tant a nivell autonòmic com estatal. La utilització de convenis de col·laboració amb cooperatives d'iniciativa social permet una actuació legal, transparent i orientada a l'interés públic, especialment adequada en contextos on la urgència, la proximitat territorial i la finalitat social exigixen fórmules flexibles i responsables.

LLuny de ser una solució informal o marginal, esta forma de col·laboració públic-social és una eina legítima i regulada, que permet afrontar la reconstrucció des d'estructures democràtiques, participatives i amb arrelament comunitari, donant compliment als principis constitucionals d'eficàcia, solidaritat, subsidiarietat i participació.

Este marc jurídic va servir de base i horitzó per a la jornada celebrada el 25 de març de 2025 a la Univer-

sitat de València, on administracions públiques, entitats de l'economia social, responsables municipals, cooperatives, fundacions i plataformes ciutadanes es van reunir per a compartir experiències, formular propostes i reivindicar el reconeixement operatiu d'estes ferramentes legals en els processos de reconstrucció. El que va seguir no va ser una simple exposició de bones pràctiques, sinó una deliberació col·lectiva sobre com activar, des del jurídic i el comunitari, una recuperació transformadora i justa.

L'obertura de la jornada va evidenciar que el marc jurídic que habilita la col·laboració públic-social comença a trobar ressò en el discurs institucional. L'acte va ser inaugurat per Pilar Bernabé, delegada del Govern en la Comunitat Valenciana, qui va subratllar la necessitat que la reconstrucció post-DANA es fonamente en estructures econòmiques més justes, sostenibles i participatives. Va fer referència directa als fons mobilitzats des de l'Estat en matèria d'agricultura, vivenda i tercer sector, i va reconèixer expressament el valor de l'economia social com a “motor de resiliència i proximitat”.

Zulima Pérez, assessora de la secretaria d'Estat de Política Territorial, va reivindicar el paper de les entitats locals en la gestió de l'emergència i va vincular la reconstrucció al compliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, amb especial menció al ODS 11 (ciutats i comunitats sostenibles) i al ODS 17 (aliances per a aconseguir els objectius). Pérez va situar l'economia social com a aliada natural dels poders públics en estos processos, destacant la necessitat de dotar als ajuntaments d'instruments normatius que faciliten estes aliances.

Andrés Lluch, director general d'Ocupació, Cooperativisme i Seguretat Laboral de la Generalitat Valenciana, va reafirmar el compromís institucional amb la reconstrucció post-DANA, destacant el paper essencial de l'economia social com a motor de recuperació territorial. Va subratllar que les cooperatives valencianes, prop de 500 presents en la zona afectada, han demostrat capacitat de reacció i arrelament. Va apel·lar a la necessitat de liderar des del públic una reconstrucció sostenible i coordinada, amb l'economia social com a aliada natural, i va anunciar l'aprovació recent del Pla Estratègic de Reconstrucció, estructurat en set eixos i més de cinquanta mesures. Encara que no va entrar en els detalls normatius, va insistir en la necessitat de models que integren ocupació, sostenibilitat i innovació amb fort component territorial.

Des de l'àmbit universitari, van intervindre també Clara Viana, degana de la Facultat de Dret, i Francisco Muñoz, degà de la Facultat d'Economia, els qui van expressar el compromís dels seus centres amb la in-

vestigació aplicada i la transferència de coneixement en matèria d'economia social, i van valorar el treball conjunt entre universitat, administració i teixit cooperatiu com a model de governança a consolidar.

Governos locals enfront de la DANA: límits normatius, respostes comunitàries i demandes de reforma

Esta primera taula institucional va marcar el to de la resta de la jornada: no es tractava de teoritzar sobre models alternatius, sinó d'activar els marcs legals existents per a fer-los operatius en situacions concretes d'emergència i reconstrucció. L'economia social va ser nomenada no com un complement, sinó com un soci estratègic amb base jurídica clara i suport institucional creixent.

La taula d'alcaldes va posar veu al sofriment viscut en els municipis afectats per la DANA i va visibilitzar les carències estructurals amb les quals s'enfronten a una reconstrucció de gran envergadura. Van intervenir Maribel Albalat, alcaldessa de Paiporta; Guillermo Luján, alcalde d'Aldaia; i Salvador Climent, alcalde de Llombai. Al costat d'ells, la secretària general de l'Ajuntament de Catarroja, Remedios Ibáñez, va oferir una de les reflexions jurídiques més contundents de la jornada.

Maribel Albalat va relatar com a Paiporta, un municipi de quasi 30.000 habitants, la DANA va deixar al poble sense serveis públics, sense aigua, sense alimentació, amb comerços tancats i amb més de 2.000 persones desplaçades de plantes baixes. Va assenyalar la falta de recursos tècnics i humans per a gestionar l'emergència, i com el suport ciutadà i del tercer sector va ser crucial. Va agrair l'ajuda espontània rebuda -“voluntaris amb pales”, col·legis professionals, ONG- i va subratllar que s'ha recuperat menys del 50 % del teixit urbà i econòmic. “El 20 % dels comerços no anaven a obrir i els que ho fan, funcionen en precari.

Guillermo Luján, alcalde d'Aldaia, va centrar la seua intervenció en la necessitat de reconèixer institucionalment el que ha passat, especialment entorn del barranc de la Saleta, on es van produir sis morts. Va lamentar que moltes de les obres de prevenció pendents des de fa anys no s'havien executat. Va reclamar major responsabilitat compartida i coordinació entre administracions per a no normalitzar la falta d'inversió en seguretat hidràulica. Va reivindicar que els plans municipals d'emergència han d'adaptar-se a realitats noves i més extremes: “El 29 d'octubre no va ser una DANA, va ser un tsunami”, va afirmar, assenyalant que les instruccions del seu pla local (allunyar-se dels barrancs) eren, tràgicament, el contrari del que hauria salvat vides.

Salvador Climent, des de Llombai, va exposar el drama d'un municipi agrícola completament incomunicat. "456 litres per metre quadrat en poques hores ho van destruir tot". Aïllats durant tres dies, sense subministraments, van viure una situació de col·lapse. Climent va subratllar la falta de capacitat municipal per a gestionar els fons rebuts: encara que disposen de recursos, "tenim la mateixa gent que abans" i no hi ha empreses locals suficients per a executar les obres. El municipi segueix amb camins intransitables, camps inservibles i greus problemes de gestió de l'aigua. Va assenyalar a més que TRAGSA ha reconegut públicament la falta de múscul empresarial per a assumir la reconstrucció rural.

La intervenció més tècnica de la taula va ser la de Remedios Ibáñez, secretària general de l'Ajuntament de Catarroja, qui va plantejar els límits del marc jurídic-administratiu actual per a actuar en contextos d'emergència. Va explicar que Catarroja ha de gestionar més de 138 milions d'euros en ajudes, en contrast amb un pressupost municipal ordinari de 22 milions a l'any. Va identificar dos grans problemes:

1. La rigidesa del sistema de contractació pública: "Encara que seguim en emergència, és molt poc probable que puguem encomanar una obra a dit", va explicar, i va afegir que "els mecanismes actuals no són àgils, encara que sí garantistes", la qual cosa genera un efecte pèndul entre l'exigència de concurrència i la necessitat d'actuar amb urgència.

2. La falta d'instruments per a col·laborar amb el tercer sector: "No disposem d'un instrument de contractació ad hoc, transparent, competitiu i ràpid; ne-

cessitem convenis de col·laboració més flexibles", va reclamar. Va reconèixer que el suport del sector cooperatiu i de les entitats socials va ser clau en les primeres setmanes, quan l'ajuntament no tenia capacitat per a arribar a tot. Literalment va afirmar: "El no haver de firmar el conveni va ser una gran ajuda", en referència a les col·laboracions informals amb entitats que van suplir funcions municipals sense passar per procediment administratiu.

Ibáñez va subratllar també la necessitat de reformar la normativa vigent, tant per a agilitzar la contractació pública com per a integrar jurídicament al tercer sector i l'economia social en el marc d'emergències. Va reclamar "instruments específics de col·laboració", tant per a la gestió ordinària com per a escenaris extraordinaris. La seua exposició va evidenciar la contradicció entre la normativa ordinària (pensada per a temps de normalitat) i la realitat d'un ajuntament col·lapsat per una catàstrofe climàtica.

Cooperatives, vivenda i articulació ciutadana com a infraestructures socials de la reconstrucció

La segona taula tècnica de la jornada va posar el focus en les ferramentes jurídiques i organitzatives que ja existixen en l'àmbit de l'economia social i que poden activar-se per a respondre a contextos d'emergència i reconstrucció, especialment en sectors estructurals com la vivenda, l'energia, les cures o la participació ciutadana. Van intervindre en esta taula Vicente Duart (responsable del Registre de Cooperatives de la Generalitat Valenciana), Francisco Pérez Caballero (presi-

dent de FECOVI), Montse Llorca (directora de Cohabitem), Raúl Contreras i Antonio Ariño (promotors dels CLERS), José Manuel Pastor (Catedràtic d'Anàlisi Econòmica) i José Pérez (CEO WOZTELL).

Vicente Duart, del Registre de Cooperatives, va presentar amb detall el marc normatiu valencià per a la constitució de cooperatives, recordant que estes poden constituir-se sense cost notarial, amb suport tècnic gratuït de la Generalitat i amb procediments àgils en línia. Va destacar que les cooperatives d'iniciativa social, regulades en la Llei 8/2003 de Cooperatives de la Comunitat Valenciana, especialment després de la seua reforma de 2023, poden constituir-se en sectors com la vivenda, els serveis socials, la salut, l'energia o la mobilitat, quan persegueixen una finalitat d'interés general i no repartixen beneficis.

Duart va subratllar que "la llei permet que els ajuntaments cedisquen drets de superfície sobre sòl públic a cooperatives de vivenda en cessió d'ús", sempre que l'ús responga a l'interés general, i que estes cessions poden formalitzar-se a través de concessions demaniales o convenis, segons el cas. Va recordar que l'article 99 bis, introduït per la Llei 2/2023, permet a les entitats locals establir convenis de col·laboració amb cooperatives d'iniciativa social fora del marc contractual ordinari, sempre que es justifique que no procedix l'aplicació de la Llei de Contractes del Sector Públic.

Francisco Pérez Caballero, president de FECOVI (la federació valenciana de cooperatives de vivenda), va explicar com el model de cessió d'ús permet oferir vivenda assequible, estable i no especulativa en sòls de titularitat pública o privada, amb participació activa dels usuaris. Va mostrar exemples de projectes cooperatius en marxa en municipis xicotets i zones rurals, i va assenyalar que el model està especialment indicat per a persones majors, jòvens o famílies vulnerables, ja que genera comunitat, reduïx costos de manteniment i promou formes de convivència solidària.

Pérez va reclamar als ajuntaments voluntat política i visió a llarg termini: "Si volen que hi haja vives cooperatives, han de reservar sòl i planificar-ho. Sense sòl, no hi ha projecte". Va assenyalar també la necessitat d'acompanyament tècnic, formació dels grups i accés a finançament a través de fons europeus, crèdits blans o col·laboració públic-comunitària.

Montse Llorca, des de Cohabitem, va reforçar eixa idea i va explicar com la vivenda col·laborativa pot activar-se en sòl dotacional sempre que l'ajuntament reconega l'interés social del projecte. Va subratllar que, en contextos d'emergència residencial, com després de la DANA, els models cooperatius permeten donar resposta estable sense caure en lògiques assistencialistes ni especulatives. Va exposar que la vivenda coo-

perativa no és propietat individual ni lloguer, sinó un dret d'ús col·lectiu, gestionat de manera democràtica i amb un enfocament intergeneracional i de cures.

Llorca va denunciar les dificultats actuals: la falta de seguretat jurídica sobre les cessions d'ús, els retards en les tramitacions urbanístiques i l'absència d'un circuit institucional clar per a canalitzar estes iniciatives des de l'administració. "Hi ha voluntat política, però falten ferramentes tècniques i jurídiques adaptades", va afirmar.

Un dels moments més intensos de la jornada va ser la intervenció conjunta d'Antonio Ariño, catedràtic de sociologia i ex vicerector de la Universitat de València, i Raúl Contreras, economista social i promotor d'iniciatives d'economia transformadora. Els dos van explicar com van sorgir i com funcionen els Comitès Locals d'Emergència i Reconstrucció (CLER), que ja operen en més de 15 municipis afectats per la DANA, especialment a la comarca de l'Horta Sud.

Antonio Ariño va contextualitzar la seua aparició com una resposta davant l'absència de representació real de les víctimes en els espais institucionals de reconstrucció, assenyalant que ni en les comissions oficials del Govern ni en els comitès tècnics van ser incloses les persones afectades. Va criticar durament la incapacitat de les categories tradicionals -partits, sindicats, ONG- per a respondre amb agilitat i arrelament a l'emergència, i va proposar entendre la catàstrofe com un fenomen social, no natural:

"Això no és un desastre natural, això és una catàstrofe social causada per models d'ocupació del territori profundament desiguals".

Ariño va explicar que els CLERS han sorgit des de barris històrics com Parc Alcossa o el barri d'Orba, però s'han estés ja a pobles xicotets i mitjans, i funcionen com a espais d'autoorganització veïnal, amb comissions que van des de salut mental i vivenda, fins a projectes de reubicació, ocupació, urbanisme o cultura. Va reivindicar que l'objectiu no és "reconstruir l'anterior", sinó transformar el model existent per a evitar repetir els errors que van agreujar els efectes de la DANA.

Per part seua, Raúl Contreras va centrar la seua intervenció en el caràcter operatiu dels comitès. Va explicar que els CLERS són estructures horitzontals, transparents i obertes, on la ciutadania pren decisions col·lectives i es convida a participar a empreses, ajuntaments i universitats, no com a entitats directives, sinó com "una més".

"Venim a servir, no a dirigir. L'economia ha de posar-se al servei de la vida", va afirmar, reivindicant una lògica de col·laboració radicalment distinta a la delegació institucional o a l'externalització convencional.

Contreras va analitzar també les causes estructurals de la catàstrofe: l'ocupació de zones inundables per part de vivendes i polígons industrials, l'abandó de terres forestals aigües amunt, i l'absència de planificació preventiva. Va explicar que els CLERS han començat a elaborar diagnòstics comunitaris, estan dissenyant instruments financers propis per a avançar ajudes a famílies sense assegurança i han creat catàlegs de valors socials i ambientals per a prioritzar les inversions en funció de l'impacte, no sols del cost econòmic.

Els dos ponents van coincidir que és imprescindible que les administracions reconeguen als CLERS com a infraestructures socials permanents i no com a respostes puntuals. Van proposar fins i tot estendre esta xarxa a municipis no afectats, com a forma anticipada de preparació comunitària enfront de futures emergències climàtiques.

La jornada va incloure també dos intervencions clau des de l'àmbit acadèmic i tecnològic. D'una banda, José Manuel Pastor va presentar les conclusions del comitè d'experts per a la reconstrucció de les zones afectades per la DANA. Va aportar dades rellevants: el PIB no reflectix adequadament els efectes d'una catàstrofe com esta, mentres que el Producte Interior Net (PIN) permet estimar millor la depreciació del capital ocasionada. En este cas, la pèrdua es va estimar en més de 16.000 milions d'euros. Pastor va explicar que la seua anàlisi es va basar en l'estudi de 72 casos internacionals i en entrevistes a responsables locals i agents socials. Va reclamar una transformació profunda del sistema de resposta institucional: inversió estructural, agilització administrativa, infraestructures metropolitanes resilients i una estratègia integral des de l'economia social.

D'altra banda, José Pérez, CEO de WOZTELL i director de la Càtedra Ciutadà Conversacional de la Universitat de València, va presentar la plataforma INCARE (Iniciativa Nacional de Captació de Recursos). Este sistema tecnològic, inspirat en ferramentes utilitzades durant la pandèmia, permet detectar, prioritzar i canalitzar necessitats ciutadanes en temps real, aprofitant-les amb recursos disponibles. José Pérez va subratllar que no gestionen diners, sinó fluxos d'ajuda material i voluntària, amb l'objectiu d'empoderar a la comunitat local i facilitar la coordinació pública i social des de tecnologies conversacionals com WhatsApp o Telegram. INCARE ha sigut testat ja en diversos municipis afectats per la DANA i proposa una via innovadora per a articular la reconstrucció des de l'escolta i la participació.

Sense les fundacions i entitats del tercer sector, la resposta a la DANA hauria sigut més lenta, menys justa i menys humana

L'última taula de la jornada va reunir actors clau de la reconstrucció des de l'economia social, fundacions i plataformes d'innovació oberta. Van participar Vicent Moros (Fundació Colisée), Ana Tórtola (Nova Fundació Feina), Mavi Leida (Fundació Novaterra), Ximo Planells (Fundació Horta Sud), Jorge Valls (Fundació València Clima i Energia) i Larissa Moura (Inneürope).

Vicent Moros, des de Colisée, va descriure l'actuació de la seua organització en la fase crítica d'evacuació i atenció a persones majors, posant a disposició places residencials i personal de suport. Va reivindicar la necessitat que els plans municipals d'emergència incloguen als centres residencials com a nodes essencials, i que existisca una coordinació anticipada amb el tercer sector sanitari i de cures.

Ana Tórtola, de Nova Feina, va explicar amb detall l'actuació de la seua entitat des del primer moment: repartiment de productes de primera necessitat, atenció psicosocial, formació per a la reconstrucció (cursos expressos de pintura i construcció), creació d'un banc de eines comunitàries i orientació laboral a persones afectades, moltes d'elles en situació prèvia d'exclusió. Va destacar també que des de Nova Feina van elaborar un cens intern de persones usuàries afectades -especialment a Catarroja- per a identificar les seues necessitats urgents i establir contacte amb les famílies desplaçades.

Mavi Leida, de la Fundació Novaterra, va explicar que la seua intervenció en la post-emergència es va articular a través del projecte AVANT, dissenyat per a donar-li la volta a la DANA des de l'àmbit de l'ocupació i la reconstrucció comunitària. Es tracta d'una iniciativa d'inserció sociolaboral finançada parcialment per empreses i amb suport institucional, que actua com a pont entre serveis socials, ocupació i teixit empresarial, especialment per a persones que no accedixen als canals tradicionals. AVANT combina acompanyament emocional, orientació laboral, capacitació tècnica en oficis clau. Mavi Leida va subratllar que el tercer sector pot -i deu- arribar on l'administració no pot, però amb coherència, coneixement del territori i capacitat d'escolta.

Ximo Planells, de la Fundació Horta Sud, va aportar xifres clares: en tot just un mes i mig van mobilitzar més de 1,5 milions d'euros cap a entitats de base, canalitzats des de donacions privades i en col·laboració amb la Fundació Vicente Ferrer. Va reivindicar el model de fundació comunitària amb gestió transparent, sense ànim de lucre ni retribució a patrons, i amb capacitat per a actuar amb agilitat on l'administració tarda en actuar.

Jorge Valls, des de la Fundació València Clima i Energia, va presentar l'experiència de dos comunitats energètiques locals impulsats després de la DANA, a Castellar-Oliveral i Catarroja. Va detallar mecanismes com a cotxes elèctrics compartits, compres d'energia agrupades o ajudes per al bo tèrmic. Va defensar la necessitat que les fundacions participen en la governança energètica local i en la planificació climàtica amb criteris d'equitat.

Larissa Moura, des de Inneürope, va oferir una perspectiva més transversal sobre innovació oberta aplicada a la reconstrucció. Va defensar la importància de teixir ecosistemes col·laboratius entre administració, tercer sector i ciutadania, i va presentar ferramentes de sistematització de bones pràctiques europees en regeneració territorial.

El balanç de la taula va ser unànime: sense les fundacions i entitats del tercer sector la resposta a la DANA hauria sigut més lenta, menys justa i menys humana. Ara, el repte és dotar-les de ferramentes jurídiques, reconeixement institucional i finançament estable perquè passen de ser una xarxa informal de suport a convertir-se en infraestructures cíviques permanents.

Reconstruir des de l'economia social com a obligació jurídica i una oportunitat política

La jornada va concloure amb una taula institucional i acadèmica de tancament a càrrec de Gustavo Zaragoza, codirector del LongevidadLAB (una iniciativa de IUDESCOOP i Ilunion), de Tomás González Cruz,

director de la Càtedra d'Empresa i Humanisme, i de María José Vañó, directora de IUDESCOOP i codirectora de LongevidadLab.

Gustavo Zaragoza va destacar la necessitat que els aprenentatges sorgits en la jornada no es perden en la fragmentació institucional. Com a codirector del LongevidadLAB, va insistir que cal generar marcs estables de col·laboració amb el tercer sector i que la reconstrucció ha de situar a les persones majors en el centre, no com a població passiva sinó com a actors clau del territori.

María José Vañó, per part seua, va insistir que no es tracta d'innovar sobre estructures jurídiques inexistents, sinó d'activar les eines que ja preveu l'ordenament: convenis de col·laboració amb cooperatives d'iniciativa social (art. 99 bis de la Llei 8/2003), reserves de contracte previstes en la Llei de Contractes del Sector Públic, i la figura de les fundacions com a col·laboradores d'interés general. Va reclamar una lectura jurídica més audaç i compromesa amb el territori, i va proposar una línia de treball conjunta entre universitats, administració i teixit social per a sistematitzar models replicables de col·laboració públic-social en emergències.

El missatge final va ser clar: reconstruir des de l'economia social no és una consigna, sinó una obligació jurídica i una oportunitat política. No n'hi ha prou amb reparar danys: cal transformar estructures. I per a això, el marc legal ja existix, només cal posar-lo en marxa amb decisió, col·laboració i voluntat de permanència.

RESILIÈNCIA SOLIDÀRIA: INFORME INTEGRAL DE LES ENTITATS DEL TERCER SECTOR D'ACCIÓ SOCIAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA DAVANT LA DANA 2024

Elaboració col·lectiva baix la coordinació del president de la Plataforma del Tercer Sector d'Acció Social de la Comunitat Valenciana, **Luis Vañó Gisbert**

Introducció¹

Les organitzacions del Tercer Sector d'Acció Social, representades per la Plataforma del Tercer Sector d'Acció Social de la Comunitat Valenciana (PTS CV), han exercit un paper fonamental en la resposta a la crisi derivada de les catastròfiques inundacions ocorregudes a la província de València el 29 d'octubre de 2024. Estes entitats, que inclouen a organitzacions socials i associacions de diversa índole, grandària i àmbit, han mobilitzat recursos humans i materials per a atendre les necessitats de la població afectada, i prop d'un any després de la tragèdia continuen mobilitzant-se.

Els efectes d'esta catàstrofe natural impactaren de manera especial en els col·lectius més vulnerables, evidenciant i agreujant les desigualtats socials existents. Persones en situació de pobresa, exclusió social, sense llar, població gitana, migrants, persones majors, xiquets i xiquetes, persones amb discapacitat, i aquelles amb condicions de salut cròniques es trobaren en una situació d'urgència que requerí atenció immediata i especialitzada.

La pèrdua d'habitatges i la destrucció d'infraestructures deixà milers de persones sense un lloc segur on refugiar-se. Els albergs i centres d'acollida no donaren l'abast, i la situació es va vore agreujada per l'escassetat de recursos i les dificultats logístiques per a fer arribar l'ajuda a les zones més afectades.

La falta d'accés a aliments, aigua potable, medicines i altres subministraments bàsics generà una crisi humanitària que exigí una resposta coordinada i eficaç. Les interrupcions en el subministrament elèctric i la destrucció de botigues i centres de proveïment limitaren la disponibilitat de productes essencials. A més, les persones en situació de vulnera-

bilitat, com ara aquelles amb discapacitat, mobilitat reduïda, persones majors o amb condicions de salut que requereixen tractaments continus, s'enfrontaren a barreres addicionals per a satisfer les seues necessitats essencials.

La salut mental i el benestar emocional de la població també es veren greument afectades. L'estrés, l'ansietat i el trauma derivats de la pèrdua d'éssers estimats, de les llars i dels mitjans de subsistència necessitaren atenció psicosocial especialitzada. Les xarxes de suport comunitari, que en circumstàncies normals ofereixen un sosteniment vital, patiren també per l'impacte de la DANA.

En este context, la PTS CV va establir una Mesa de Col·laboració en conjunt amb la Conselleria de Serveis Socials de la Generalitat Valenciana i altres entitats clau, amb l'objectiu de coordinar esforços entre les diferents organitzacions i autoritats per a maximitzar l'eficàcia de la resposta, arribant com més de pressa millor als qui més el necessitaven.

La situació va donar lloc a una crisi multidimensional, per la qual cosa es va fer necessari un enfocament integral que considerara les diverses facetes de l'emergència: humanitària, social, econòmica i sanitària. La col·laboració entre el sector públic, el Tercer Sector i la societat en general ha sigut essencial per a enfrontar els desafiaments que planteja la recuperació i reconstrucció post-DANA.

Enfortir el teixit social

La PTS CV advoca per una reconstrucció que no només repare els danys materials, sinó que també enfortisca el teixit social i promoga la resiliència comunitària. La DANA ha posat de manifest la importància vital de comptar amb un Tercer Sector fort i articu-

1.- Este text és un resum ampli i actualitzat de l'Informe que amb el mateix nom va realitzar la Plataforma del Tercer Sector de la Comunitat Valenciana a la fi de novembre de 2024.

lat, capaç de respondre amb agilitat i eficàcia davant situacions d'emergència. No obstant això, també ha evidenciat les limitacions i desafiaments que afronten estes organitzacions en contextos de crisi de gran magnitud. És necessari, per tant, reforçar el suport institucional i social al Tercer Sector, reconeixent el seu paper indispensable en la promoció del benestar i de la cohesió social.

En les seccions següents es resumixen els efectes de la DANA en els diferents sectors i col·lectius; les accions desenvolupades per les entitats de la PTS CV; les necessitats detectades i les propostes per a millorar l'efectivitat del treball realitzat.

Com es veurà, resulta imprescindible enfortir la col·laboració interinstitucional i promoure polítiques públiques que afavorisquen la resiliència i la inclusió social. Un cop s'han assolit avanços importants en la reparació de les infraestructures físiques, és moment també de reconstruir l'entramat social que sosté les nostres comunitats.

La PTS CV reitera el seu compromís amb la defensa dels drets i la dignitat de totes les persones, especialment aquelles en situació de major vulnerabilitat, i fa una crida a la societat en el seu conjunt per a treballar plegats en la construcció d'un futur més just i resilient.

Actuacions d'EAPN CV

La DANA que va assolir la província de València ha sigut comparada amb un "tsunami" pel seu impacte devastador, atribuït al canvi climàtic. Va afectar més de 70 municipis i un milió de persones, causant morts, destrucció, problemes de salut pública i danys ambientals i en infraestructures clau. Els propis membres de la Junta Directiva d'EAPN CV foren directament víctimes de la catàstrofe, en residir en municipis com Catarroja, Algemesí, Torrent, Picanya i Alfafar.

Per a EAPN, una de les prioritats és i serà l'habitatge. Segons l'anàlisi de DATADISTA i el sistema Copernicus EMS, més de 75.000 habitatges resultaren afectats per les inundacions.

Preocupa que les ajudes es generen principalment per a propietaris, sense tindre en compte persones que vivien en barraques, infrahabitatges, en règim de lloguer, en situació de sense llar, sense empadronament o en situació administrativa irregular.

També inquieta l'increment del discurs d'odi contra realitats socials específiques. L'extensió del racisme, l'antigitanisme i altres formes de xenofòbia ha donat lloc a fets discriminatoris, com la falta de voluntariat al barri del Raval d'Algemesí o la criminalització de col·lectius socials en xarxes socials.

Les entitats del tercer sector han sigut objecte de desinformació i odi, cosa que requerix una resposta seriosa i coordinada. Tampoc ajuda la frustració generada per la gestió del caos i la polarització política.

Des de l'inici de l'emergència, EAPN CV implementà diverses línies d'actuació per a atendre les necessitats emergents. Entre elles destaca la creació d'una Web Específica, 'ayudaenlaDANA', per a canalitzar i agrupar les ajudes i formes de col·laboració i voluntariat.

EAPN CV ha demostrat una resposta integral i compromesa davant la crisi provocada. A través de la coordinació efectiva, la mobilització de voluntariat, la gestió de recursos i l'atenció personalitzada, ha aconseguit mitigar l'impacte en les persones més vulnerables i en les pròpies entitats afectades.

Entre les solucions aplicades destaca l'atenció psicossocial remota i la creació de brigades mòbils, equips que es desplaçaren als municipis afectats per a atendre tant persones com altres equips tècnics i la comunitat en general.

També s'ha ofert suport en la gestió d'ajudes socials, essencial per a persones amb barreres comunicatives, tecnològiques o d'accés a dispositius electrònics.

Totes les entitats d'EAPN CV han ofert suport i acompanyament integral, cobrint necessitats bàsiques i complexes, especialment per a col·lectius més vulnerables com dones víctimes de violència de gènere, persones en situació de sense llar, migrants en situació irregular, persones majors o amb discapacitat.

Quasi un any després de la tragèdia es manté l'Emergència Habitacional. Falten habitatges, hi ha limitacions d'accessibilitat per a persones amb discapacitat i és necessari un control del preu dels lloguers per a evitar preus abusius.

Actuacions de la ONCE CV

L'ONCE Comunitat Valenciana va dur a terme una exhaustiva anàlisi de les necessitats i afectacions en les persones amb discapacitat visual després de la DANA del 29 d'octubre. El desastre natural va tindre un impacte significatiu en la pròpia comunitat de l'ONCE, afectant no sols persones afiliades sinó també als seus treballadors, estudiants i al funcionament dels seus serveis.

En la zona més afectada per la DANA residixen 954 persones afiliades a l'ONCE. En els dies següents a les inundacions es va aconseguir contactar amb 720 d'elles. D'estes, 14 van necessitar assistència urgent i 15 no urgent. Lamentablement, es va registrar la defunció d'un treballador de Ilunion, empresa pertanyent al Grup Social ONCE. També es va reportar la

Reunió el mes de març passat a València de la Plataforma del Tercer Sector amb els Reis per a fer seguiment de la resposta de les entitats socials davant la DANA.

defunció d'una persona afiliada i la seua esposa, qui també tenia discapacitat.

Més de 300 agents venedors van presentar incidències significatives que els va impedir exercir el seu treball. Aproximadament 200 d'ells van haver de deixar temporalment les seues tasques. Els equips de la Xarxa de Vendes van treballar en la reubicació d'estos treballadors per a minimitzar l'impacte en els seus ingressos i assegurar la continuïtat del servei.

L'ONCE va habilitar ràpidament un sistema de comunicació per a mantindre el contacte i brindar suport a les persones afiliades i estudiants afectats. Va oferir assistència urgent i no urgent segons les necessitats individuals, assegurant que tots reberen l'atenció necessària.

Es va proporcionar suport psicològic a les famílies i companys afectats per les pèrdues humanes i materials, oferint acompanyament emocional en els moments més difícils.

També es van buscar solucions per a minimitzar les pèrdues econòmiques dels treballadors i garantir la continuïtat del servei. El Grup Social ONCE va obrir un compte bancari per a recaptar fons destinats a cobrir les despeses derivades dels efectes negatius de la DANA en persones afiliades, treballadors i el seu entorn més pròxim.

La col·laboració amb autoritats, altres entitats del CERMI CV i la societat en general està sent crucial per

a superar esta crisi i garantir que les persones amb discapacitat visual recuperen la seua qualitat de vida i autonomia.

Per a l'ONCE esta tragèdia subratlla la importància d'implementar mesures específiques per a les persones amb discapacitat visual en els plans d'emergència i resposta davant desastres naturals, assegurant que les seues necessitats particulars siguen considerades i ateses adequadament.

Actuacions de Càritas CV

Davant la dramàtica situació provocada per la DANA, Càritas Comunitat Valenciana va activar els seus protocols d'emergència per a atendre els damnificats per esta tragèdia. L'organització va rebre un al·ludió de propostes d'ajuda d'empreses, entitats i particulars de tota Espanya, demostrant una vegada més la seua solidaritat en moments de crisi.

Càritas CV va crear un Comité d'Emergència seguint el protocol de Càritas Espanyola, centrant els seus esforços en la comunicació, organització i gestió dels recursos disponibles. En una primera fase, Càritas CV es va concentrar en la creació d'este comité i en la presa de decisions ràpides i efectives en la gestió de l'emergència. Va acompanyar a les Càritas Parroquials de les poblacions afectades a través del reforç tècnic de Càritas Diocesana de València en les zones més afectades (Algemesí, Païporta, La Torre, Catarroja, Chiva i Utiel).

Càritas va rebre nombroses propostes d'ajuda d'empreses, entitats i particulars, i va gestionar la concessió d'ajudes individuals per a famílies afectades. Es va prioritzar l'atenció i l'acompanyament de persones en situació de major vulnerabilitat, com a majors, famílies en risc, persones sense llar i habitants d'infrahabitatges.

I es van habilitar comptes bancaris específics per a rebre donacions destinades a l'emergència de la DANA, incloent-hi opcions de donació a través de Bizum. Paral·lelament a la resposta de necessitats urgents, Càritas CV va posar en marxa el pla d'acció a curt i mitjà termini per a l'atenció de les persones i famílies afectades per la DANA, conscient que l'impacte d'esta catàstrofe serà a llarg termini per a moltes d'elles.

L'experiència demostra que la coordinació i la planificació són essencials per a afrontar situacions d'esta magnitud. Per això, per a Càritas és necessari continuar treballant en col·laboració amb empreses, entitats, particulars i autoritats per a maximitzar l'impacte positiu de les accions empreses.

La solidaritat i el compromís de tots seran fonamentals per a superar els desafiaments actuals i futurs, garantint que les persones afectades puguin reconstruir les seues vides i recuperar el seu benestar.

Actuacions de la Plataforma del Voluntariat CV

La Plataforma del Voluntariat de la Comunitat Valenciana (PVCV) ha exercit un paper crucial en la coordinació i mobilització de voluntaris després de la DANA. Des del primer moment, ha treballat incansablement per a canalitzar la solidaritat de milers de persones disposades a ajudar en les tasques de recuperació i assistència a les poblacions afectades.

Des del dissabte posterior a la DANA es van enviar 12.300 voluntaris a les zones afectades. Les accions es van concentrar en 22 municipis de les comarques de L'Horta Sud, Plana d'Utiel-Requena i La Ribera. Es van utilitzar 137 autobusos per al transport dels voluntaris a les diferents localitats.

Els voluntaris van participar en la neteja de carrers: retir d'enderrocs, fang i residus per a restablir la circulació i evitar riscos sanitaris, en el repartiment i lliurament d'aliments, en el lliurament de medicines en centres de majors, en l'ajuda en la descàrrega i distribució de materials i donacions rebudes.

A més del dispositiu principal, la PVCV va coordinar i va rebre notificacions d'accions realitzades per diverses organitzacions i grups de voluntariat:

- Voluntaris de la Mar
- APNADAH (Associació de Pares de Xiquets i Adolescents amb Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat)

- Junts per la Vida
- Voluntariat Ford
- ASLEUVAL (Associació per a la Lluita Contra la Leucèmia de la Comunitat Valenciana)
- Scouts
- Voluntariat de la Universitat Politècnica de València (UPV)
- Ilewasi
- Aspanion (Associació de Pares de Xiquets amb Càncer)
- Plataforma del Voluntariat d'Espanya: Coordinació a nivell nacional.
- Plataformes Autònòmiques: Difusió i suport des d'altres comunitats.

Les accions realitzades pels voluntaris han tingut un impacte significatiu en les comunitats afectades. Ha permès el restabliment de serveis bàsics. La neteja i rebuig de vies públiques ha possibilitat l'accés de tota mena de serveis i la represa del transport. La presència de voluntaris, a més, ha enfortit l'ànim de les comunitats, fomentant la solidaritat i el suport mutu.

La solidaritat i el compromís de milers de voluntaris han sigut fonamentals per a fer costat a les comunitats afectades i començar les labors de recuperació. No obstant això, els desafiaments persisteixen i és necessari continuar treballant en la millora de la coordinació de les ajudes, la comunicació i la seguretat de cara a futurs esdeveniments d'este tipus.

La PVCV reitera el seu compromís de continuar secundant i coordinant les accions de voluntariat en este i qualsevol moment en què siga necessari, reconeixent el valor incalculable que aporta la societat civil en moments de crisi. La unió d'esforços i la solidaritat col·lectiva seran determinants per a superar els reptes actuals i futurs.

Actuacions del CERMI CV

El Comité Espanyol de Representants de Persones amb Discapacitat de la Comunitat Valenciana (CERMI CV) és la plataforma que agrupa i representa a les principals organitzacions de persones amb discapacitat i les seues famílies a la regió. La seua missió és defensar els drets i promoure la inclusió plena d'este col·lectiu en tots els àmbits.

Després del devastador pas de la DANA per la província de València el 29 d'octubre de 2024, el CERMI CV va elaborar un informe que revela que 1.625 persones amb discapacitat es van veure directament afectades per les inundacions i les seues conseqüències.

El desastre natural ha posat de manifest les vulnerabilitats específiques que enfronten les persones amb discapacitat en situacions d'emergència. Les

inundacions no sols han exacerbat les dificultats existents, sinó que també han generat nous desafiaments que requerixen respostes coordinades i adaptades a les necessitats particulars del col·lectiu.

La DANA ha evidenciat que les persones amb discapacitat es troben en una posició de desavantatge agreujat en contextos de crisis i tragèdies naturals. La pèrdua de dispositius d'assistència personal, la interrupció de tractaments mèdics essencials i les barreres en la comunicació i mobilitat han compromés la seua autonomia, salut i benestar.

A més, les entitats del tercer sector de la discapacitat, que actuen com a suport fonamental per a este col·lectiu, van patir danys en les seues instal·lacions i recursos, limitant la seua capacitat de resposta en un moment crític.

El CERMI CV ha realitzat sol·licituds urgents per a abordar necessitats específiques no cobertes. Entre elles s'ha sol·licitat al Consorci de Compensació d'Assurances que incloga en les seues indemnitzacions el cost de les adaptacions dels vehicles destruïts per les inundacions.

Estes adaptacions, vitals per a la mobilitat de les persones amb discapacitat, no són considerades en les taules indemnitzatòries del Consorci, cosa que significa que el sobrecost, que pot superar el 30 % del valor del vehicle, no és compensat. Esta situació suposa un perjudici afegit, limitant greument l'autonomia i qualitat de vida de les persones afectades.

Així mateix, CERMI CV destaca la importància de desenrotllar protocols d'emergència inclusivament i específics per a les persones amb discapacitat. És imperatiu dissenyar i establir plans d'actuació que contemplen les seues necessitats particulars en situacions d'emergència. Això implica una formació especialitzada, una coordinació interinstitucional efectiva i la participació activa de les entitats representatives del col·lectiu en la planificació i execució de les respostes.

Les persones amb discapacitat enfronten una vulnerabilitat incrementada a causa de diversos factors. Entre ells la pèrdua de dispositius d'assistència personal: cadires de rodes, audiòfons, pròtesis i altres equips essencials han sigut danyats o destruïts, compromentent la seua autonomia i mobilitat; la falta d'accés a medicació essencial i tractaments mèdics especialitzats, posant en risc la seua salut i benestar; dificultats en les comunicacions i accés a informació actualitzada i accessible, especialment per a persones amb discapacitats sensorials, incrementant l'aïllament i l'ansietat, i múltiples barreres en mobilitat i accés a serveis.

Des de CERMI CV es va conformar una Mesa de Col·laboració juntament amb la Plataforma del Ter-

cer Sector de la Comunitat Valenciana (PTS CV) i la Conselleria de Serveis Socials, amb l'objectiu d'establir una via de comunicació directa, centralitzar i supervisar les ajudes i necessitats, evitant duplicitats i assegurant que l'assistència arribe als qui més el necessiten, i coordinar accions i optimitzar recursos, maximitzant l'eficàcia de la resposta.

Per part seua, les entitats membres del CERMI CV han desplegat esforços significatius per a atendre les necessitats emergents després de la DANA. La solidaritat i el compromís conjunt entre entitats, autoritats i societat civil són fonamentals per a superar els reptes actuals i futurs, garantint el benestar i la inclusió plena de les persones amb discapacitat a la Comunitat Valenciana.

Per al CERMI CV és fonamental que les lliçons apreses d'esta emergència impulsen a construir una societat més inclusiva, resilient i solidària, on les persones amb discapacitat siguen considerades en totes les etapes de planificació i resposta davant desastres.

Actuacions de Creu Roja CV

Creu Roja va desplegar una àmplia operació d'assistència per a atendre les necessitats de la població afectada, mobilitzant recursos humans i materials significatius. El total d'assistències realitzades va ser de 207.069, i els recursos humans mobilitzats van ser de 4.692 voluntaris i personal especialitzat.

Després de les inundacions, Creu Roja va habilitar albergs per a oferir refugi segur i condicions bàsiques d'habitabilitat a les persones desplaçades per la DANA. Van ser 10 els albergs establits en 8 ubicacions diferents a la província de València, per a un total de 3.660 places.

Es van implementar 20 punts de distribució per a entregar aliments, kits d'higiene i altres subministaments essencials tant a les persones afectades com als equips de resposta.

Un total de 160 equips especialitzats van ser desplegats per a atendre les diverses necessitats sorgides arran de l'emergència. 14 equips d'Assistència Sanitària van proporcionar atenció mèdica i primers auxilis, 28 equips d'Alberg i Allotjament van gestionar els albergs i van coordinar l'allotjament de les persones desplaçades, 8 equips psicosocials van brindar suport emocional i psicològic als afectats, 4 equips de busca van participar en operacions de busca i rescat, 90 equips d'intervenció en Emergències van fer diverses tasques de resposta immediata, i 8 equips de comunicacions van assegurar les connexions entre els diferents equips i coordinadors.

Per a donar suport a les operacions de resposta i garantir la logística necessària, Creu Roja va mobilit-

zar diversos recursos materials i vehicles. Entre ells 8 camions, 6 furgonetes, 18 ambulàncies, més de 100 unitats logístiques -que inclouen diferents vehicles i dispositius- i 13 carpes.

La intervenció de Creu Roja a la província de València durant l'emergència de la DANA va ser integral i efectiva, ateses les necessitats més urgents de la població afectada. La ràpida resposta i l'àmplia mobilització de recursos reflectixen el compromís de Creu Roja amb la protecció i el benestar de les comunitats en situacions de crisi.

La coordinació efectiva, la dedicació dels voluntaris i personal, i la capacitat logística demostrada van ser clau per a mitigar l'impacte de la DANA i donar suport a la recuperació de les àrees afectades. Este desplegament ressalta la importància de comptar amb organitzacions preparades i recursos adequats per a fer front a emergències naturals i protegir les poblacions més vulnerables.

El Tercer Sector, pilar indispensable de la resposta social

La DANA que va colpejar a la Comunitat Valenciana no va ser simplement una tempesta; va ser una prova contundent de les nostres vulnerabilitats com a societat i una crida urgent a l'acció col·lectiva. Este desastre natural, sense precedents a la nostra regió, va despollar les fragilitats estructurals, econòmiques i socials que subjauen en el nostre dia a dia.

Els informes presentats per les diverses entitats del Tercer Sector d'Acció Social de la Comunitat Valenciana -EAPN CV, ONCE CV, Càritas CV, Plataforma del Voluntariat CV, CERMI CV i Creu Roja CV- no sols documenten els estralls immediats de la catàstrofe, sinó que també il·luminen el compromís d'una societat civil massiva, empàtica, conscienciada i disposada a deixar-se la pell pels quals més ho necessiten.

La magnitud de la DANA es reflectix en xifres aclaparadores: 219 persones mortes, 75 municipis afectats, un milió de persones impactades, infraestructures vitals destruïdes i serveis essencials interromputs.

No obstant això, més enllà dels danys físics, la DANA amenaça amb aprofundir les desigualtats existents i marginar encara més als col·lectius vulnerables. En este panorama, el Tercer Sector d'Acció Social de la Comunitat Valenciana (PTS CV) ha emergit com a pilar indispensable de la resposta social. Les organitzacions han actuat amb celeritat i eficàcia, oferint no sols assistència immediata sinó també un acompanyament integral a llarg termini.

EAPN CV ha destacat en la coordinació d'esforços, establint canals de comunicació efectius i adaptant els

seus programes per a atendre les necessitats emergents. El seu èmfasi a fer costat a les persones en situació de major vulnerabilitat —aquelles sense llar, migrants en situació irregular i víctimes de violència de gènere, poble gitano... demostra un compromís indestructible amb la justícia social.

ONCE CV ha enfrontat desafiaments titànics en brindar suport als seus afiliats i treballadors afectats. La pèrdua de vides i mitjans de subsistència entre persones amb discapacitat visual subratlla la urgència de garantir accessibilitat i suport especialitzat en situacions d'emergència.

CARITAS CV ha mobilitzat recursos i voluntats a nivell nacional, gestionant de manera eficient les donacions i assegurant que l'ajuda arribe als qui més la necessiten. El seu enfocament en la dignitat humana i l'acompanyament emocional ressalta la importància d'abordar les dimensions psicològiques i espirituals del desastre.

PLATAFORMA VOLUNTARIAT CV ha canalitzat la solidaritat de més de 12.300 voluntaris, demostrant que la participació ciutadana és essencial per a la reconstrucció comunitària. Les seues accions en neteja, distribució d'aliments i suport a persones majors han sigut vitals per a restablir la normalitat en les zones afectades.

CERMI CV ha posat en relleu les necessitats específiques de les persones amb discapacitat i les seues famílies, els qui han enfrontat barreres addicionals en mobilitat, comunicació i accés a serveis essencials. La seua labor en la reposició d'equipament ortoprotètic i material de suport i mobilitat, suport psicològic i solucionant problemes d'accessibilitat és crucial per a restaurar l'autonomia i el benestar del col·lectiu.

CREU ROJA CV ha desplegat una operació d'assistència massiva, brindant refugi, atenció mèdica i suport psicosocial a milers de persones. La seua capacitat logística i experiència en gestió d'emergències han sigut determinants per a mitigar l'impacte de la DANA.

Desafiaments sistèmics que exigixen respostes transformadores

La DANA ha exposat amb cruesa les falles sistèmiques que requerixen solucions estructurals i audaces. La magnitud d'este desastre supera les capacitats de qualsevol sector aïllat. L'Estat, en els seus àmbits estatal, autonòmic i local té la responsabilitat indelegable de protegir els seus ciutadans i garantir els seus drets fonamentals.

En este sentit, l'experiència de la DANA subratlla la necessitat de protocols inclusius d'emergències, que anticipen impactes i asseguren la protecció dels

més vulnerables. La implementació d'un voluntariat d'emergències és una inversió essencial per a futurs desastres, permetent comptar amb una xarxa de persones capacitades i disposades a actuar ràpidament en situacions de crisi. Estos voluntaris, secundats per programes de formació contínua, enfortiran la capacitat de resposta immediata i la resiliència de les nostres comunitats.

Així mateix, estos protocols han d'incloure la participació activa de les entitats del tercer sector, per a optimitzar respostes i enfortir la resiliència comunitària.

És indispensable destinar fons suficients i oportuns per a la recuperació i l'enfortiment del Tercer Sector, reconeixent el seu paper crucial en la cohesió social i l'atenció als més necessitats. L'assignació de fons d'emergència és vital per a consolidar les capacitats del sector en cas d'urgència.

Este suport no sols reforça l'operativitat i coordinació de les entitats, sinó que també solidifica la cohesió intersectorial, maximitzant l'impacte de cada acció cap a les persones en situació de major vulnerabilitat, en la reconstrucció social i econòmica, i assegura la sostenibilitat del desplegament d'actuacions.

No obstant això, la gestió de la crisi i la reconstrucció ha de caracteritzar-se per la transparència en l'ús de recursos i la rendició de comptes a la ciutadania. La confiança pública és un actiu invaluable que ha de ser cultivat i protegit.

Una cruïlla: recuperació superficial o transformació profunda

La DANA, en tota la seua devastació, presenta una cruïlla: podem optar per una recuperació superficial que ens retorne a la normalitat prèvia, o podem aprofitar este moment per a impulsar transformacions profundes que construïsquen una societat més justa, equitativa i resilient.

La DANA ha sigut un colp devastador, però també una crida ineludible a la reflexió i a l'acció. En la nostra opinió, no podem tornar a la "normalitat" que va permetre que esta catàstrofe tinguera efectes tan profunds. Al contrari, hem d'aspirar a més, a una societat que prioritze el benestar col·lectiu, que valore i protegeixca els seus membres més vulnerables, i que actue amb responsabilitat cap al medi ambient. Este és el moment de demostrar que som capaços d'aprendre de l'adversitat i transformar el dolor en progrés.

La Comunitat Valenciana té l'oportunitat històrica de liderar un model de recuperació que siga exemple per a altres regions, basat en l'equitat, la sostenibilitat i la participació ciutadana.

La recent DANA ha revelat una realitat profunda i preocupant que transcendeix els danys materials visibles: el significatiu impacte humà, social i emocional en les persones en situació de vulnerabilitat i les seues famílies.

És per ells que la recuperació no ha de limitar-se a la reconstrucció d'infraestructures o la reposició d'equips. És imperatiu que este procés siga inclusiu i sensible a les necessitats específiques de totes les persones en situació de vulnerabilitat.

Cada centre reobert, cada servei recuperat i cada programa de suport reactivat ha de concebre's com un pas cap a un sistema més resilient i accessible per a tots. Esta crisi ha de convertir-se en un catalitzador per a reforçar el teixit social i les polítiques públiques que asseguren la plena participació i inclusió de totes les persones, independentment de les seues circumstàncies.

A nivell institucional es requerix un compromís ferm de les autoritats per a implementar estratègies coordinades i sostingudes que aborden la creació de xarxes de suport robustes, la inversió en programes de salut mental i l'adopció de mesures que permeten una major autonomia i qualitat de vida per als qui es troben en situació de vulnerabilitat.

D'altra banda, la solidaritat de la societat ha sigut un far d'esperança enmig de l'adversitat. La mobilització de voluntaris, el compromís d'entitats del Tercer Sector i la col·laboració entre comunitats demostren que quan actuem junts és possible mitigar fins i tot els efectes de les crisis més severes.

Este esforç col·lectiu ha de consolidar-se i transformar-se en un model de col·laboració que transcendisca les emergències i s'integre en la planificació i execució de polítiques inclusives.

No oblidar la lliçó

Finalment, és crucial no oblidar les lliçons apreses. La vulnerabilitat que ha quedat al descobert no ha de ser ignorada una vegada que les aigües han retrocedit i l'emergència immediata ha passat.

Hem d'avançar cap a un futur en el qual les persones en situació de vulnerabilitat, les seues famílies i les entitats socials que les representen no siguen les més afectades per les crisis, sinó un exemple de com una societat preparada, inclusiva i solidària pot protegir a tots els seus membres.

És el moment d'actuar amb determinació, empatia i visió a llarg termini, perquè ningú quede enrere.

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · EN PORTADA

ENTREVISTA A GIUSEPPE GUERINI, PRESIDENT DEL CECOP I PORTAVEU D'ECONOMIA SOCIAL DEL COMITÈ ECONÒMIC I SOCIAL EUROPEU

Giuseppe Guerini és un cooperativista social italià que ha treballat en múltiples cooperatives des de 1988. Al juny de 2016 va ser elegit president del CECOP, la Confederació Europea de Cooperatives d'Indústria i Serveis, i vicepresident del CICOPA, l'organització sectorial de l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) per a aquesta mateixa família de cooperatives. Europeista convençut, és membre del Comitè Econòmic i Social Europeu (CESE), on exerceix com a portaveu de l'Economia Social. Guerini va oferir la conferència inaugural del XX Congrés Internacional d'Investigadors en Economia Social de CIRIEC-Espanya, el passat mes d'abril a Jaén, on va acceptar concedir-nos aquesta entrevista, en la qual repassa tota l'actualitat de la situació de l'economia social i la Unió Europea, en un context de grans desafiaments i dificultats.

“Els resultats que hem aconseguit en els últims anys per al reconeixement de l'economia social en les institucions internacionals tracen un camí que va arribar al seu punt culminant amb la Recomanació de la Comissió Europea i del Consell de la UE, precedida per la declaració de les Nacions Unides, de la OIT, fins a la proclamació d'este 2025 Any Internacional de les Cooperatives.”

“Una espècie d'alineació dels planetes a nivell institucional i internacional que, no obstant això, encara manca d'una infraestructura de consolidació intermèdia i la seua implementació concreta.”

- Estimats Sr. Guerini, En els últims anys, i després de molt de temps de lluita per part del sector de l'economia social, la Unió Europea i el planeta en la seua globalitat s'han dotat d'una sèrie de normatives marc que reconeixen, impulsen i fomenten les cooperatives i l'economia social. Em refereisc a resolucions com el Pla d'Acció Europeu de l'Economia Social, la Recomanació del Consell de la UE, la Resolució de l'ONU sobre economia social i desenvolupament sostenible, o les resolucions de l'ONU i altres organismes internacionals com l'OIT sobre el foment de les cooperatives. Ja han passat alguns anys des de l'aprovació de tota aquesta normativa. ¿En quina situació diria vosté que es troba l'aplicació i el desenvolupament d'aquests documents?

- Els resultats que hem aconseguit en els últims anys pel que fa al reconeixement de l'economia social en les institucions internacionals tracen un camí que va arribar al seu punt culminant amb la Recomanació de la Comissió Europea i del Consell, precedida per la declaració de les Nacions Unides, de l'OIT, fins a la proclamació d'aquest 2025 com a Any Internacional de les Cooperatives.

Una mena d'alineació dels planetes a nivell institucional i internacional que, tanmateix, encara manca d'una infraestructura de consolidació intermèdia i d'una implementació concreta.

L'economia social és forta i està arrelada en les seues expressions concretes i quotidianes en les comunitats locals, pròximes a les necessitats de la gent; és una economia estesa i pròxima que sustenta la qualitat de vida concreta i l'economia real.

Per damunt d'aquestes arrels tenim un cel de reconeixements que, com els planetes alineats o les estrelles del firmament, són bells de contemplar, però entre la dimensió d'allò concret i la de la contempla-

ció encara queda molt de treball per fer créixer l'arbre que uneix les arrels amb el cel estrellat.

En aquest moment, per tant, la major preocupació és que les institucions se senten "alliberades de tota responsabilitat" perquè poden afirmar que ja han fet molt en termes de reconeixement, i que, per tant, ara tota la responsabilitat recau sobre nosaltres.

Per això és necessari insistir en un seguiment concret de la implementació dels plans d'acció. I això ens anima a impulsar també l'adopció de Plans Nacionals d'Economia Social en tots els Estats membres de la Unió, però també hem de fomentar plans d'acció locals tant en zones urbanes com rurals, desenvolupant el potencial de l'economia social per al desenvolupament local i la innovació social.

- Mentrestant, el marc polític sembla estar donant un gir, i no només als EUA. Ens trobem amb una nova Comissió Europea més centrada en qüestions de defensa i de rigor pressupostari, i menys en la qüestió social. Una de les conseqüències ha sigut la desaparició de la Unitat d'Economia Social de la DG Grow. Què opina vosté d'aquesta decisió de la Comissió Europea?

- És necessari un enorme compromís per a poder mantenir aquestes adquisicions, d'una banda, i per l'altra evitar un retrocés que, en certa manera, corre el risc de fer Europa, concentrant el seu compromís amb l'economia social en el perfil d'inclusió i cohesió, arriscant-se, en canvi, a perdre de vista la dimensió empresarial i de transformació econòmica que té l'economia social.

Des d'aquest punt de vista, cal considerar que, de fet, al llarg de tot el procés de reconeixement institucional internacional, sempre ha prevalgut la dimensió social i després s'ha consolidat i enfortit la dimensió relativa al desenvolupament inclusiu. Això és molt

“Estem orgullosos del nostre paper en la consecució dels ODS, en la creació d'ocupació decent, en l'economia de la cura i en la inclusió social... però més enllà de tot això devem amb major força i determinació aconseguir el reconeixement de la nostra funció integral en l'Economia i en l'arquitectura institucional i jurídica, que col·loque a les organitzacions de l'economia social al mateix nivell dels actors que contribueixen al progrés i la prosperitat de les nacions.”

important i bell, però també amaga el risc de continuar marginant-nos, com si ens digueren que hem d'ocupar-nos de les petites economies. Això implica que quan està en joc el gran destí de l'Economia i dels grans negocis, a nosaltres només se'ns reconeix per la nostra funció social o pel desenvolupament sostenible. Al mateix temps, veiem que la Comissió Europea, totalment centrada en la defensa i el rearmament, sembla voler retrocedir en l'àmbit de l'economia sostenible i l'economia social.

- Com s'està organitzant, doncs, la Comissió Europea pel que fa a l'economia social?

- En la reorganització de la Direcció General sembla que totes les funcions relatives a l'Economia Social s'estan traslladant de la DG Grow a la DG Ocupació i Assumptes Socials.

En el programa polític de la Comissió Europea ha desaparegut qualsevol referència al Pla d'Acció per a l'Economia Social. Molts títols de referència dels nous Comissaris han canviat, mentre que la Política Industrial Europea es reparteix entre diversos Comissaris.

Per descomptat, celebrem que la vicepresidenta executiva Roxana Mînzatu s'haja fet càrrec de les competències per a l'Economia Social, però al mateix temps lamentem que aquesta haja desaparegut de la Direcció General de Creixement.

Si bé el Pilar Europeu de Drets Socials va ser una referència important per a les polítiques d'ocupació i per a l'economia social durant la legislatura anterior, ara sembla haver-se reduït.

L'Estratègia Industrial Europea, amb els seus 14 ecosistemes, està fragmentada. La nova Comissió Europea no ha identificat cap Comissari específicament responsable de perseguir aquests objectius, i aquestes polítiques es reparteixen entre almenys vuit Comissaris diferents. Aquesta és una decisió que, en la meua opinió, no té sentit.

- Moltes empreses, sobretot multinacionals i tecnològiques, estan abandonant programes de sostenibilitat, d'igualtat, diversitat o responsabilitat social corporativa, arrossegades pel discurs de Trump. Creu vosté que, igualment, en el context actual les institucions europees estan abandonant o almenys “relaxant” els seus objectius de sostenibilitat?

- Sí, lamentablement ha arribat una onada de penediment per part dels líders europeus sobre qüestions climàtiques i ambientals, i és sorprenent com els mateixos líders que fa cinc anys van proclamar la inevitabilitat de l'opció promoguda amb el “pacte verd” avui s'han reposicionat en una conversió que sembla voler complaure totes les resistències i polèmiques alimentades per qui nega el canvi climàtic i la necessitat d'una transició sostenible també en el pla de la justícia social.

Veig un fort retorn d'una política antiga que dona suport a la necessitat de creixement econòmic, però sense progrés social.

Veig el retorn d'una ideologia predominant que proclama la necessitat d'augmentar la competitivitat i la productivitat destruint tota atenció a la dimensió de la sostenibilitat.

Estem certament orgullosos i reconeixem que el paper de l'economia social en l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, tal com ho reconeixen les Nacions Unides, és fonamental; així com estem convençuts que, com ho ha reconegut l'OIT, tenim un paper important en la creació d'ocupació decent, som fonamentals en l'economia de la cura i en la inclusió social. Som un poderós agent d'innovació social... però més enllà de tot això hem d'aconseguir amb més força i determinació el reconeixement de la nostra funció integral en l'economia i en l'arquitectura institucional i jurídica, que pose a les organitzacions de l'economia social amb igual dignitat al nivell dels actors que contribueixen al progrés i la prosperitat de les nacions.

- D'altra banda, preocupen molt les tensions comercials que també s'han aparegut amb la nova administració Trump. Quin escenari planteja vostè respecte a això des del CECOP i des del CESE? En quina mesura poden afectar els aranzels a les cooperatives i a l'economia social europea?

- Tots tenim el repte de contribuir a una major competitivitat i les nostres cooperatives estan preparades per a desenvolupar el seu paper. No obstant això, és crucial aclarir que, per a nosaltres, la competitivitat no es redueix a una dinàmica de competència de mercat. Hui dia, la competitivitat és multidimensional i no es limita a l'afirmació d'una empresa sobre una altra, sinó que inclou la dimensió de les comunitats locals, les habilitats de les persones, els sistemes polítics i els sistemes socials.

L'economia social sempre ha estat conscient que la competitivitat sense la qualitat de vida de les persones implica una llei de la selva salvatge. ¡El gran es menja el xicotet!

Si Europa no vol veure's aclaparada, ha d'escollir el camí de la competitivitat que prioritza les persones per damunt dels beneficis, i els valors de la democràcia i la participació que han contribuït a l'èxit del mercat europeu.

L'economia social pot desempenyar un paper estratègic per a mantindre la competitivitat i, al mateix temps, enfortir la democràcia econòmica en tots els sectors econòmics i industrials: Energies renovables; Cadenes de valor industrials lligades al territori; Sobirania de dades i independència estratègica; Regeneració industrial; Cultura i indústria creativa; Sostenibilitat i qüestions mediambientals.

El que nosaltres recolzem, i es demostra en la manera en què operen les entitats de l'economia social, és que hui dia als països avançats la cohesió social, la justícia econòmica i l'equitat, la prosperitat compartida són part fonamental de la competitivitat d'una regió. En aquest sentit, crec que Europa no hauria de perseguir el model competitiu d'Estats Units i la Xina, sinó recuperar el seu vincle fonamental amb l'economia social de mercat que va assegurar el desenvolupament del continent europeu després de la Segona Guerra Mundial.

- Tot això dins d'un marc que ja estava en marxa de Transició Verda i Digital.

- En efecte, es requereixen inversions massives per a aconseguir una doble transició cap al verd i el digital, i les entitats de l'economia social no es basen en una alta ràtio de capital, sinó en la participació col·lectiva. Per tant, és necessari centrar-se en la implicació i la participació en formes generalitzades d'inversió

per a augmentar la capacitat de crear una massa crítica d'inversió.

Un exemple extraordinari de participació ciutadana per a invertir en energies renovables i, per consegüent, en la descarbonització, es troba en les comunitats energètiques cooperatives. És un exemple molt significatiu, ja que la quantitat d'electricitat produïda per petites centrals ha contribuït de manera extraordinària a la reducció de gasos d'efecte hivernacle a Europa.

Sol·licite que en el marc de la pròxima iniciativa 'Unió de l'Estalvi i la Inversió a la UE', la Comissió estiga disponible per a avaluar propostes per a implementar formes específiques de suport a les noves inversions desenvolupades per l'ecosistema de l'economia social.

- El Comitè Econòmic i Social Europeu (CESE) està segurament molt pendent també de la qüestió política que afecta els nostres països. Davant les actuals incerteses, quin paper està desenvolupant actualment el CESE en el foment del Cooperativisme i de l'Economia Social?

- El CESE ha tingut un paper molt important en els últims anys en el procés de reconeixement de l'economia social, aportant més de 30 dictàmens que han mencionat directament l'economia social, abordant tant el procés complet d'impuls de la iniciativa de

2011 sobre emprenedoria social com les accions més recents del Pla d'Acció i la Recomanació.

Entre les opinions més recents m'agradaria destacar els treballs realitzats en matèria d'ajudes estatals, sobre fiscalitat i regulació fiscal de les empreses de l'economia social i sobre la regulació dels mercats públics. A més, actualment s'està elaborant un dictamen sobre el paper de les cooperatives en el sistema industrial europeu.

Ara, el repte més important serà situar l'economia social en el context de les noves agendes polítiques europees, precisament per evitar que el furor de la competitivitat incondicional se n'apoderi de manera excessiva.

- S'estima que l'economia social proporciona més de 11,5 milions d'ocupacions remunerades a la Unió Europea, la qual cosa representa més del 5 % de la població activa total. Com valora vosté el paper actual del cooperativisme i de l'economia social com a tercer pilar que equilibra la nostra economia?

- El sistema cooperatiu ha generat un esforç per a implementar el treball digne, com l'estatus dels socis treballadors en cooperatives de treballadors i cooperatives socials. Hi ha molts exemples, entre els quals en els últims anys s'ha desenvolupat un fenomen molt interessant al voltant de les cooperatives de plataforma, que representen una alternativa a la "uberització" de l'economia digital, proposant un model descentralitzat, participatiu i democràtic per a la transició digital en el mercat laboral.

Per a mantindre la visió del moviment cooperatiu d'un desenvolupament econòmic just i ètic per a garantir un futur brillant i ocupacions gratificants, més autonomia i participació per als treballadors, les cooperatives han d'adaptar-se a l'enfocament dels canvis sobre l'economia digital, la gestió de dades, les tecnologies DLT, blockchain i la IA.

En molts casos demostren un alt nivell d'innovació en la creació de nous llocs de treball i relacions laborals.

S'han creat algunes cooperatives per a donar suport i enfortir les activitats econòmiques de productors autònoms o empresaris de l'economia informal, a través de diverses formes de serveis compartits.

Mitjançant les cooperatives, els productors autònoms i els empresaris de l'economia informal poden gaudir de diversos serveis que no estaven disponibles per a ells a causa de la mida reduïda de les seues empreses i de la manca d'acords formals aplicables.

- Quines serien segons vosté les necessitats més urgents del sector actualment i quina solució es podria donar per a satisfer-les?

- En els debats sobre els problemes de l'economia informal relacionats amb el treball i l'ocupació, han cridat especial atenció diverses categories de treballadors que es troben en situacions vulnerables: entre ells hi ha els recicladors, els treballadors domèstics, els treballadors immigrants, els venedors ambulants, els treballadors del transport, treballadors basats en determinats sectors privats i proveïdors de serveis socials.

Amb el creixement de les plataformes digitals i amb el deteriorament de les condicions laborals dels treballadors de plataformes, calen nous models de negoci i accions legals per a garantir condicions laborals dignes.

Les cooperatives són particularment adequades per a donar suport a la participació inclusiva en la governança de les plataformes digitals. Les plataformes cooperatives fomenten una major diversificació econòmica i promouen la democràcia econòmica fomentant la propietat col·lectiva dels serveis digitals, les dades i les infraestructures tecnològiques.

És necessari saber captar el potencial d'innovació, unint les fortaleces i valors del moviment cooperatiu, amb la idea d'intentar ser protagonistes del canvi, sota pena de córrer el risc de quedar relegats de les noves economies digitals.

Les relacions de confiança, pròpies de la mutualitat cooperativa, han de convertir-se en el nostre mitjà per a tindre un avantatge competitiu i poder assolir la innovació social i una "mutualitat digital" en el futur per a una economia més sostenible i democràtica.

- Ens trobem en la celebració del XX Congrés Internacional d'Investigadors en Economia Social de CIRIEC-Espanya. Com haurà pogut comprovar, l'economia social, a més dels seus agents, compta amb nombrosos investigadors acadèmics que l'estudien profundament i que fan propostes per a un millor desenvolupament. Aquests investigadors estan units en xarxes que, com la de CIRIEC, reuneixen centenars de persones. Què opina vosté del col·lectiu acadèmic d'experts en economia social a la UE?

- Les empreses de l'economia social, incloses les cooperatives, són empreses que viuen de la capacitat de fer, de viure relacions concretes i de pensar contínuament. Però, com sabem, pensar requereix esforç i compromís, i per tant ha de ser intencional i hem de decidir perseguir-lo. De vegades em preocupa que, per contra, s'estiga afluixant el vincle entre l'economia so-

El professor Rafael Chaves presenta a Giuseppe Guerini, conferenciant inaugural del XX Congrés Internacional d'Investigadors en Economia Social de CIRIEC-Espanya, el passat 3 d'abril a la Universitat de Jaén.

cial i el pensament científic i per això el vostre Congrés representa un far lluminós.

Tanmateix, existeix una gran història de proximitat entre el pensament cooperatiu, la dimensió del coneixement i la capacitat de construir pensaments i teories refinades.

A l'origen del moviment cooperatiu i també de l'economia social trobem una gran proximitat al pensament filosòfic, econòmic i moltes vegades pedagògic. L'economia social té una postura i una actitud educativa.

Des de les lliçons d'economia civil d'Antonio Genovesi al segle XVIII fins a les teories de Barth-Charles Dunoyer sobre l'economia social al segle XIX i després des de Robert Owen fins a Paulo Freire passant per Raiffeisen i Dewey. Són inspiradors del moviment cooperatiu que van ser grans pensadors i teòrics refinats, però també activistes de la cooperació i de l'economia social. Un economista, un pedagog, un filòsof... tots capaços d'unir pensament i acció.

Crec que hauríem de fer un esforç més gran per a consolidar aquesta relació entre investigació científica, universitat i economia social, tal com ho esteu fent a CIRIEC i ací a Espanya.

A nivell europeu, el pla d'acció proposa precisament reforçar el vincle entre capacitats, habilitats, coneixements i investigació mitjançant la implementació de relacions entre el sistema acadèmic i l'economia social. Així és com s'han aconseguit avanços en termes d'estadístiques oficials i recopilació de dades.

- Des de les universitats s'està fent un esforç també per incloure l'economia social en diferents currículums i com a formació específica. Hi ha exemples notables com els de les universitats integrades a la Xarxa ENUIES, de Centres i Instituts d'Investigació en Economia Social. Com podríem conjuntament augmentar la presència de l'economia social en els plans d'estudi de les universitats i en els diferents nivells d'educació obligatòria?

- Crec que cal fer més a nivell de les xarxes europees i internacionals d'investigació acadèmica sobre economia social. Vosaltres a Espanya esteu fent coses molt interessants i CIRIEC-Espanya em sembla líder en l'agregació de coneixement.

A Europa ha augmentat el nombre d'universitats que ofereixen cursos d'especialització, màsters i escoles de formació avançada. No obstant això, ens manca formació bàsica en economia social. Continua sent un sector especialitzat i nínxol. Les universitats rara vegada inclouen l'economia social, l'economia cooperativa, el dret cooperatiu i les tècniques empresarials participatives entre les matèries fonamentals de les seues carreres. És fins i tot difícil per a un professor universitari fer carrera acadèmica investigant sobre aquests temes.

Cal, per tant, un esforç extraordinari per teixir una xarxa internacional que ajunte forces i done major visibilitat a les múltiples iniciatives que estan àmpliament distribuïdes entre molts centres universitaris. Pense que també seria necessària una inversió coor-

La presidenta de CIRIEC-Espanya, Adoració Mozas, junt amb Rafael Chaves, lliura a Giuseppe Guerini una escultura d'una olivera, en record de Jaén i com a símbol universal de pau, resistència, longevitat i prosperitat.

dinada de les xarxes que representen les organitzacions de l'economia social per a enfortir les xarxes de construcció de coneixement sobre l'economia social.

-L'Economia Social reclama també des de fa temps la disponibilitat d'estadístiques fiables, homogènies i permanents sobre el sector a la UE i a cadascun dels seus països. El CESE, amb la col·laboració del CIRIEC, ha realitzat estudis periòdics que la quantifiquen i que, al mateix temps, posen de manifest la dificultat persistent de recollir dades en aquest àmbit. Quines serien, per a vostè, les millors mesures per avançar en aquest terreny i per dotar-nos de bases de dades consolidades de l'economia social?

- Sí, els tres estudis realitzats pel CIRIEC en col·laboració amb el CESE han estat de gran importància per a aplanar el camí. La Comissió Europea també ha fet un pas endavant important en termes d'estadístiques i recopilació de dades, com ho demostra l'informe recent realitzat per CIRIEC i EURICSE per encàrrec de la Comissió, que va comparar els resultats de l'economia social a nivell europeu.

Ara és important que els plans d'acció nacionals requerits per la recomanació donen seguiment a la construcció de sistemes de detecció i cens de dades estructurals. Alguns països ja ho estan fent amb resultats interessants; esperem que altres segueixquen el seu exemple i, sobretot, cal insistir que la Comissió Europea done continuïtat estructural a aquestes reco-

llides de dades perquè no es limitin a ser iniciatives puntuals.

-Per la seua banda, l'Economia Social espanyola s'ha distingit en els últims anys pel seu tamany, impuls i bones pràctiques, i també per ostentar molts dels llocs de representació del sector a la Unió Europea, sobretot la presidència de la màxima entitat representativa, Social Economy Europe (SEE). Del que vostè coneix de l'economia social espanyola, quina valoració en fa de la mateixa i dels seus representants?

- No hi ha dubte que Espanya ha estat el país líder en el reconeixement i desenvolupament de l'Economia Social a nivell europeu en els últims anys. Tant en el lideratge de les xarxes representatives com en l'extraordinari treball realitzat per Juan Antonio Pedreño i Víctor Meseguer, que han transformat Social Economy Europe d'una coordinadora d'associacions de la "bombolla de Brussel·les" a un autèntic moviment europeu de l'economia social.

Espanya ha estat un referent europeu a nivell institucional i polític, tant per ser el primer país de la Unió a adoptar una Llei d'Economia Social, en 2011, com per la seua postura forta i convençuda del camí que durant la presidència rotatòria de la UE va conduir a l'adopció de la Recomendació sobre l'Economia Social. Hem tingut, per tant, una gran inspiració des d'Espanya per al futur de l'economia social i les cooperatives a Europa i al món.

Novetat bibliogràfica de CIRIEC-Espanya

L'obra és fruit de la recopilació dels treballs presentats en el Congrés que sobre el mateix nom van organitzar CIRIEC-Espanya, IUDESCOOP i CEGEA els passats 26 i 27 de setembre a València, amb motiu de la designació de la ciutat del Túria capital espanyola de l'Economia Social 2024.

El llibre, de 908 pàgines, amb un total de 48 articles redactats per 56 autors, és resultat del treball i la reflexió d'investigadors, responsables governamentals i representants de l'economia social, incloses les cooperatives i el tercer sector.

Disponible en: <https://ciriec.es/novedades-bibliograficas>

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES FEDERACIONS

PLATAFORMA DEL VOLUNTARIAT D'ESPANYA, L'ARTICULACIÓ D'UNA FORÇA DE MÉS D'UN MILIÓ DE VOLUNTARIS

Seu: C/ Duque de Fernán Núñez, 2-2º 2. 28012, Madrid

Telèfon de contacte: 91 541 14 66

E-mail: info@plataformavoluntariado.org

Web: <https://plataformavoluntariado.org/>

X: <https://x.com/pvoluntariado>

Facebook: <https://www.facebook.com/pvoluntariado/>

Instagram: <https://www.instagram.com/pvoluntariado/>

Youtube: <https://www.youtube.com/user/pvoluntariado>

En un país en constant transformació social com Espanya, existix una xarxa sòlida, compromesa i en gran part silenciosa que impulsa dia a dia milers d'iniciatives solidàries. Es tracta de la Plataforma del Voluntariat d'Espanya (PVE), una entitat que des de fa quasi quatre dècades articula, enfortix i representa a un dels sectors més generosos i actius del teixit social: el voluntariat.

Fundada en 1986, la Plataforma del Voluntariat d'Espanya va nàixer amb l'objectiu de donar cohesió a un moviment ciutadà emergent que començava a organitzar-se en associacions, ONG i col·lectius socials. El que en els seus inicis va ser una modesta xarxa de coordinació hui és un organisme nacional amb veu pròpia, que agrupa més de 80 entitats membre que en el seu conjunt representen a més de 29.000 associacions amb més d'un milió de persones voluntàries. Entre els seus membres figuren organitzacions com Creu Roja Espanyola, Càritas, la Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat (CEAR), la Xarxa d'Atenció a les Addiccions (UNAD), Associació Espanyola contra el Càncer (AECC), Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Trans i Bisexuals (FELGTB), Save the Children, Oxfam Intermón o 'Aldeas Infantiles', entre altres.

Des de la seua seu a Madrid, la PVE treballa cada dia per a promoure una cultura del voluntariat activa, responsable i transformadora. La seua missió va molt més enllà de la coordinació institucional: busca visibilitzar, impulsar i professionalitzar l'acció voluntària, al mateix temps que actua com a interlocutor entre el Tercer Sector i les administracions públiques. En eixe camí, ha sigut protagonista de fites importants: va participar activament en la creació de la Llei Estatal del Voluntariat

de 1996, va impulsar la seua renovació en 2015, i ha sigut guardonada amb distincions com la Medalla d'Or de Creu Roja Espanyola o reconeixements del CERMI.

Formar, cuidar i transformar: el voluntariat com a motor social

Una de les principals ferramentes de la PVE és la seua àrea de formació, que no sols capacita a voluntaris i tècnics d'entitats socials, sinó que també sembla valors des d'edats primerenques. La seua tradicional Escola de Tardor, celebrada cada any, s'ha convertit en un fòrum indispensable per a l'anàlisi i renovació del voluntariat a Espanya.

A això se suma un complet catàleg de formacions en línia, microcursos, recursos per a educadors, i una aposta clara per l'educació en valors des dels col·legis.

El compromís de la Plataforma amb l'aprenentatge continu també es reflectix en programes com Vol+, un sistema de certificació basat en resultats de l'aprenentatge que permet als voluntaris acreditar oficialment les competències adquirides a través de la seua labor social. Este model, reconegut pel Ministeri d'Educació i diverses universitats, ha obert la porta a una major valorització professional del voluntariat, integrant-lo en itineraris formatius i currículums acadèmics.

Assemblea de la Plataforma del Voluntariat d'Espanya, el passat 30 de maig en la seu de la Fundació ONCE a Madrid.

Però la seua acció no acaba en la formació. La PVE impulsa campanyes de sensibilització, produïx exposicions fotogràfiques, col·labora amb festivals de cinema social, organitza activitats musicals, llança publicacions i informes d'impacte, i dinamitza projectes intergeneracionals i comunitaris. Iniciatives com el macro concert '**Música ConSentido**' o el calendari anual i exposició fotogràfica **12 mirades amb solidaritat** han recorregut espais culturals de tota Espanya, promovent el missatge d'una societat més justa, empàtica, cohesionada i compromesa.

Una aliança d'organitzacions sòlida i compromesa

La Junta Directiva de la Plataforma del Voluntariat d'Espanya representa una aliança sòlida i compromesa d'organitzacions que treballen incansablement per una societat més justa, inclusiva i solidària. Lide-

rada per Luciano Poyato Roca des de la Xarxa d'Atenció a les Addiccions (UNAD), esta directiva conjuga experiència, sensibilitat social i lideratge col·laboratiu.

Al seu costat, figures destacades com Gloria Bombín, del Moviment per la Pau, i Pilar Pineda, de la Plataforma de Voluntariat d'Andalusia, aporten una visió integral de l'acció voluntària en tot el territori nacional, enfortint el teixit associatiu i promovent el treball en xarxa amb rigor i entrega.

Conformada per referents de l'àmbit social com Creu Roja, l'ONCE, AECC o COCEMFE, esta Junta destaca per la seua pluralitat, representant tant a col·lectius vulnerables com a entitats compromeses amb la igualtat, la diversitat i els drets humans. Cada vocal, des de la seua organització, contribuïx amb una mirada especialitzada i complementària que enriqueix el diàleg i potència l'acció conjunta.

Junta Directiva de la Plataforma del Voluntariat d'Espanya

President: Luciano Poyato Roca, Xarxa d'Atenció a les Addiccions (UNAD)

Vicepresidenta: Gloria Bombín, Moviment per la Pau (MPDL)

Secretària general: Pilar Pineda Zamorano, Plataforma de Voluntariat d'Andalusia

Tresorer: Juan Hidalgo Pueyo, Plataforma de Voluntariat d'Aragó

Vocals: Begoña Gonzalez, Plataforma d'Entitats de Voluntariat de la Comunitat de Madrid (FEVOCAM)

Elena Mañez Lorente, Associació Espanyola Contra el Càncer (AECC)

Esteban Ibarra Blanco, Moviment contra la Intolerància

Mª Elena Antelo García, Confederació Espanyola de Persones amb Discapacitat Física i Orgànica (COCEMFE)

Rosa San Segundo Manuel, Federació de Dones Progressistes (FMP)

Andrés Ramos Vázquez, Organització Nacional de Cecs Espanyols (ONCE)

Ester Asensio Álvarez, FPV Canàries

Carlos Gentil González, Lliga Espanyola de l'Educació i la Cultura Popular (LEECP)

i Saturnino Peña Solís, Creu Roja Espanyola

Fundada el 1986, la Plataforma del Voluntariat d'Espanya va nèixer amb l'objectiu de donar cohesió a un moviment ciutadà emergent que començava a organitzar-se en associacions, ONG i col·lectius socials. El que en els seus inicis va ser una modesta xarxa de coordinació hui és un organisme nacional amb veu pròpia, que agrupa més de 80 entitats membre que representen a més de 29.000 associacions amb més d'un milió de persones voluntàries.

Observatori del Voluntariat

Un dels pilars més destacats de la PVE és el seu Observatori del Voluntariat. Des del seu naixement en 2007, és el referent en matèria d'anàlisi i investigació en tot el relacionat al voluntariat a Espanya. L'Observatori recopila estadístiques, elabora diagnòstics i ofereix publicacions clau per a comprendre les noves realitats del voluntariat. Gràcies als seus informes anuals sabem per exemple que el perfil de la persona voluntària a Espanya és majoritàriament femení (65 %), amb una mitjana d'edat que oscil·la entre els 30 i els 50 anys i creixent, però amb una important participació juvenil en entorns educatius.

Entre els recursos que es troben en l'Observatori destaquen el Llibre blanc del Voluntariat, que en la seua versió digital servix per a localitzar organitzacions i obtenir dades de la seua grandària i activitat.

L'Observatori inclou també la Biblioteca de la PVE, un espai virtual en el qual es troben multitud de docu-

ments que poden ser filtrats per etiquetes o entitats, entre altres, la qual cosa permet buscar amb major agilitat la informació que s'està buscant en relació tot això amb el món del voluntariat, el tercer sector i l'economia social. També mitjançant aquest Observatori es pot accedir a les publicacions que edita la Plataforma, obres en les quals s'arplega, des de diferents línies d'investigació, de quina manera incidix la pràctica voluntària en la societat.

A més, en un món travessat per crisi com la sanitària, la climàtica o la digital, la Plataforma ha sabut adaptar el seu treball. Durant la pandèmia de COVID-19, va activar de manera urgent el Servei d'Atenció al Voluntariat, que encara hui funciona com a canal d'orientació, formació i informació per als qui desitgen iniciar-se o professionalitzar-se en l'acció social. Només en 2024 este servei va atendre més de 500 consultes, moltes d'elles provinents de persones migrants o joves que busquen contribuir a la seua comunitat.

Trobada d'entitats i plataformes sòcies de la Plataforma del Voluntariat d'Espanya.

Jornada "El Voluntariat en la societat: Construint compromisos solidaris" en el Congrés dels Diputats.

Una xarxa des del local cap al global

El model organitzatiu de la PVE es basa en una estructura descentralitzada, formada per plataformes autonòmiques i provincials en regions com Andalusia, Galícia, Catalunya, Castella i Lleó, la Comunitat Valenciana o Extremadura. Esta capil·laritat permet que les iniciatives s'ajusten a les necessitats locals, sense perdre la força d'una estratègia comuna. Així, cada territori adapta els seus programes, fomenta el voluntariat juvenil, proposa lleis autonòmiques, i manté viva una xarxa que connecta barris, pobles i ciutats.

Però la PVE també té una mirada estatal i internacional. Presidix des dels seus inicis la Plataforma del Tercer Sector d'Espanya, màxima entitat representativa del Tercer Sector al nostre país, i és membre actiu del Centre Europeu del Voluntariat (CEV). A través d'estes organitzacions promou la integració del voluntariat en les polítiques de sostenibilitat, equitat de gènere, atenció a la diversitat i als més vulnerables en tots els nivells administratius i legislatius.

En el present, els reptes són múltiples. D'una banda, es busca rejuvenir el voluntariat, acostar-lo a les noves generacions i als entorns digitals. D'altra banda, es treballa per la inclusió de persones amb discapacitat, migrants o en risc d'exclusió. També s'apro-

fundix en la digitalització de les entitats i en models híbrids que combinen el treball presencial amb eines virtuals.

El futur immediat passa per professionalitzar encara més la gestió del voluntariat, dotar de ferramentes a les entitats més xicotetes, assegurar el finançament públic i privat, i continuar sensibilitzant a la ciutadania sobre la importància d'implicar-se. En un context global cada vegada més incert, la Plataforma es defineix com "un espai de cura del món", un punt de trobada on l'acció solidària es convertix en motor de transformació col·lectiva.

La solidaritat organitzada com ben comuna

En temps on s'imposa la immediatesa i l'individual, el treball de la Plataforma del Voluntariat d'Espanya apareix com un recordatori contundent del poder del col·lectiu. Des de la seua fundació fins hui ha aconseguit construir un ecosistema sòlid, flexible i profundament humà. Ha demostrat que la solidaritat no és una moda, sinó una forma ètica de viure en societat.

Darrere de cada voluntari, de cada acció anònima, de cada gest d'ajuda, hi ha una estructura que forma, acompanya i amplifica. I eixa estructura és la PVE, una plataforma que no sols gestiona projectes, sinó que cultiva esperança.

D'interés: Biblioteca virtual de la Plataforma del Voluntariat:

<https://biblioteca.plataformavoluntariado.org/>

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES ENTITATS

FUNDACIÓ HORTA SUD: 52 ANYS TEIXINT COMUNITAT EN CLAU LOCAL

- **Seu:** C/ Mare de Déu de l'Olivar, 30 (46900 – Torrent, L'Horta Sud)
- **Telèfon:** 961 55 32 27

- **Any de constitució:** 1972
- **E-mail:** hola@fundaciohortasud.org
- **Web:** <https://fundaciohortasud.org>
- **Instagram:** <https://www.instagram.com/fundaciohortasud/>
- **LinkedIn:** <https://www.linkedin.com/company/11860110>
- **Facebook:** <https://www.facebook.com/FundacioHortaSud>
- **YouTube:** <https://www.youtube.com/FundacioHortaSud>
- **X (abans Twitter):** <https://x.com/fhortasud>

Referent en l'àmbit de l'associacionisme i l'economia social en el territori valencià, la Fundació Horta Sud va nèixer en 1972 com a Institut Pro-Desenvolupament, impulsada per la Caixa d'Estalvis de Torrent amb l'objectiu d'afavorir el desenvolupament comunitari a la comarca durant plena transició democràtica. En més de cinc dècades han treballat a consciència fins a transformar-se en el que són hui, havent rebut destacats reconeixements com el segell de qualitat de Fundació Cívica o la validació CAF com a entitat segura, convertint-se en la fundació comunitària degana en l'Estat.

Va ser en els orígens on es van consolidar els valors essencials de la Fundació que hui, cinc dècades després, continuen vigents i sòlids.

La Fundació ofereix des dels seus inicis serveis de suport al teixit associatiu, especialment en els vint municipis que componen la comarca valenciana de l'Horta Sud, i desenrotlla formacions i acompanyament per a entitats sense ànim de lucre de tot el territori valencià.

En l'ADN de la fundació està la creença que la participació activa dels ciutadans és la clau per a dignificar la comunitat i el territori.

Amb un patronat compost per cinc entitats -Caixa Popular, Florida Universitària, la Mancomunitat Horta Sud, IDECO Horta Sud i La Nostra Escola Comarcal-, així com diverses persones de reconegut prestigi en la vida social i comarcal, la Fundació compta amb un equip tècnic estable de sis persones, complementat per una àmplia xarxa de col·laboracions externes especialitzades.

Este mapa conceptual i humà va canviar a la força després del pas de la DANA el passat 29 d'octubre del 2024 per la comarca de l'Horta Sud a València, terri-

tori base d'actuació de la Fundació, que va veure en esta desgràcia la necessitat d'ampliar el seu equip tècnic a nou persones, per a poder així respondre a les necessitats urgents derivades de la catàstrofe, que va afectar directament els fonaments de la fundació.

Especialment després de la DANA, l'entitat ha mobilitzat recursos comunitaris per a la recuperació i l'enfortiment del teixit associatiu amb el qual sempre han treballat, arribant a les diferents comarques afectades.

La catàstrofe que ho va canviar tot

Precisament a partir d'eixa tragèdia, les inundacions provocades per la DANA que van arrasar diferents localitats de la província de València, així com de Castella-la Manxa i Andalusia, i que es va emportar amb ella la vida de 228 persones, i un important nombre de danys materials, va ser quan la Fundació Horta Sud es va posar a la feina des del primer moment per a ajudar a aquelles entitats afectades.

En els primers sis mesos després de la catàstrofe van destinar prop de 1,5 milions d'euros per a reactivar l'activitat associativa, cultural i social de la

Patronat de la Fundació Horta Sud.

comarca, en un projecte denominat **Pla de Recuperaçió i Transformació després de la DANA (2024-2028)**.

Este pla inclou ajudes directes, iniciatives de 'matchfunding' i la distribució de recursos materials com a ordinadors donats per empreses privades. Esta iniciativa contempla una visió a mitjà i llarg termini, basada tant en ajudes directes que eviten el tancament d'associacions, com en projectes de recuperació de l'activitat en els municipis afectats, rescat de fotografies danyades per la riuada, o la posada en marxa d'iniciatives per a la ciutadania, basades en una escolta activa prèvia de la comunitat.

Paral·lelament, la Fundació manté actius els seus programes d'enfortiment comunitari i transformació

comarcal previs a la DANA, i forma part de la xarxa de fundacions comunitàries a escala estatal, de la qual exercix la direcció tècnica.

Les persones que conformen la Fundació

La Fundació Horta Sud s'estructura a través de tres branques principals: patronat, equip tècnic i professorat. El treball, el compromís i la dedicació d'estes persones han fet i continuen fent possible que la Fundació s'haja convertit en un element dinamitzador i ètic del territori.

Presidix el patronat Imma López Primo, directora de La Nostra Escola Comarcal, sent vicepresident Vicent Moncholí Pons, professor a Florida Secundària. El patronat es complementa com segueix en la figura.

Composició del Patronat de la Fundació Horta Sud

Presidenta: Imma López Primo, Directora de La Nostra Escola Comarcal

Vicepresident: Vicent Moncholí Pons, Professor en Florida Secundària

Tresorer: Santiago Peraita Ugarte, Director financer del Grup Ugarte

Secretari: Joaquim Planells Benedito, Treballador financer

Vocals: Alfred Domínguez Ibáñez (Institut d'Estudis Comarcals HS), Francesc Alós Alabajos (Caixa Popular),

José Francisco Cabanes Alonso (Mancomunitat Intermunicipal de l'Horta Sud),

Carmen García Alvero (Moviment Associatiu Feminista), Xaro Alcaide Márquez (Moviment Associatiu Feminista),

Carles Puig Folgado (Institut d'Estudis Comarcals), Empar Navarro Prósper (Mancomunitat de l'Horta Sud)

i Josep Mª Soriano Besó, ex-President de Caixa Popular

Especialment després de la DANA, la Fundació Horta Sud ha mobilitzat recursos comunitaris per a la recuperació i l'enfortiment del teixit associatiu amb el qual sempre ha treballat, arribant a les diferents comarques afectades.

L'Equip Tècnic ha passat d'una persona a deu en els últims 15 anys, configurant un grup professional amb una dilatada experiència. Està dirigit per Julio Huerta Balastegui, expert universitari en Gestió Directiva d'Organitzacions No Lucratives, i coordinat per Laura Juan Díez, llicenciada en Ciències Polítiques i de l'Administració. Al costat d'ells treballen quatre tècnics de projectes: Mercedes Juan Tejedor, Carla Borrás, Ximo Soler i Marc Martínez; dos administratives, Alba Angulo i Teresa Villarroya; dos responsables de Comunicació, Aleix Pujol i Laura Trujillo, i un tècnic informàtic, Lluís Antoni Ferrer.

El professorat de la Fundació Horta Sud és l'encarregat d'impartir les formacions per a associacions i resoldre els dubtes d'assessoria de les entitats. Està format per més de 15 persones i entre elles es poden trobar persones expertes en obligacions fiscals, administratives i documentals, transparència, comunicació, gestió de projectes, tramitació i justificació de subvencions.

Un incessant moviment transformador

La Fundació Horta Sud sobreix per la seua estreta col·laboració amb entitats de referència en l'economia

social autonòmica com són Caixa Popular i Florida Universitària, amb les quals impulsa iniciatives educatives, formatives i cooperatives. Però a més, lluny de treballar únicament a nivell autonòmic, manté aliances estratègiques amb universitats i organitzacions de tot l'Estat, i participa en estudis tant nacionals com internacionals que busquen transformar el model de governança i empoderar a la societat civil organitzada.

Un altre projecte que manté en producció és el titulat **Serà Horta Sud 2030**, que va nèixer després de la pandèmia de la COVID-19, i en el qual reuneix el moviment associatiu, institucions públiques, teixit empresarial i universitats amb l'objectiu d'aconseguir consensos que permeten avançar cap a una societat més participativa, sostenible, inclusiva i igualitària.

Este projecte va sorgir de la col·laboració entre Horta Sud, el teixit local associatiu i empresarial, la Mancomunitat Horta Sud i la Diputació de València, i té com a finalitat conscienciar, debatre i proposar mesures i accions alienades amb el compliment de l'Agenda Urbana 2030 i els ODS per a la vertebració i millora de la comarca i la qualitat de vida de la seua gent (<https://serahortasud.org>).

Participants en el curs de recuperació de col·leccions fotogràfiques inundades, celebrat en el Museu Comarcal (Torrent) en el marc del projecte *Salvem les Fotos*.

Distribució de les ajudes repartides per la Fundació Horta Sud per a reconstruir el teixit associatiu de la província de València després de les inundacions del 29 d'octubre de 2024. (Xifres a maig de 2025)

Una construcció que es desenvolupa entorn de tres eixos principals: l'impuls d'un Observatori d'Indicadors Comarcals amb el qual conèixer l'estat dels municipis de manera objectiva; el debat en taules de reconstrucció per a la proposta de millores i, finalment, la creació de campanyes de concientització.

Serà Horta Sud 2030 ha portat múltiples alegries a la Fundació, com els premis Mobilitat 2022, GO! 2021, Pacte Europeu pel Clima o el Premi Europa 2021, a més d'altres reconeixements.

El futur de l'Horta Sud, en mans de l'Economia Social

Per millorar la qualitat de vida de la seua ciutadania, així com l'enfortiment de les fundacions comunitàries i el moviment associatiu com a peça clau per a una societat més democràtica i participativa, la Fundació Horta Sud visualitza el seu futur centrant-se en els dos grans eixos que vertebraren l'acció de la fundació: la **comunitat** i el **territori**.

La DANA va tornar a posar de manifest que, quan el territori patix, les associacions són clau per a ca-

nalitzar la solidaritat, però al mateix va advertir també que les associacions han d'estar més preparades, més connectades i més ben organitzades en cas d'urgència. És per això que la Fundació Horta Sud està actualment en un procés d'escolta activa amb totes les entitats afectades, tornant a constatar que és fonamental crear una xarxa d'associacions per a l'acció i la solidaritat. Una xarxa que funcione en emergències, però també durant tot l'any per a reforçar la col·laboració entre entitats, compartir coneixement i estar en millors condicions d'actuar quan siga necessari.

El repte comú, tal com traslladen des de la Fundació, és imaginar el seu futur al costat d'associacions per a viure en col·lectivitat. El seu treball conjunt no ha sigut mai un projecte mesurat en quantitat, sinó en voluntat. És per això que el seu principal objectiu és el d'enfortir el moviment associatiu que mantinga en el centre a les persones i al bé de la comunitat, un afany amb el qual porten 52 anys donant exemple, i que fa de la Fundació Horta Sud una llegenda cada dia més viva de l'Economia Social valenciana.

D'interés: Biblioteca virtual de la Fundació Horta Sud
<https://fundaciohortasud.org/biblioteca-fundacio-horta-sud/>

L'ECONOMIA SOCIAL EN LA HISTÒRIA

EXEMPLES D'ÈXIT DE L'ECONOMIA SOCIAL EN LA HISTÒRIA: LES LLETERIES COOPERATIVES DANESES

per **Francisco J. Medina-Albaladejo**
 IUDESCOOP i Departament d'Anàlisi Econòmica, Universitat de València

La cooperativa sueco-danesa Arla Foods és, actualment, una de les principals corporacions multinacionals en la producció i distribució de productes lactis a Europa i al món. Integrada per més de 12.000 socis ramaders i aproximadament 20.000 empleats, és el resultat de múltiples processos de fusió de diferents empreses cooperatives del sector al llarg del temps. No obstant això, els seus orígens es remunten a la formació de les primeres cooperatives lleteres d'ambdós països durant la dècada de 1880¹. Sens dubte, aquesta empresa constitueix un bon exemple que el cooperativisme pot ser una fórmula d'èxit empresarial, eficient en el seu funcionament i fortament competitiu als mercats internacionals.

Tanmateix, aquest èxit no s'explica únicament per les estratègies desenvolupades per l'empresa en els últims anys, sinó que arrela en el temps i respon al bon desenvolupament general del cooperativisme agrari als països escandinaus des de la segona meitat del segle XIX. És a dir, que la història ens pot donar algunes claus per entendre millor aquest cas d'èxit cooperatiu i la seua aplicació a altres països actualment.

En aquest context, especialment destacat i ben estudiat des d'un punt de vista històric és el cas de les lleteries cooperatives daneses, un dels principals exemples d'èxit del cooperativisme agrari a llarg termini. La historiadora de l'economia danesa Ingrid Henriksen, amb l'ajuda de diversos coautors (Paul

Sharp, Markus Lampe, Kevin O'Rourke...), ha estudiat durant anys els factors de l'èxit danés enfront d'altres països on els resultats no van ser tan positius en el mateix sector, com Irlanda o Bèlgica. Aquests autors van descobrir que les lleteries cooperatives eren més productives que les societats de capital, constituint una bona mostra d'això el fet que a principis del segle XX el 80% del total de vaques lleteres daneses subministraven el seu producte a les cooperatives, i no a les empreses capitalistes.

A què es va deure aquest èxit? En primer lloc, cal destacar el paper de les cooperatives com a institucions formals, juntament amb altres factors com l'elevat nivell educatiu i la cohesió dels seus associats, una legislació adequada i la seua orientació cap als mercats internacionals. Les lleteries cooperatives daneses, amb l'escassa tecnologia existent en aquell moment per conservar un producte tan perible com la llet i per disposar d'una informació adequada sobre el funcionament del mercat, es van erigir com la fórmula òptima per evitar l'excessiva dependència dels petits productors ramaders respecte de la indústria agroalimentària, així com problemes derivats de la desigual informació de què disposaven els uns i els altres sobre el funcionament del mercat. És a dir, que les cooperatives van permetre que el petit ramader tinguera una millor informació i, especialment, un major poder de negociació a l'hora de comercialitzar el seu producte

1.- <https://www.arla.com/company/farmer-owned/history/>

La cooperativa sueco-danesa Arla Foods és actualment una de les principals corporacions multinacionals en la producció i distribució de productes lactis a Europa i al món, integrada per més de 12.000 socis ramaders i aproximadament 20.000 empleats. Els seus orígens es remunten a la formació de les primeres cooperatives lactis en ambdós països durant la dècada de 1880.

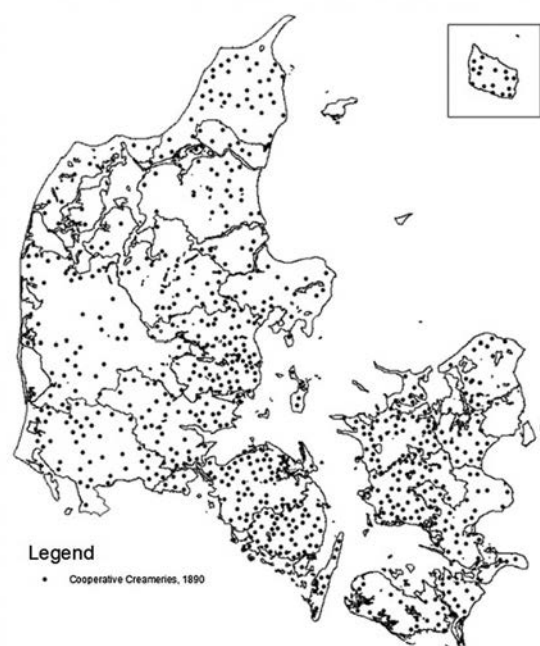
Aquesta empresa constitueix un bon exemple que el cooperativisme pot ser una fórmula d'èxit empresarial, eficient en el seu funcionament i fortament competitiu en els mercats internacionals.

davant les grans empreses del moment². La unió fa la força.

A més, aquests xicotets productors lleters, gràcies a la seua integració en cooperatives, començaren a orientar la seua producció als mercats internacionals, així com a aplicar processos industrials per produir aliments de major valor afegit (especialment mantega), augmentar la seua escala de producció i desenvolupar innovacions tecnològiques que milloraren en gran mesura els rendiments i la productivitat del sector³. De fet, les lleteries cooperatives daneses es van especialitzar en la producció de mantega per a l'exportació, especialment al mercat britànic, activitat en què aquest país es va convertir en líder a nivell mundial en aquells anys. Està sòlidament documentada la importància d'aquestes societats en la modernització tecnològica del sector lacti al país escandinau, especialment per la implantació dels separadors de nata, la qual cosa els va conferir una font d'avantatge competitiu i d'adaptació al mercat internacional, tenint en compte que l'èxit d'aquestes entitats va dependre en gran mesura de la seua orientació cap a l'exterior.

I per què a Dinamarca? Per què no va ocórrer en un altre país amb condicions similars?

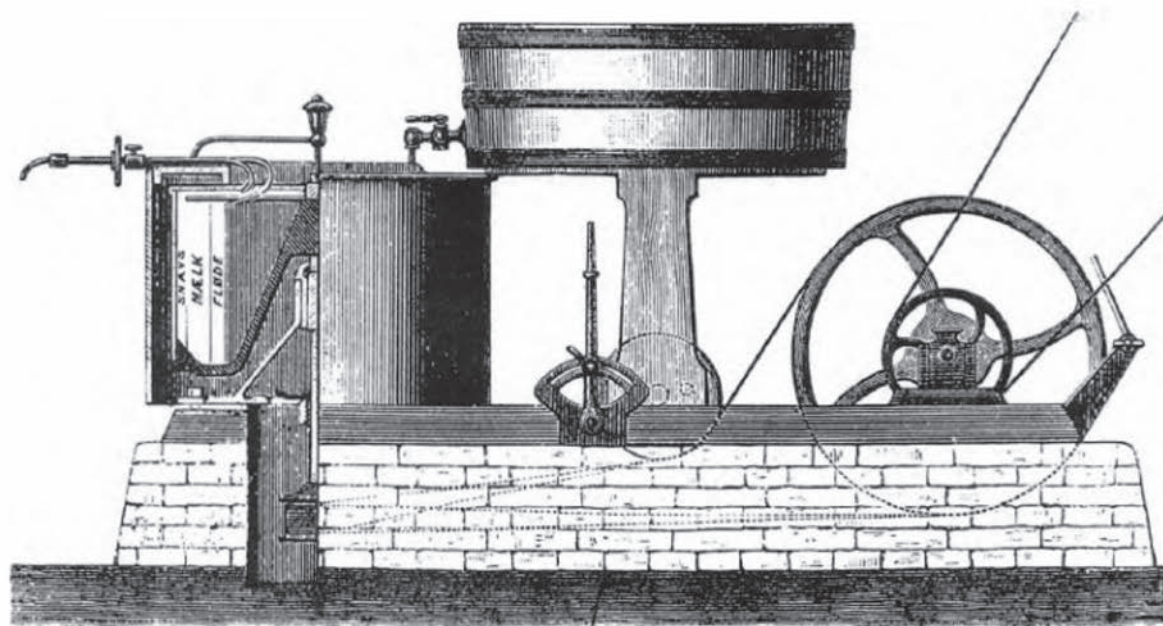
Per a respondre aquestes qüestions, els autors que han estudiat aquest cas destaquen especialment la importància de la cohesió social i la formació de ca-

Lleteries cooperatives a Dinamarca (1890). Publicat en: Boberg-Fazlic, N., Jensen, P.S., Lampe, M., Sharp, P. y Volmar Skovsgaard, C. (2023). 'Getting to Denmark': the role of agricultural elites for development. Journal of Economic Growth, 28, 525-569. <https://doi.org/10.1007/s10887-023-09226-8>

2.- Henriksen, I. (1999): *Avoiding Lock-in: Cooperative Creameries in Denmark, 1882–1903*. *European Review of Economic History*, 3 (1), 57–78. <https://doi.org/10.1017/S1361491699000039>

3.- Henriksen, I., Lampe, M. y Sharp, P. (2011). *The Role of Technology and Institutions for Growth: Danish Creameries in the Late Nineteenth Century*. *European Review of Economic History*, 15 (3), 475-493. <https://doi.org/10.1017/S1361491611000128>

Separador de crema. Publicat en: <https://slaegtsbibliotek.dk/>.

pital humà en l'entorn rural danès, és a dir, el bon nivell d'educació i els forts interessos comuns dels ramaders en un país socialment molt homogeni. Això va ajudar que saberen interpretar i respondre de manera adequada als incentius i al context econòmic del moment, absorbint i transmetent tot un substrat de coneixement sobre el funcionament del mercat o la importància de la tecnologia que va ser clau per al seu èxit.

Tot això evitant un dels principals problemes del cooperativisme: l'aparició de comportaments oportunistes i conflictes d'interessos entre els seus socis, a causa de l'alta cohesió i homogeneïtat social existent en aquest cas. De fet, en altres països s'ha vist que baixos nivells de capital humà o de cohesió social impedièren la difusió de la informació, el bon funcionament d'aquestes societats o, fins i tot, la pròpia participació dels ramaders en les cooperatives, ja que aquestes requerien estar alfabetitzat per poder comprendre i participar activament en la seua ges-

tió⁴. Cal tindre en compte que la difusió del cooperativisme també va suposar l'aplicació generalitzada de les pràctiques comptables en el sector ramader danès, sent els mateixos socis els qui havien de dur-la a terme en càrrecs que rotaven cada pocs anys⁵. La importància de l'educació i la cohesió social en la formació i desenvolupament del cooperativisme també s'ha pogut constatar en altres casos. Per exemple, en les lleteries cooperatives irlandeses, on el conflicte polític i la heterogeneïtat d'interessos sembla que va ser un dels factors per entendre el seu fracàs davant de la homogeneïtat social danesa⁶. També destaca el cas de les cooperatives de consum, agràries o de crèdit espanyoles, però això és un tema que es tractarà de manera específica en una altra entrega de "L'Economia Social en la Història".

No obstant això, Henriksen i companyia matisen que tots aquests factors no són suficients per a explicar en la seua totalitat aquest èxit, i que altres explicacions de tipus institucional també van entrar

4.- Henriksen, L. y O'Rourke, K. H. (2005). Incentives, Technology and the Shift to Year-round Dairying in Late Nineteenth-century Denmark. *The Economic History Review*, 58 (3), 520-524. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0289.2005.00312.x>

5.- Lampe, M. y Sharp, P. (2019). Accounting for the wealth of Denmark: a case study of Smithian growth using the emergence of modern accounting in Danish dairying. *The European Journal of the History of Economic Thought*, 26 (4), 659-697. <https://doi.org/10.1080/09672567.2019.1634751>

6.- O'Rourke, K. (2007a). Property Rights, Politics and Innovation: Creamery Diffusion in Pre-1914 Ireland. *European Review of Economic History*, 11 (3), 395-417. <https://doi.org/10.1017/S1361491607002018> / O'Rourke, K. (2007b). Culture, Conflict and Cooperation: Irish Dairying before the Great War. *The Economic Journal*, 117 (523), 1357-1379. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2007.02086.x>

Lleteria cooperativa de Hjeddning, la primera fundada a Dinamarca en 1882, hui és un museu.

Publicat en: <https://vardemuseerne.dk/museum/hjeddning-andelsmejeri-3/>

en joc. Per exemple, l'ajuda de l'Estat i el sistema legal danès, no tant per l'aprovació directa a aquestes entitats, sinó pel seu paper a l'hora de crear unes adequades "regles del joc" (normes, drets de propietat, contractes) i per dissenyar uns mecanismes eficients de control i aplicació d'aquestes regles. Especialment destacat és el cas dels contractes que vinculaven els socis amb les seues cooperatives, les condicions dels quals es controlaven de manera eficaç per part del sistema legal danès per al seu correcte compliment, evitant així els esmentats comportaments oportunistes dels cooperadors. També existien normes informals basades en la tradició, la cultura i el costum que van tindre una importància destacable, ja que permetien supervisar i fer complir les condicions dels contractes signats entre cooperatives. Això va crear una jurisprudència complementària que va ajudar a evitar i resoldre de manera més adequada els conflictes existents⁷. Tota aquesta seguretat jurídica va ajudar en gran mesura a la difusió i bon funcionament del cooperativisme agrari danès, al contrari que en altres països com Irlanda, on l'escassetat de normes que regulen el seu funcionament va

fer que les cooperatives es desenvolupassen poc en el seu sector làctic, on van assolir un pes reduït, i que no foren capaces de competir amb el sector privat⁸.

A més, s'ha demostrat que les lleteries cooperatives daneses van contribuir decisivament a la industrialització i al desenvolupament econòmic de Dinamarca, així com a la configuració de valors culturals distintius del país, com la democràcia o la igualtat. Les àrees amb més presència cooperativa al segle XIX són les que després presentaven majors nivells de riquesa al segle XX, amb un intens desenvolupament de valors democràtics i sentit de comunitat que persisteix fins avui dia, tant en l'economia (a través de grans cooperatives com l'esmentada Arla Foods) com en la cultura danesa, caracteritzada per un alt compromís amb la democràcia i la llibertat individual⁹.

En definitiva, cap estudi de cas del passat pot oferir-nos la "fórmula màgica" per a assolir l'èxit del cooperativisme hui dia. Cada país i cada moment històric són únics i, encara que puga haver altres amb circumstàncies similars, sempre hi haurà diferències de context que obliguen a tindre cautela en les conclusions extretes de qualsevol comparació.

7.- Henriksen, L., Hviid, M. y Sharp, P. (2012). Law and Peace: Contracts and the Success of the Danish Dairy Cooperatives. *The Journal of Economic History*, 72 (1), 197-224. <https://doi.org/10.1017/S0022050711002488>

8.- Henriksen, L., McLaughlin, E. y Sharp, P. (2015). Contracts and cooperation: the relative failure of the Irish dairy industry in the late nineteenth century reconsidered, *European Review of Economic History*, 19 (4), 412-431, <https://doi.org/10.1093/ereh/hev012>

9.- Mordhorst, M. (2013). Arla and Danish national identity – business history as cultural history. *Business History*, 56(1), 116-133. <https://doi.org/10.1080/00076791.2013.818422>. Boberg-Fazlic, N., Jensen, P.S., Lampe, M., Sharp, P. y Volmar Skovsgaard, C. (2023). 'Getting to Denmark': the role of agricultural elites for development. *Journal of Economic Growth*, 28, 525-569. <https://doi.org/10.1007/s10887-023-09226-8>

L'èxit de les cooperatives de lactis daneses va estar marcat per una combinació de factors interns i externs, de mèrit propi i de sort a causa d'un context favorable. Entre ells, la homogeneïtat d'interessos dels petits socis, l'educació i la transferència del coneixement, i unes bones regles del joc per part de l'Estat.

Pensar que els factors que van afavorir l'èxit fa 150 anys puguin fer-ho també hui dia és una quimera. Però l'anàlisi d'exemples de bon funcionament sòlidament consolidats en el temps pot donar algunes pistes a l'hora de dissenyar mesures que fomenten el desenvolupament de les cooperatives en l'actualitat, contribuint al desenvolupament econòmic i a la millora del benestar. Hi ha elements explicatius que són transversals, que són inherents a la pròpia naturalesa de l'ésser humà, i que transcendeixen qualsevol límit geogràfic o temporal. En el cas ací analitzat es poden observar alguns d'ells. L'èxit de les lleteries cooperatives daneses va vindre marcat per una combinació de factors interns i externs, de mèrit propi i de sort per un context favorable. Cal fixar-se i aprendre dels primers per a veure com aprofitar millor els

segons. Per exemple, la homogeneïtat d'interessos dels associats, petits propietaris que necessitaven accés a la tecnologia, informació sobre el funcionament dels mercats i major poder de negociació amb la indústria agroalimentària, evitant així els conflictes d'interessos interns que podien perjudicar el seu funcionament. Un altre seria l'educació i la transferència del coneixement, ja que és difícil contribuir al bon funcionament d'una cooperativa si s'ignora el que implica aquesta forma d'acció col·lectiva, o si no es té una formació de base que permet al soci participar activament i de manera òptima en la gestió i la presa de decisions. Tot això, junt amb unes bones "regles del joc" per part de l'Estat, ofereix un mirall al qual es pot mirar hui dia per aprendre del reflex del passat.

Lleteria cooperativa de Hjedding. Publicat en:
<https://danishdairyboard.dk/danish-dairy-industry/history/>

LA REFORMA DE LA LEGISLACIÓ VALENCIANA SOBRE VOLUNTARIAT (LLEI 4/2025, DE 22 DE MAIG)

per **Isabel Gemma Fajardo García**
Professora titular de la Universitat de València

El passat 22 de maig de 2025 es va aprovar la nova Llei Valenciana de Voluntariat i amb ella va quedar derogada l'anterior Llei de 19 de juny de 2001.

Segons la Llei estatal del Voluntariat (Llei 45/2015), aquest es definix com el conjunt d'activitats d'interés general, desenvolupades per persones físiques, que tenen caràcter solidari, la seua realització és lliure, sense contraprestació econòmica o material, i que es desenvolupen a través d'entitats de voluntariat conforme a programes concrets, siga dins o fora del territori espanyol.

Però el voluntariat és molt més que este conjunt d'activitats. Com diu la Plataforma del Voluntariat d'Espanya, és una potent eina de participació social i democràcia, de caràcter solidari i transformador. Les persones voluntàries col·laboren per a, conjuntament i democràticament, transformar la realitat social en què viuen.

El voluntariat ha evolucionat des de les primitives formes de beneficència en l'Edat mitjana, sobretot amb la creació d'hospitals sense fins de lucre, amb vocació d'atendre a tot aquell que ho necessitara, i més tard amb els hospitals creats durant les guerres mundials i la col·laboració, sobretot, d'infermeres i dones que ajudaven als malalts. Al llarg del segle XX el voluntariat s'ha desenvolupat a partir d'organitzacions privades sense fins de lucre i des dels anys 60, fins i tot, sense relació amb l'Església o els poders polítics, tenint com a objectiu lluitar pels drets socials.

En 1996 es va aprovar la primera llei del voluntariat al nostre país, la qual va impulsar que les diverses comunitats autònomes emparades per les competències que havien assumit aprovaren les seues respectives lleis del voluntariat. En aquells moments, com reconeixia la Llei 6/1996, el voluntariat era observat des del nou paradigma de la participació ciutadana, la qual cosa implica que les persones que desenrot-

llen la seua vida en una comunitat volen poder col·laborar amb la mateixa a través de diferents llits, sent un d'ells el voluntariat.

Així mateix, la consciència creixent de responsabilitat social ha portat al fet que els ciutadans, a vegades individualment, però, sobretot, mitjançant organitzacions basades en la solidaritat i l'altruisme, exercisquen un paper cada vegada més important en el disseny i execució d'actuacions dirigides a la satisfacció de l'interés general i especialment a l'erradicació de situacions de marginació i a la construcció d'una societat solidària en la qual tots els ciutadans gaudisquen d'una qualitat de vida digna. Una manifestació fonamental d'esta iniciativa social la constitueix el voluntariat, expressió de la solidaritat des de la llibertat i l'altruisme.

L'acció voluntària s'ha convertit hui dia en un dels instruments bàsics d'actuació de la societat civil en l'àmbit social i, a conseqüència d'això, reclama un paper més actiu que es tradueix en l'exigència de major participació en el disseny i execució de les polítiques públiques socials. Esta participació es reconeix expressament en la nostra Constitució (art. 9.2) als ciutadans i als grups en què estos s'integren, i obliga els poders públics a promoure-la, impulsar-la i protegir-la.

Les Corts Valencianes també es van fer ressò d'eixa demanda sorgida de la societat i de la tendència del modern Estat social i democràtic de dret de dirigir la seua acció per a la consecució de millores socials per a la majoria de la seua població. L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana va reconèixer en el seu art. 1.3 que esta Comunitat havia de reforçar la democràcia i garantir la participació de la ciutadania en la consecució dels seus fins. Des de 1986 les lleis valencianes havien fet freqüents referències al voluntariat donada la seua aplicació en diversos camps com la joventut, la política forestal, la infància, la dro-

"Amb la Llei 4/2025 de Voluntariat s'aposta per un voluntariat obert, participatiu i intergeneracional, que done cobertura a una acció voluntària sense adjectius ni exclusions, que pugua promoure's no sols en el Tercer Sector, sinó en altres àmbits, com són les empreses, les universitats o les pròpies administracions públiques."

godependència, els Serveis socials, la política econòmica o la cultura.

I en 2001 es va aprovar la Llei 4 de 19 de juny del Voluntariat. Esta Llei reconeixia la necessitat de promoure i coordinar el voluntariat des de postulats flexibles perquè desenrotllara la seua acció en altres camps com la salut, l'educació, l'esport, la defensa del medi ambient, la conservació del patrimoni, l'atenció social, la dinamització cultural i ciutadana o la cooperació al desenvolupament.

Més tard (Llei orgànica 1/2006) es va modificar l'Estatut d'Autonomia i es va incorporar la competència exclusiva d'esta Comunitat en matèria de "voluntariat social i semblants, l'àmbit principal del qual d'actuació siga la Comunitat Valenciana." (art. 49. 1. 23a).

Desbordats per la realitat de l'acció voluntària, en 2014 el Parlament i el Consell Europeu van dissenyar un nou marc continental per al desenvolupament del voluntariat humanitari per al període 2014-2020. Això va propiciar una reforma de les lleis espanyoles del voluntariat, com va ser l'aprovació de la Llei estatal del Voluntariat 45/2015, i d'altres comunitats autònomes (Catalunya i la Comunitat de Madrid en 2015; Andalusia i Aragó en 2018 o Extremadura i Illes Balears en 2019).

La Comunitat Valenciana no va dur a terme eixa actualització fins enguany. Amb la Llei 4/2025 de Voluntariat s'aposta per un voluntariat obert, participatiu i intergeneracional, que done cobertura a una acció voluntària sense adjectius, ni exclusions, que es pugua promoure no només en el Tercer Sector, sinó en altres àmbits com són les empreses, les universitats o les pròpies administracions públiques.

La nova Llei reconeix que el voluntariat constituïx un pont entre allò personal i allò social, i este nexa

és el que explica la gran diversitat a través de la qual s'expressa l'acció voluntària, des de les més informals fins a les altament estructurades en organitzacions voluntàries; diversitat de canals de relació, des de l'ajuda directa fins al voluntariat digital; diversitat d'àmbits d'acció, tants com necessitats i interessos col·lectius puguen existir; diversitat generacional, cultural, etc.

Davant de l'anterior Llei de 2001, que gira entorn de l'estatut del voluntariat i les entitats del voluntariat, i es complementa amb la regulació de les competències de les administracions públiques en la matèria (Generalitat Valenciana i entitats locals) i el foment del voluntariat (incloent-hi l'impuls a la participació ciutadana en les entitats de voluntariat), la nova Llei incorpora importants novetats: juntament amb les activitats de voluntariat, regula les accions de solidaritat (a); regula la condició, drets i deures de les persones destinatàries de l'acció voluntària (b), i dona un nou enfocament al foment del voluntariat (c).

A. Les accions de solidaritat

Les **accions de solidaritat** es definixen com aquelles actuacions puntuals o continuades en el temps, d'interés general¹, de caràcter altruista i solidari, i desenvolupades per persones físiques baix l'organització i/o direcció d'una **entitat que realitza accions de solidaritat**.

Esta entitat és una persona jurídica (pública o privada) que realitza o organitza activitats de caràcter solidari sense ser una entitat de voluntariat. Les entitats que realitzen accions de solidaritat hauran de:

a) Formalitzar l'acord d'incorporació amb les persones que realitzen les accions de solidaritat i complir els compromisos adquirits;

1. Es consideren activitats d'interés general les accions que contribuïsquen a la millora de la qualitat de vida de les persones i de la societat en general, i a protegir i conservar l'entorn, amb la finalitat de construir una societat més justa i solidària (art. 6.2).

"La nova Llei reconeix que el voluntariat constituïx un pont entre el personal i el social, i eixe nexa és el que explica la gran diversitat a través de la qual s'expressa l'acció voluntària, des de les més informals fins a les altament estructurades en organitzacions voluntàries."

b) Contractar les pòlisses d'assegurança adequades, cobrint els riscos d'accidents, malaltia i responsabilitat civil pels danys i perjudicis ocasionats a tercers derivats directament de l'acció de solidaritat;

c) Garantir a les persones que realitzen les accions de solidaritat la realització d'esta activitat en condicions de seguretat i salut.

Estas entitats podran establir acords de col·laboració amb entitats de voluntariat amb l'objectiu de promoure una acció voluntària "organitzada".

La Llei introduïx la figura de les accions de solidaritat com a novetat, diferenciant-les de les activitats de voluntariat amb la finalitat de reconèixer i fomentar les distintes formes de participació ciutadana en l'àmbit de la solidaritat. Es tracta d'actuacions puntuals o continuades de caràcter altruista, que no requereixen de formalitat ni de l'estructura pròpia de les entitats de voluntariat. Es vol promoure amb això un primer contacte amb el compromís social, com a pas previ a un voluntariat més organitzat i formalitzat, com s'indica en la seua exposició de motius.

Les **activitats de voluntariat** són aquelles actuacions d'interés general desenvolupades per persones físiques dins d'una entitat de voluntariat, sempre que es complisquen certs requisits:

a) Que tinguen caràcter solidari

b) Que la seua realització siga lliure i voluntària, i no tinga com a causa una obligació personal o deure jurídic;

c) Que s'executen fora de l'àmbit laboral, professional, mercantil, funcional o de qualsevol altra relació retribuïda;

d) Que es duguen a terme sense contraprestació econòmica o material;

e) Que es desenvolupen de forma organitzada a través d'entitats de voluntariat;

f) Que es traduïsquen en la realització d'accions concretes i específiques, a través d'una entitat de voluntariat.

Les **entitats de voluntariat** són persones jurídiques sense ànim de lucre, que integren o compten amb persones voluntàries i desenvolupen part o la totalitat de les seues actuacions mitjançant plans de voluntariat dissenyats i gestionats en el marc d'activitats d'interés general, que respecten els valors i principis que contempla l'article 7 i s'executen en algun dels àmbits recollits en l'article 9. Estos àmbits poden ser: voluntariat social, internacional de cooperació al desenvolupament; ambiental, cultural, esportiu, d'oci educatiu, sociosanitari, comunitari i veïnal, de protecció civil, europeu, "corporatiu", digital, intergeneracional, en línia o virtual, en matèria de consum, educatiu, d'acollida, en institucions penitenciàries o qualsevol altra activitat voluntària inspirada en els valors i principis esmentats.

Només les entitats de voluntariat registrades (Registre d'entitats de voluntariat) podran accedir a subvencions o ajudes públiques, o subscriure convenis amb les administracions públiques en la matèria.

B. Persones destinatàries de l'acció voluntària

Seguint l'exemple de la Llei 45/2015, la nova llei valenciana també regula la determinació de les persones destinatàries de l'acció voluntària, els seus drets i deures. Es consideren persones destinatàries de les activitats de voluntariat aquelles persones físiques, grups de persones o comunitats que reben els bene-

2. El Pla de voluntariat és el document formal que recull de manera sistematitzada la voluntat de l'entitat d'organitzar un o més programes de voluntariat que complementen el compliment dels seus objectius o hi contribueixquen, comptant amb la participació de persones voluntàries. Totes les entitats de voluntariat han de comptar amb un pla de voluntariat, el contingut mínim del qual serà el previst en l'article 19.3 de la Llei, i tindrà una duració mínima de cinc anys.

ficis directes de les activitats realitzades en el marc dels programes i projectes establits per les entitats de voluntariat (art. 10).

C. El foment del voluntariat

El **foment del voluntariat** es concretava en la Llei de 2001 en campanyes de difusió i promoció de l'acció voluntària, fomentant la presència de les entitats de voluntariat en els mitjans de comunicació públics, i donant suport a estes entitats en la formació del voluntariat i amb suport tècnic quan ho necessitaven, a més de subvencions i ajudes a través de convocatòries o de convenis de col·laboració.

La nova Llei, en regular les mesures de foment del voluntariat, comença assenyalant que les administracions públiques promouran el foment de l'acció voluntària “en les empreses, universitats i centres educatius, i altres institucions privades”, i regula a continuació el “voluntariat corporatiu” (art. 31); la promoció del voluntariat des de les universitats (art. 32) i des dels centres d'educació secundària i formació professional (art. 33).

Quant al **voluntariat corporatiu**, s'indica que tota persona jurídica que no tinga la consideració d'entitat de voluntariat podrà promoure accions de solidaritat per a les seues persones treballadores. Si estes accions de solidaritat pretenen tindre continuïtat en el temps, hauran de realitzar-se en col·laboració amb alguna entitat de voluntariat (art. 31). El voluntariat corporatiu s'ha incorporat també, com hem vist, com un àmbit d'actuació del voluntariat, caracteritzat per ser promogut en l'àmbit de l'empresa, i recolzat per la seua direcció, de manera organitzada i en un marc estructurat, en el qual participen persones empleades de manera lliure, amb la finalitat de contribuir a diverses causes socials i/o mediambientals (art. 9, k).

La regulació diferix de la prevista en la Llei estatal 45/2015. D'una banda, en aquella no es preveu el voluntariat corporatiu com a àmbit d'actuació del voluntariat. D'altra banda, en regular el foment de l'acció voluntària (art. 21), s'indica que les empreses, per a donar un major impuls al voluntariat, podran promoure i participar en programes de voluntariat sempre que les actuacions que realitzen puguen qualificar-se com d'interés general, respecten els valors i principis que inspiren l'acció voluntària i “s'incloquen en algun dels àmbits d'actuació del voluntariat”

(social, cooperació al desenvolupament, ambiental, cultural, esportiu, educatiu, sociosanitari, oci i temps lliure, comunitari o protecció civil). Estes actuacions de voluntariat de les empreses podran dur-se a terme mitjançant la incorporació dels treballadors que decidisquen participar lliure i voluntàriament com a voluntaris en programes promoguts per entitats de voluntariat en col·laboració amb l'empresa.

La Plataforma de Voluntariat de la Comunitat Valenciana, en la seua Guia per a l'elaboració de programes de voluntariat corporatiu en l'empresa, definix este com una “pràctica en la qual les empreses fomenten i faciliten la participació activa de la seua plantilla en activitats solidàries i socials, en benefici de la comunitat i del benestar general (...) El **voluntariat corporatiu** és una manifestació concreta del compromís d'una empresa amb la responsabilitat social. En participar en activitats solidàries i comunitàries, les empreses demostren el seu compromís amb el benestar de la societat i el medi ambient, més enllà de les seues activitats comercials”; així mateix, “Les empreses que participen en activitats de voluntariat corporatiu solen ser percebudes de manera més favorable pels seus clients, empleats i altres parts interessades. Este compromís amb la comunitat i el benestar social pot contribuir a construir una imatge de marca sòlida i positiva”.

Finalment, pel que fa a les mesures de foment, es mantenen les campanyes de difusió i promoció per part de la Generalitat, fomentant la presència de les entitats de voluntariat en els mitjans de comunicació públics, el suport a la formació de les persones voluntàries, l'ajuda tècnica, les ajudes, subvencions i la signatura de convenis de col·laboració amb les entitats de voluntariat, i s'hi afegixen dues mesures noves:

1º Les administracions públiques valencianes promouran la incorporació de l'activitat de voluntariat corporatiu com a **criteri social en l'adjudicació dels contractes administratius**, de conformitat amb la legislació de contractes del sector públic (art. 30.5).

2º Les **persones voluntàries podran gaudir**, en els termes i amb l'abast que establisquen les administracions públiques competents, de **bonificacions o altres beneficis** que legalment o reglamentàriament puguen establir-se com a mesura de foment, reconeixement i valoració social de l'acció voluntària (art. 30.6).

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

MELIÀ, Elena (Coord): *El asociacionismo agrario y la crisis de la cadena de valor agroalimentaria*, CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa, número 112, novembre de 2024

El número 112 de 'CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa' JCR Q3 és un monogràfic sobre "L'associacionisme agrari i la crisi de la cadena de valor agroalimentària", coordinat per la professora Elena Melià Martí. Conté 11 articles elaborats per 27 autors i autores, dels quals quatre articles pertanyen al monogràfic. Les cooperatives i SAT han demostrat ser un instrument que permet que els productors agraris compten amb estructures comercials pròpies de dimensió suficient per a competir en mercats globals i cada vegada més internacionalitzats, a més de donar-los accés a comercialitzar amb la distribució alimentària. No obstant això, al mateix temps han de realitzar accions que milloren l'eficiència productiva en les explotacions dels seus socis, amb iniciatives de diversa índole dirigides a dimensionar les seues explotacions o a pal·liar les seues ineficiències. El monogràfic visualitza com la col·laboració al llarg de la cadena de valor alimentària és l'estratègia més efectiva per a aconseguir una distribució més equilibrada del valor afegit generat entre els diferents operadors de la cadena. Igualment destaca l'especial paper que estan cridades a exercir les entitats d'economia social en la mateixa, sent els operadors més ben posicionats per a canalitzar una renda suficient i digna als productors. El número es completa amb articles sobre : <https://ciriec-revistaeconomia.es/>

MELIÀ, Elena; LAJARA, Natalia y PIÑEIRO, Verónica: *El fomento del empleo en las cooperativas agroalimentarias valencianas a partir del análisis y evaluación de sus factores de competitividad*, CIRIEC-Espanya editorial, 2024

Les cooperatives agroalimentàries valencianes estan cridades a afrontar múltiples reptes en el context socioeconòmic actual. La necessitat de dimensió, unida a l'edat avançada de molts dels seus socis i a la falta de relleu generacional, fa necessari un estudi de la seua realitat, així com dels factors clau de la seua competitivitat i de la seua capacitat de generació i manteniment de l'ocupació en els municipis rurals en els quals s'assenten. A fi de donar resposta a estos reptes es planteja este monogràfic, en el qual, en primer lloc es realitza una caracterització de les cooperatives agroalimentàries valencianes i, a partir de l'anàlisi dels seus estats financers s'analitza la seua sostenibilitat financera a mitjà i llarg termini. El tercer objectiu d'este treball aborda els factors clau de la competitivitat d'estes cooperatives, per a això s'han realitzat entrevistes a experts i directius d'una mostra representativa d'elles, incloent-hi unitats de diferent grandària empresarial. Entre estos factors de competitivitat s'identifiquen la dimensió suficient a través de processos d'integració, la diversificació de la producció, la necessitat de desestacionalitzar l'activitat, la innovació en productes i la professionalització de la direcció de les cooperatives.

Revista 'Cuadernos del Mercado de Trabajo', número 12, desembre 2024

Dossier sobre Economia Social

La revista 'Cuadernos del Mercado de Trabajo', dependent del Ministeri de Treball i Economia Social, ha dedicat el dossier del seu número 12 a l'Economia Social. Este dossier es nodrix d'onze articles l'autoria dels quals recau sobre referents acadèmics del sector, membres de CIRIEC-Espanya. Esta publicació oficial del Ministeri és una iniciativa de l'Observatori de les Ocupacions del Servei Públic d'Ocupació Estatal, per a abordar des de diverses perspectives, visions i àmbits territorials temes vinculats al comportament del mercat de treball, i considera la seua evolució, fenòmens i tendències alhora que aspectes metodològics per a la seua anàlisi. Els articles del dossier van ser seleccionats d'autors experts de l'àmbit públic i privat, que expliquen des del concepte d'economia social a temes com el foment des de les polítiques actives d'ocupació, incloent-hi la transmissió d'empreses en crisi a societats d'este tipus. Igualment, els textos estan dirigits cap a l'impuls de la formació com a eina per a atraure i retindre talent en l'economia social, la seua contribució a l'ocupació en sectors com el de les cures i el de la cultura, el seu paper en la inclusió de col·lectius vulnerables, el treball a través de plataformes digitals i la lluita contra l'ocupació informal, entre altres temes. El número està disponible en: <https://www.sepe.es/HomeSepe/que-es-observatorio/Hipatia/cuadernos-mercado-trabajo.html>

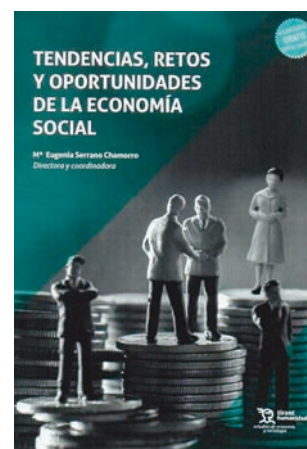
CATALÀ, Belén; HERNÁNDEZ, Daniel y MONTIEL, Ana: *Nuevas voces en la Economía Social: oportunidades y desafíos identificados por la Red REJIES de CIRIEC*, Revista RIESISE, Vol. 7, novembre de 2024

La Xarxa de Jovens Investigadors en Economia Social (REJIES), pertanyent a CIRIEC-Espanya, consolida el seu compromís amb la promoció i difusió del coneixement en Economia Social amb la publicació d'un monogràfic especial en la 'Revista Iberoamericana de Economía Solidaria e Innovación Socioecológica' (RIESISE), de la Universitat de Huelva. El número, coordinat per Belén Català Estada, Daniel Hernández Cáceres i Ana Montiel Vargas, membres del Comitè Directiu de REJIES, arreplega treballs presentats en la VII Trobada Científica Anual de REJIES, que va tindre lloc al gener de 2024 a Almeria. Es tracta d'investigacions de destacats joves acadèmics que exploren els reptes i oportunitats de l'economia social des de disciplines com el dret, l'emprenedoria, les polítiques públiques o les qüestions tecnològiques. Un total de 13 autors, dels quals 9 formen part de REJIES, han presentat 9 contribucions des de diferents enfocaments multidisciplinaris, a més de 4 articles d'experiències als països de Colòmbia i Mèxic. Amb esta publicació es subratlla el paper crucial dels joves investigadors en l'evolució de l'Economia Social, consolidant a REJIES com un referent acadèmic i científic. Des de la seua fundació en 2014, REJIES s'ha dedicat a fomentar el diàleg i la col·laboració entre investigadors emergents en Economia Social, facilitant la realització de projectes conjunts, publicacions científiques i accions formatives. Este monogràfic representa una fita en eixe esforç col·lectiu, destacant la diversitat temàtica i metodològica dels articles inclosos. Disponible en: <https://www.uhu.es/publicaciones/ojs/index.php/RIESISE/issue/view/442>

SERRANO, Mª Eugenia (Dir.), *Tendencias, retos y oportunidades de la economía social*, Tirant lo Blanch, Estudios de Economía y Sociología, 2024

Amb la recent creació de la Càtedra de Cooperativisme i Economia Social (CoES) per la Universitat de Valladolid es van organitzar les I Trobades d'Economia Social a la fi de donar a conèixer a l'alumnat, als operadors econòmics i als professionals del sector l'ampli ventall d'entitats i models empresarials que la componen. Este llibre recopila els principals treballs presentats, orientats a oferir un marc legislatiu més favorable per a l'Economia Social, un major i millor accés a les polítiques públiques, i un major reconeixement i visibilitat. Tot això amb especial atenció a l'entorn rural i a la realitat de Castella i Lleó. Les qüestions i debats plantejats en estes jornades van propiciar la necessitat de transmetre a la societat els punts analitzats. Entre els participants en esta obra es troben autors com José Luis Monzón, Juan Fco. Juliá, Erasmo López, Eduardo Miranda i Dámaso F. Javier Vicente Blanco.

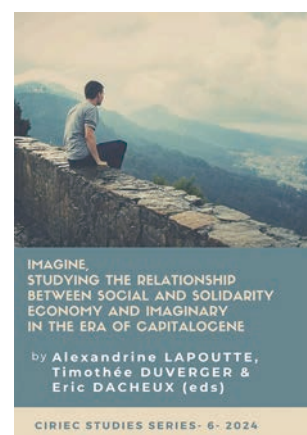
DI MEGLIO, Roberto y MARCUELLO, Carmen (Coords.): *La Economía Social y Solidaria en Iberoamérica: desafíos y oportunidades a partir de las resoluciones internacionales de la OIT, OCDE y Naciones Unidas*, OIBESCOOP, 2024

Les resolucions adoptades en els últims anys per diverses institucions internacionals, com la OIT (2022), l'OCDE (2022) i les Nacions Unides (2023), entorn del foment de l'Economia Social i Solidària (ESS) representen un reconeixement significatiu per a este sector. Les tres resolucions coincidixen a assenyalar a la ESS com un motor clau per a impulsar els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), especialment en àrees com la creació d'ocupació, la inclusió social i la sostenibilitat ambiental. A partir d'estes resolucions, l'objectiu d'este Estudi és realitzar una reflexió i anàlisi amb la finalitat de facilitar als principals actors -governos, organitzacions de l'economia social i plataformes representatives- la implementació efectiva d'estes recomanacions. L'equip d'experts i expertes que han realitzat esta anàlisi s'ha centrat en els reptes i oportunitats de la ESS a nivell global, proporcionant conceptes, casos d'estudi i referències pràctiques per a traduir en polítiques concretes els principis i orientacions continguts en les esmentades resolucions de la OIT, OCDE i Nacions Unides.

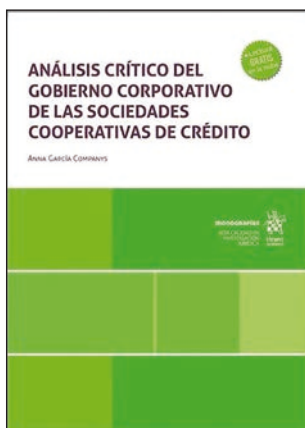

LAPOUTTE, Alexandrine; DUVERGER, Timothée y DACHEUX, Eric (Eds.): *Imagine, Studying the Relationship between Social and Solidarity Economy (SSE) and Imaginary in the Era of Capitalocene*, CIRIEC Studies Series – No. 6, 2024

Prohibides durant un temps i després engolides pel liberalisme desenfrenat, les utopies semblen tornar a la nostra consciència i al nostre imaginari. De fet, la utopia continua sent un element central en l'economia social i solidària (ESS), encara que s'ha vist confrontada amb el fenomen de l'isomorfisme. Però quines formes adopten hui els ideals de la ESS? En el marc d'un grup de treball del CIRIEC-International s'ha explorat esta qüestió a partir de relats imaginaris de tota mena: llibres de ficció o ciència-ficció, música, etc. Després de diversos seminaris este llibre recopila deu contribucions que, des d'un enfocament multidisciplinari, destaquen el paper decisiu de l'imaginari en la ESS. Les seues conclusions i idees posen en relleu diversos aspectes clau de com la utopia continua influint en les organitzacions, en la transformació social i en la desconstrucció d'uns certs mites econòmics. Des d'una perspectiva social, els treballs contribuïxen a redescobrir el poder dels relats imaginaris col·lectius i solidaris per a construir, juntament amb la societat civil, un camí cap a una societat més justa i inclusiva.

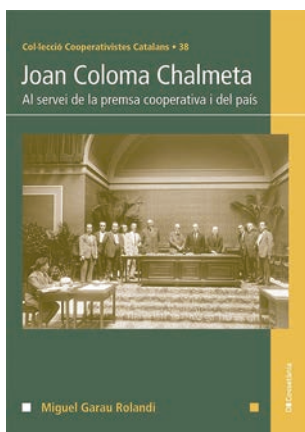

GARCÍA COMPANYS, Anna: *Análisis crítico del gobierno corporativo de las sociedades cooperativas de crédito*, Tirant lo Blanch, 2024

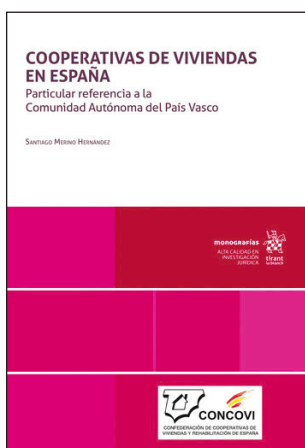
Este treball aborda l'estudi del govern corporatiu de les societats cooperatives de crèdit espanyoles amb el propòsit d'identificar les incongruències que es produeixen a conseqüència de l'aplicació de les normes de govern imposades per la regulació sectorial. Estes normes, el compliment de les quals es configura com un dels requisits ineludibles per a l'accés i l'exercici de l'activitat típica d'intermediació financera, si bé es projecten sobre totes les entitats que operen en el mercat del crèdit tenen com a principal referència un tipus societari en concret, la societat anònima cotitzada, que presenta diferències substancials amb les societats cooperatives. Esta circumstància afavorix processos de bancarització, que condueixen a desvirtuar els atributs essencials d'un dels tipus societaris emblemàtics de l'economia social i, en última instància, a la pèrdua de diversitat en el sector. És per això que este treball proposa l'aplicació del Principi de Proporcionalitat, contemplat expressament en les normes comunitàries i nacionals, com a instrument idoni per a superar les inconsistències detectades i preservar la identitat cooperativa sense cap menyscapte de la solidesa del govern corporatiu de les cooperatives de crèdit.

GARAU, Miguel: *Joan Coloma Chalmeta: Al servei de la premsa cooperativa i del país*, Fundació Roca Galès, 2024

Esta obra relata les fites de Joan Coloma Chalmeta (València, 1886 - Barcelona, 1937). Dirigent de la Federació de Cooperatives de Catalunya durant tot el període d'entreguerres, entre 1922 i 1934 va dirigir Acció Cooperatista, periòdic quinzenal de la Federació, modernitzant els seus continguts i la seua gestió, amb una visió clara del paper que la premsa i la propaganda havien d'exercir en la naixent societat de masses. Dirigent de la Unió Socialista de Catalunya, es va convertir a més en un dels principals impulsors del cooperativisme des de la Generalitat republicana, que va contribuir de manera decisiva a consolidar, sent cap del Servei de Cooperació del Departament d'Economia i Agricultura (1934-1936), del Servei de Cooperació Agrícola des de 1936, i secretari del Consell Superior de Cooperació. El volum, de l'historiador Miguel Garau Rolandi, se suma als ja 38 llibres que formen la col·lecció 'Cooperativistes Catalans', en homenatge a les grans figures històriques del cooperativisme en esta regió.

MERINO, Santiago: *Cooperativas de viviendas en España. Particular referencia a la Comunidad Autónoma del País Vasco*, Tirant lo Blanch, 2025

Les cooperatives de vivendes possibiliten que la societat puga participar amb les màximes garanties en el fet promocional a l'hora de la consecució d'una vivenda digna i adequada, col·laborant d'esta manera amb els poders públics en la concreció del mandat arreplegat en l'article 47 de la Constitució Espanyola. Este model empresarial, caracteritzat per la seua eficàcia tant jurídica com economicofinancera, es projecta des dels tradicionals valors ètics de l'honestetat, transparència, responsabilitat social i preocupació per les persones. La present monografia, basada en la tesi doctoral de l'autor, conté tota la informació necessària per a entendre el fenomen de les cooperatives de vivendes a Espanya, atenent de manera particular i diferenciada a la Comunitat Autònoma del País Basc. Aborda la realitat actual del sector, incloent-hi la complexitat dels debats reals tant del model majoritari, que comporta l'adjudicació de la propietat de les vivendes, com de les noves experiències basades en el règim de cessió d'ús, que ja són una realitat al nostre país.